



АРЗЫК АЗЫМОВ
АУКЫТЕ НА
КАНИТЕЛ

Айзък Азимов

Луните на Юпитер

1. БЕЗПОКОЙСТВО НА ЮПИТЕР-9

Юпитер представляваше почти правилен кръг от мека светлина, с диаметър, равен на половината от видимия диаметър на Луната, гледана от Земята, но само с една седма от яркостта ѝ поради голямата му отдалеченост от Слънцето. Дори така той беше красива и впечатляваща гледка.

Лъки Стар го съзерцаваше замислено. Светлините в командната зала бяха угасени, а Юпитер бе центриран върху видеоекрана, чиято слаба светлина правеше Лъки и спътника му почти безплътни сенки.

– Ако Юпитер беше кух, Бигман – каза Лъки, – ти би могъл да изсипеш в него хиляда и триста планети с размера на Земята и той пак не би се напълнил съвсем догоре. Юпитер тежи повече, отколкото всички останали планети, взети заедно.

Джон Бигман Джоунс, който не позволяваше на никого да го нарича другояче освен Бигман и който, ако малко се поизпънеше, бе висок пет фута и два инча¹, не одобряваше нищо голямо освен Лъки.

– И какво му е хубавото? – попита той. – Никой не може да кацне на него, нито дори да го доближи.

– Ние може би никога няма да кацнем на него – отвърна Лъки, – но ще го доближим, щом бъдат създадени първите аграв-кораби.

– Понеже с това са се заели сириусианите – рече Бигман, мръщейки се в здрача, – не друг, а ние ще сме залогът, че работата ще се свърши.

– Е, Бигман, ще видим.

– Марсиански пясъци. Лъки! Докога ще трябва да чакаме тук? – попита Бигман, като удари с малката си, свита в юмрук десница по дланта на другата ръка.

Намираха се в орбита около Юпитер с кораба на Лъки „Светкавичният Стар“ и съгласуваха скоростта си с тази на Юпитер-9, най-външния спътник на гигантската планета.

Той висеше неподвижно на хиляда мили от тях. Официалното му название беше „Адрастея“, но освен най-големите и най-близките до планетата спътници на Юпитер останалите бяха по-известни с номерата си. Юпитер-9, с диаметър само осемдесет и девет мили, беше просто

1. Около метър и шестдесет – Б.пр.

астероид, но изглеждаше по-голям от отдалечения на петнадесет милиона мили Юпитер. Спътникът представляваше ръбеста скала, сива и непривлекателна на оскъдната слънчева светлина, и не предизвикваше особено интерес. И Лъки, и Бигман бяха виждали стотици подобни гледки в астероидния пояс.

Едно нещо обаче го отличаваше от останалите. Под повърхността му се трудеха хиляда души и там бяха вложени милиарди долари за производството на кораби, които не зависят от действието на гравитацията.

Въпреки това Лъки предпочиташе да наблюдава Юпитер. Дори на сегашното разстояние на планетата от кораба (в действителност три пети от разстоянието между Венера и Земята при най-голямото им сближение) дискът му беше достатъчно голям, за да се видят и с просто око цветните му зони. Те бяха бледорозови и синьозелени, сякаш дете, потопило пръстите си във водни бои, ги бе прокарало върху образа на планетата.

Юпитер бе толкова красив, че Лъки почти забрави каква смъртна опасност представляваше той. Наложил се Бигман да повтори въпроса си по-високо.

– Хей, Лъки, докога ще трябва да чакаме тук?

– Ти знаеш отговора, Бигман. Докато командирът Донахю дойде да ни вземе.

– Тази част ми е известна. Това, което искам да знам, е защо трябва да го чакаме?

– Защото той ни помоли.

– Тъй, тъй. Но за какъв се мисли този приятел?

– За шефа на проекта „Аграв“ – отвърна търпеливо Лъки.

– Дори да е така, ти не си длъжен да го слушаш.

Бигман ясно и дълбоко съзнаваше силата на Лъки. Като пълноправен член на Научния съвет – тази безкористна и интелигентна организация, която се бореше с враговете на Земята вътре и извън Слънчевата система, – Лъки можеше да се противопостави дори и на най-висшестоящите.

Той обаче не бе съвсем склонен да го прави. Знаеше се, че на Юпитер – планета с отрови и непоносима гравитация – е опасно. По-сложно бе положението на Юпитер-9, защото опасните точки не бяха фиксирани и докато не узнаеше малко повече, Лъки трябваше внимателно да избира пътя си напред.

– Търпение, Бигман – каза той.

– Нали няма да зяпаме Юпитер през целия ден? – измърмори

Бигман и запали светлината.

Той отиде до малкото венерианско същество, което подскачаше нагоре-надолу в своя запечатан аквариум в ъгъла на пилотското помещение, и голямата му уста се разтегна в доволна усмивка. В-жабата винаги имаше такова въздействие върху Бигман, пък и върху всекиго друго.

В-жабата беше родом от океаните на Венера – дребно създание, което понякога изглеждаше като че има само очи и крака. Тялото ѝ бе зелено, дълго само петнадесет сантиметра. Двете ѝ големи очи блестяха, изпъкнали като къпини, а острата ѝ, силно извита човка се отваряше и затваряше на неравномерни промеждутъци. В момента шестте крака на В-жабата бяха прибрани, така че тя стоеше на дъното на аквариума, но когато Бигман почука по капака, те се разгънаха като дърводелски метър и заприличаха на кокили.

В-жабата беше грозен дребосък, но попаднеше ли близо до нея, Бигман усещаше, че му харесва. Не можеше другояче. Всеки би чувствувал същото. В-жабата се грижеше за това.

Бигман внимателно провери бутилката с въглероден двуокис, която поддържаше водата в клетката добре наситена, и се увери, че температурата вътре е деветдесет и пет градуса². (Топлите океани на Венера са наситени с азот и въглероден двуокис. Свободният кислород, който на тази планета съществува само в построените от човека покрити с куполи градове в океанските ѝ плитчини, би бил твърде неподходящ за В-жабата.)

– Мислиш ли, че запасът от водорасли е достатъчен? – попита Бигман, а В-жабата сякаш чу въпроса му, защото човката ѝ клъвна едно стъбълце от родното венерианско водорасло, което се разстиляше в аквариума, и бавно го задъвка.

– Ще стигне докато кацнем на Юпитер-9 – отвърна Лъки.

В този миг прозвуча неприятното жужене на приемателния сигнал, което не можеше да се сбърка с нищо друго, и двамата мъже рязко вдигнаха погледите си.

Пръстите на Лъки бързо направиха необходимата регулировка и на видеоекрана се появи едно неприветливо, застаряващо лице. Чу се енергичен глас:

– Предава Донахю.

– Да, командире – каза Лъки. – Ние ви очаквахме.

2. По Фаренхайт; 35° по Целзий – Б.пр.

– Тогава подгответе шлюза за тръбно прикачване.

На лицето на командира се четеше безпокойство и загриженост, сякаш изписани с букви, големи колкото метеори от първи разред.

През последните седмици Лъки бе свикнал с това изражение върху лицата на хората, върху лицето на Хектор Конуей, председателя на Съвета например. За него Лъки беше почти като син и по-възрастният мъж не изпитваше нужда да се преструва.

Розовото лице на Конуей, обикновено приветливо и самоуверено под короната от чисто бяла коса, изглеждаше угрижено.

– От месеци чакам случай да говоря с теб – каза той.

– Неприятности ли има? – попита спокойно Лъки, който само преди по-малко от месец се беше върнал от Меркурий и бе прекарал времето до срещата им в нийоркския си апартамент. – Не ми се обади нито веднъж.

– Ти заслужи своята отпуската – каза дрезгаво Конуей. – Искаше ми се да не я прекъсвам, но не можех да си го позволя.

– За какво точно става дума, чичо Хектор?

Старческите очи на председателя на Съвета се взираха настойчиво в спокойните кафяви очи на високия, чевръст младок пред него и сякаш намираха утешение в тях.

– Сириус! – каза той.

Лъки почувствува как го изпълва трепетно вълнение. Нима най-после се появяваше големият враг?

Бяха изминали столетия, откакто първите земни експедиции колонизираха планетите на по-близките звезди. В тези светове извън Слънчевата система бяха израснали нови, независими общества, които почти не си спомняха за своя земен произход.

Планетите на Сириус образуваха най-старото и най-силното от тези общества. Обществото бе израснало върху нови светове, където съвременната наука бе довела до разработването на неексплоатирани дотогава източници. Не беше тайна, че сириусианите, твърди във вярата си, че са представители на най-добрата част от човечеството, гледаха напред във времето, когато ще могат да властвуват над всички хора, и смятаха старата майка Земя за свой най-голям враг.

В миналото те бяха правили каквото можеха, за да подкрепят враговете на Земята на територията ѝ, но никога не се бяха почувствували достатъчно силни за открита война. Но сега?

– И какво по-точно? – попита Лъки.

Конуей се облегна назад. Пръстите му барабанеха по масата.

– С всяка изминала година Сириус става все по-силен – отвърна той. – Ние знаем това. Само че неговите светове не са достатъчно заселени, жителите им наброяват само няколко милиона. В нашата Слънчева система все още има повече човешки същества, отколкото в цялата останала Галактика. Имаме повече кораби и повече учени от тях. Все още имаме предимство. Но, ей богу, ако нещата продължават да вървят по същия начин, няма да можем да го задържим.

– По какъв начин?

– Сириусианите са открили някои неща. Съветът притежава неоспорими доказателства, че Сириус е напълно в течение на нашите изследвания на „Аграв“.

– Какво?! – възкликна Лъки. Твърде малко бяха нещата, по-секретни от проекта „Аграв“. Една от причините осъществяването му да се съсредоточи в един от външните спътници на Юпитер бе по-голямата сигурност. – Велика Галактико, как се е стигнало дотам?

– Тъкмо там е работата – усмихна се горчиво Конуей. – Към тях изтича всякакъв вид информация, а ние не знаем как. Най-критично е положението с данните от „Аграв“. Опитвахме се да спрем изтичането. Няма човек, работещ по проекта, чиято преданост да не е била внимателно проверена. Няма предпазна мярка, която да не сме взели. Въпреки всичко информация продължава да изтича. Подадохме фалшиви данни и те също стигнаха до тях. Знаем го от информация на нашето разузнаване. Подадохме данни по такъв начин, че да не могат да излязат навън, и все пак те излязоха.

– Какво искаш да кажеш с „не могат да излязат навън“?

– Разпръснахме ги така, че нито един човек, по-скоро никой от половин дузината осведомени хора не би могъл да има ясна представа от тях като цяло. И все пак те излязоха навън. Това ще рече, че доста хора са се обединили в шпионските си действия, което е невероятно.

– Или че някой човек е имал достъп навсякъде – добави Лъки.

– Което е също толкова невероятно. Това трябва да е нещо ново, Лъки. Досещаш ли се? Ако Сириус е открил нов начин да се рови в мозъците ни, заплашва ни опасност. Въобще не бихме могли да организираме защитата си, нито да кроим планове срещу тях.

– Почакай, чичо Хектор! Велика Галактико, почакай една минута! Какво имаш предвид, като казваш, че се рови в мозъците ни? – попита Лъки, като се вгледа изпитателно в по-възрастния мъж.

– Ей богу, Лъки – пламна председателят на Съвета, – започвам да се отчайвам. Не виждам как другояче може да са го направили. Сириусианите сигурно са развили някаква форма на отгатване на мисли или телепатия.

– И защо те смушава това предположение? Според мене е възможно. Известно ни е поне едно практическо средство за телепатия, венерианските жаби.

– Така е – съгласи се Конуей. – Аз също съм мислил по този въпрос, но те нямат венериански жаби. Зная как вървят работите с изследването на В-жабата. Телепатията става възможна само ако хиляди от тях работят едновременно. Да се държи обаче такова количество В-жаби където и да е другаде освен на Венера, би било ужасно трудно и също така лесно забележимо. А без В-жабите няма начин да се управлява телепатията.

– Досега не сме разработили начин – поправи го тихо Лъки. – Възможно е сириусианите да са ни изпреварили в изследването на телепатията.

– Без В-жаби ли?

– Дори без В-жаби.

– Не вярвам! – извика яростно Конуей. – Не мога да повярвам, че сириусианите са в състояние да решат проблем, пред който Научният съвет остана напълно безпомощен.

Лъки без малко не се усмихна на гордостта, която старецът изпитваше от своята организация, но трябваше да признае, че в това имаше нещо повече от гордост. Научният съвет представляваше най-голямата съвкупност на интелект, която Галактиката познаваше. За последното столетие нямаше значителна част от научния прогрес в което и да е ъгълче от нея, която да бе дошла от другаде, а не от Съвета. Въпреки всичко Лъки не можа да се удържи и направи една малка забележка:

– Те са преди нас в роботиката – каза той.

– Не съвсем – отсече Конуей. – Само в приложенията ѝ. Земляните изобретиха позитронния мозък, който доведе до създаването на съвременния механичен човек. Не забравяй това. Заслугите за всички основни разработки могат да се припишат на Земята. Само дето Сириус е построил повече работи и – Конуей се поколеба – е усъвършенствувал някои от инженерните подробности.

– Точно това установих на Меркурий – каза сериозно Лъки.

– Да, зная, Лъки. Без малко да закъсаме.

– Но се размина. Нека обсъдим пред какво сме изправени сега.

Положението е следното: Сириус извършва успешен шпионаж и ние не можем да го спрем.

– Да.

– И проектът „Аграв“ е най-сериозно засегнат.

– Да.

– Струва ми се, чичо Хектор, че ти искаш да отида на Юпитер-9 и да видя дали ще мога да науча нещо относно тази работа.

– За това исках да те помоля – кимна мрачно Конуей. – Не постъпвам честно спрямо теб. Стана ми навик да те смятам за мой ас, за мой коз, за човека, на когото мога да възложя всякаква задача и да съм сигурен, че тя ще бъде изпълнена. Но какво би могъл да направиш там? Не остана нищо, което Съветът да не е опитал, а не открихме никакъв шпионин, нито метод за шпиониране. Какво повече можем да очакваме от теб?

– Не само от мен. Ще имам помощник.

– Бигман? – попита старецът и не можа да сдържи усмивката си.

– Не само Бигман. Нека ти задам един въпрос. Дали някаква информация относно нашите изследвания на В-жабата на Венера не е стигнала до Сириус?

– Не – отвърна Конуей. – Никаква, доколкото зная.

– Тогава ще те помоля да ми зачислиш една В-жаба.

– В-жаба? Една В-жаба ли?

– Точно така.

– Какво може да ти помогне това? Мисловното поле на единадесетинствена В-жаба е ужасно слабо. Няма да си в състояние да четеш мисли.

– Вярно, но може би ще бъда в състояние да улавям полъха на силните емоции.

– Не е изключено да го постигнеш – рече замислено Конуей. – Но какво ще спечелиш?

– Още не знам със сигурност. Все пак това ще бъде едно имущество, което предишните детективи не са имали. Една неочаквана емоционална вълна, излъчена от някого там, може да ми помогне, да ми даде основание за подозрение или да ми посочи пътя за по-нататъшно разследване. Пък и ако...

– Да?

– Ако някой притежава телепатична сила, развита по естествен път или чрез използване на апаратура, може да доловя нещо много по-силно от един емоционален полъх. Може да доловя дори мисъл, някаква

определена мисъл, преди човекът да научи достатъчно от моето съзнание, за да се прикрива. Разбираш ли какво имам предвид?

– Той също би могъл да долови твоите емоции.

– Теоретично да, но аз, така да се каже, ще се „вслушвам“ за емоции, а той – не.

Очите на Конусей светнаха.

– Надеждата е слаба – каза той, – но, ей богу, все пак е надежда! Ще ти осигуря твоята В-жаба... И още нещо, Дейвид... – само в моменти на дълбока загриженост той използваше истинското име на Лъки, под което младият член на Съвета бе познат през детството си. – Искам да оцениш важността на тази мисия. Ако не открием какво правят сириусианите, значи те наистина са ни изпреварили. Което ще рече, че войната няма да може да бъде отлагана дълго. От това зависи дали ще има война, или мир.

– Зная – отвърна тихо Лъки.

2. КОМАНДИРЪТ Е РАЗГНЕВЕН

И стана така, че землянинът Лъки Стар и неговият малък приятел Бигман Джоунс, роден и израснал на Марс, потеглиха отвъд астероидния пояс към външните райони на Слънчевата система. Придружаваше ги един абориген от Венера, който съвсем не беше човек, а малко, четящо мисли и влияещо им животно.

Сега те висяха на хиляда мили над Юпитер-9 и чакаха гъвкавата проходна тръба да бъде закрепена между командирския кораб и „Светкавичния Стар“. Тръбата свързващо двата въздушни шлюза и образуваше коридор, който хората можеха да използват при преминаването от единия кораб на другия, без да е необходимо да си поставят скафандрите. Въздухът от двата кораба се смесваше и свикнал с космоса човек, използвайки предимството на безтегловността, можеше да се изстреля през тръбата само след едно-единствено първоначално отблъскване и да се насочва на завоите, като леко и умело борави с лакти.

Ръцете на командира се показаха първи в отвора на шлюза. Те уловиха края на отвора и така се отблъснаха, че командирът изскочи навън като при играта на „прескочи кобила“ и се приземи под действието на местното изкуствено гравитационно поле (или псевдогравитационно поле, както го наричаха обикновено) на „Светкавичния Стар“ с леко олюляване. Скокът беше добре изпълнен и Бигман, който имаше наистина високи критерии за всички видове космическа техника, кимна одобрително.

– Добър ден, съветник Стар – каза с прегракнал глас Донахю.

В космоса, където, ако говорим точно, няма нито сутрин, нито следобед, нито вечер, е трудно да се определи дали трябва да се каже „Добро утро!“, „Добър ден!“ или „Добър вечер!“. Затова обичайният израз, възприет от космонавтите, беше „Добър ден“.

– Добър ден, командире – отвърна Лъки. – Има ли някакви трудности относно кацането ни на Юпитер-9, които да са причина за това забавяне?

– Трудности? Е, зависи как се схващат нещата. – Той се огледа и седна на едно от малките пилотски кресла. – Свързах се с Главния щаб на Съвета, но те ми казаха, че трябва да преговарям направо с вас, и ето ме тук.

Командирът Донахю беше жилав човек, от когото се излъчваше

напрегнатост. Имаше дълбоко набраздено от бръчки лице и посивяла коса, но си личеше, че някога е била кестенява, а ръцете му бяха с изпъкнали сини вени. Изговаряше фразите на тласъци, насечено, в бърза последователност от думи.

– За какво да преговаряте с мен, сър? – попита Лъки.

– Само за едно нещо, Съветнико. Искам да се върнете на Земята.

– Защо, сър?

Когато отговори, командирът не погледна Лъки.

– Проблемът е от морално естество. Разследваха хората ни неведнъж, а многократно, до безкрай. Всеки път излизаха чисти и всеки път започваше ново разследване. Това не им се хареса, и на вас не би се харесало. Не им харесва да ги подозират непрекъснато и аз съм напълно на тяхна страна. Нашият аграв-кораб е почти готов и сега не е време да бъдат смущавани хората ми. Те вече говорят за стачка.

– Хората ви може да са чисти, но все още е налице изтичане на информация – каза спокойно Лъки.

– Значи се получава от някъде другаде – сви рамене Донахю. – Положително... – Той поспря и внезапно и съвсем неуместно попита с приятелски тон: – Какво е това?

Бигман проследи погледа му и веднага отговори:

– Това е нашата В-жаба, командире, а аз съм Бигман.

Командирът не обърна внимание на представянето. Вместо това се приближи до В-жабата и се взря в затворения отвсякъде и пълен с вода аквариум.

– Венерианско създание е, нали?

– Точно така – отвърна Бигман.

– Чувал съм за тях, но никога не бях виждал. Симпатичен малък скокльо, а?

Лъки усети, че го обзема мрачно задоволство. Не му се стори странно, че по средата на едно твърде сериозно обсъждане командирът се отплесна, погълнат от възхищението към едно малко водно създание от Венера. В-жабата предизвикваше това неизбежно.

Сега тя гледаше Донахю с черните си очи, като се полюляваше на разтегателните си крака и кротко цъкаше с папагалската си човка. В-жабата не притежаваше отбранителни оръжия, нито някаква броня. Нямаше нокти, зъби или рога. С човката си можеше да хапе, но такава ухапване не би причинило вреда на по-голямо от нея създание.

При все това тези В-жаби се размножаваха свободно по покритата с водорасли повърхност на Венерианския океан и никой от свирепите

хищници на океанските дълбочини не ги безпокоеше – В-жабите просто можеха да управляват емоциите. Те инстинктивно караха всички други форми на живот да ги обичат, да се чувствуват приятелски настроени към тях и да нямат никакво желание да им навреждат. Така те оцеляваха, нещо повече – благоденствуваха.

Очевидно сега въпросната В-жаба бе изпълнила Донахю с приятелско чувство, защото военният я сочеше с пръст през стъклото на аквариума и се смееше, когато тя вирваше глава, а после, когато той придвижваше пръста си надолу, главата ѝ потъваше между свиващите се крака.

– Как мислите, ще можем ли да си вземем няколко от тях на Юпитер-9, Стар? – попита той. – Тук сме луди по домашни животни. Напомнят ни за родното огнище.

– Не е много практично – отвърна Лъки. – В-жабите са трудни за гледане. Нали знаете, трябва да се държат в система, наситена с въглероден двуокис. Кислородът без преувеличение е отровен за тях. Това усложнява нещата.

– Искате да кажете, че не могат да бъдат държани в открит аквариум за риби, така ли?

– Понякога може. Така ги държат на Венера, където въглеродният двуокис е без пари и където винаги могат да ги върнат в океана, ако В-жабите се почувствуват нещастни. А на един кораб или в свят без въздух човек не би искал да изпуска непрекъснато въглероден двуокис във въздуха, така че затворената система е най-подходяща.

– О! – командирът като че се натъжи.

– Да се върнем към първоначалния предмет на разискването ни – каза енергично Лъки. – На предложението ви да напусна трябва да отговоря отрицателно. Възложена ми е задача, която съм длъжен да изпълня.

На командира, изглежда, му бяха нужни няколко секунди, за да се отърси от магията на В-жабата. Лицето му потъмня.

– Сигурен съм, че не разбирате сериозността на положението – рече той, изведнъж се обърна и погледна Бигман. – Да вземем например вашия другар.

Дребният марсианец се наежи и започна да се изчервява.

– Казвам се Бигман³ – рече той. – Преди малко ви се представих.

– Май не сте много голям – подхвърли командирът.

Лъки веднага постави ръка на рамото на човечеца, опитвайки се да

3. Голям, едър човек (англ.) – Б.пр.

го успокои, но напразно.

– Големината не е нещо външно, мистър! – изкрещя той. – Името ми е Бигман и аз съм голям човек в сравнение с вас или с когото и да е, назован от вас, без значение какво показват мерките. И ако вие не вярвате... – при тези думи той рязко сви лявата си ръка. – Пусни ме, Лъки, чуваш ли? Това приятелче...

– Би ли почакал една минутка, Бигман? – натъртено рече Лъки. – Нека разберем какво се опитва да каже командирът.

Донахю, изглежда, се слиса от внезапната словесна атака на Бигман.

– Повярвайте, в забележката ми нямаше нищо злонамерено. Извинявайте, ако съм ви обидил.

– Да съм се обидил ли? – попита с писклив глас Бигман. – Аз? Слушайте, известен съм с това, че никога не се дразня и след като ми се извинявате, можем да забравим станалото.

Той си подръпна колана и силно плесна с длани по високите до колената оранжевочервени ботуши, които бяха останали от миналото му на земеделски работник на Марс и без които никой не би могъл да го види на обществено място (освен ако не ги заменише с други, с не по-малко крещящи цветове).

– Ще ви го кажа направо, Съветнико – рече Донахю, като отново се обърна към Лъки. – Тук, на Юпитер-9, имам почти хиляда души и всички те са жилави хора. Няма как да не бъдат. Далеч са от домовете си и вършат тежка работа. Излагат се на големи опасности. Те имат свое собствено схващане за живота и то е грубо. Например подиграват се на новодошлите, и то без да си поплюват. Понякога последните не могат да понесат това и си заминават. Понякога се обиждат. Издържат ли, по-натък всичко е наред.

– Официално ли е позволено това? – попита Лъки.

– Не, но е позволено неофициално. Доброто настроение на работниците трябва да се пази по някакъв начин. Не можем да си позволим да ни чувствуват чужди, като се месим в издевателствата им. Трудно се заместват тук добрите работници. Нали знаете, не са много желаещите да дойдат на луните на Юпитер. Освен това ритуалното посвещение спомага да се отстранят неподходящите. Неиздържалите това изпитание в края на краищата положително биха се провалили и в други случаи. Затова закачих приятеля ви. – И командирът побърза да вдигне ръце. – Гледайте да не правите грешки. Съгласен съм, че той е голям отвътре, способен и всичко друго каквото искате, но ще успее ли да се справи с

това, което го очаква? А вие, Съветнико?

– Имате предвид дебелашките шегии ли?

– Ще бъде трудно, Съветнико – продължи Донахю. – Хората знаят, че идвате. Новините някак се промъкват.

– Известно ми е – промърмори Лъки.

Командирът се намръщи.

– Във всеки случай – каза той – те знаят, че ще ги проверявате, и няма да ви жалят. Грозно са се закатали и ще пострадате, съветник Стар. Умолявам ви, заради проекта и заради самите вас, да не кацате на Юпитер-9. По-ясно от това не мога да ви го кажа.

Бигман наблюдаваше зяпнал промяната, която настъпваше у Лъки. Обичайният му вид на спокоен и добродушен човек изчезна. Тъмните му очи станаха строги, а правилните черти на изпитото му, красиво лице изразяваха нещо, което Бигман рядко бе виждал – силен гняв. Изглежда, всеки мускул от стройното му тяло се бе напрегнал.

– Командир Донахю – каза Лъки със звънлив глас, – аз съм член на Научния съвет и отговарям само пред неговия председател и Президента на световите от Слънчевата система. Рангът ми е по-висок от вашия и вие ще бъдете длъжен да се съобразявате с моите решения и заповеди. Приемам предупреждението, което току-що ми отправихте, като доказателство за собствената ви некомпетентност. Моля ви, не казвайте нищо. Изслушайте ме. Вие очевидно нямате авторитет сред хората си и не сте подходящ да ги оглавявате. Сега чуйте следното: аз ще кацна на Юпитер-9 и ще проведа разследванията си. Ще се справя с вашите хора, за разлика от вас. – Лъки замълча за миг, през което време другият зина и напразно се опита да си възвърне способността да говори. – Разбрахте ли, командире?

– Ще поставя въпроса пред Научния съвет – едва успя да процеди през зъби командирът Донахю, чието налято с кръв лице беше станало почти неузнаваемо. – Никой нагъл млад хлапак не може да ми говори с такъв тон, независимо дали е съветник, или не. Ще съпоставя служебното си досие като ръководител с това на всеки друг, заемал тази длъжност. Нещо повече, предупреждението ми също ще бъде записано и ако вие пострадате на Юпитер-9, готов съм да поема риска за военен съд. Няма да ви помагам с нищо. Всъщност надявам се... надявам се, че те ще ви научат на обноски, вие...

Донахю отново изпадна в състояние на безсловесност. Обърна се кръгом към отворения шлюз, който все още бе свързан с неговия кораб посредством космическата тръба, и с мъка се изкатери вътре. В гнева си

изпусна едната дръжка и се спъна лошо.

Бигман наблюдаваше със страхопочитание как петите на командира изчезват в тръбата. Гневът на другия бе така силен, че малкият марсианец като че го изпита със собственото си съзнание – стори му се, че го обливат горещи вълни.

– Чудо на чудесата! – възкликна Бигман. – Този приятел наистина кипна. Накара го да се тресе.

– Наистина се ядоса – кимна Лъки. – Няма съмнение в това.

– Слушай – рече Бигман, – може би той е шпионинът. Той ще е най-осведоменият. Би имал най-добрата възможност.

– И него са проверявали най-старателно, така че теорията ти е съмнителна. Но той поне ни помогна в един малък експеримент, затова следващия път, когато го видя, ще трябва да му се извиня.

– Да му се извиниш ли? – попита ужасен Бигман. Той бе твърдо убеден, че извиненията са нещо, което другите трябва да правят. – Защо?

– Е хайде, Бигман, нима допускаш, че наистина мислех това, което казах?

– Ти не беше ли ядосан?

– Не истински.

– Преструваше се, така ли?

– И така може да се каже. Исках да го ядосам, да го ядосам истински и успех. Веднага се разбра.

– Веднага ли?

– А ти не разбра ли? Не почувствува ли гнева му да се излива върху тебе?

– Марсиански пясъци! В-жабата!

– Разбира се. Тя прие гнева на командира и го предаде на нас. Необходимо ми беше да разбера дали една В-жаба е способна на това. Там, на Земята, го проверихме, но докато не го бях опитал при истински полеви условия, нямаше да бъде сигурен.

– Тя предава добре.

– Зная. Това доказва, че в крайна сметка ние все пак имаме поне едно оръжие.

3. АГРАВ-КОРИДОРЪТ

– Добър удар – рече свирепо Бигман. – Значи сме на прав път.

– Почакай, приятелю – каза веднага Лъки. – Ние разполагаме с едно нетипично оръжие. Ще усещаме силните емоции, но е възможно да не усетим емоцията, която би ни дала ключа към загадката. Това е също както да имаш очи. Можеш да гледаш, но може и никога да не видиш верния обект.

– Ти ще го видиш – каза уверено Бигман.

Спускането към Юпитер-9 напомняше на Бигман маневрите в астероидния пояс. Както Лъки бе обяснил по пътя, според повечето астрономи първоначално Юпитер-9 е бил истински астероид, при това твърде голям, и е бил уловен преди милиони години от чудовищното гравитационно поле на Юпитер.

В действителност Юпитер беше уловил толкова много астероиди, че тук, на разстояние петнадесет милиона мили от гигантската планета, имаше нещо като миниатюрен астероиден пояс, принадлежащ на самия Юпитер. Четирите най-големи астероидни спътника (всеки от тях от четиридесет до сто мили в диаметър) бяха Юпитер-12, Юпитер-11, Юпитер-8 и Юпитер-9. В добавка имаше най-малко още сто неномерирани и ненаблюдавани спътника с диаметър над една миля. Техните орбити бяха очертани едва в последните десет години, когато за пръв път използваха Юпитер-9 като антигравитационен изследователски център и необходимостта от пътуване до него и обратно направи важно заселването на околното пространство.

Приближаващият се спътник поглъщаше небето и се превръщаше в един суров свят от остри върхове и скалисти канали, без да е смекчен от каквото и да е докосване на въздух през милиардите години от неговата история.

– Лъки, защо, по дяволите, все пак го наричат Юпитер-9? – попита все още замислен Бигман. – Според атласа той не е деветият от Юпитер насам. Юпитер-12 е много по-близо до него.

– Бедата при теб, Бигман, е, че си разглезен – каза с усмивка Лъки. – Точно защото си роден на Марс, ти мислиш, че човечеството се е втурнало в космоса веднага след сътворението. Слушай, момче, откакто е изобретен първият космически кораб, са минали само хиляда години.

– Зная – отвърна с негодувание Бигман. – Не съм невежа. Ходил съм на училище. Не парадирай непрекъснато с големия си ум.

Лъки широко се усмихна и почука с два пръста по главата на Бигман.

– Има ли нещо вътре?

Юмрукът на Бигман се стрелна към корема на Лъки, но Лъки го улови във въздуха и обездвижи малкия човек.

– Много просто, Бигман. Преди да измислят космическите пътешествия, хората са били приковани към Земята и за Юпитер са знаели само това, което са виждали в телескопа. Спътниците са номерирани по реда на откриването им, разбираш ли?

– О! – възкликна Бигман и се дръпна, за да се освободи. – Бедните прадеди! – Докато се мъчеше да се измъкне от хватката на Лъки, той както винаги се засмя при мисълта за човешките същества, приковани към един свят и взиращи се с копнеж навън.

– Четирите големи спътника на Юпитер – продължи Лъки – са, разбира се, с номера от едно до четири, но те едва ли са ползувани някога. Спътниците са познати под имената Йо, Европа, Ганимед и Калисто. От всички спътници най-близък до Юпитер е малкият Юпитер-5, докато по-далечните имат номера до дванадесет. Тези отвъд дванадесети номер са били открити след като са станали възможни космическите пътешествия и хората са достигнали Марс и астероидния пояс... А сега внимавай. Трябва да се подготвим за кацане.

Беше удивително, мислеше си Лъки, че можеш да смяташ за малък един свят с диаметър осемдесет и девет мили, когато не си някъде близо до него. Разбира се, един такъв свят е малък в сравнение с Юпитер или дори със Земята. Постави го внимателно на Земята и ще се убедиш, че диаметърът му е достатъчно малък, за да се побере в щата Кънектикът, без да стърчи извън границите му, а повърхността му е по-малка от тази на Пенсилвания.

И все пак, когато се случи да влезеш в такъв малък свят, когато откриеш, че корабът ти е затворен в обширен шлюз и преместван от гигантски куки (при почти нулева гравитационна сила, но преодоляващи пълна инерция) към вътрешността на една огромна пещера с капацитет да побере сто кораба с габаритите на „Светкавичния Стар“, светът вече не ти изглежда така малък.

А попадне ли ти картата на Юпитер-9, окачена на стената в един

кабинет, и изследваш ли мрежата от подземни пещери и проходи, в които се провежда една сложна програма, спътникът започва да ти се вижда направо голям. На картата бяха показани и хоризонталната и вертикалната проекция на работния обем на Юпитер-9 и макар да се използваше само малка част от спътника, Лъки забеляза, че някои проходи отстояха на не по-малко от две мили от повърхността му, докато други се простираха точно под нея, дълги близо сто мили.

– Страхотна работа – каза тихо той на лейтенанта до себе си.

Лейтенант Огастъс Невски кимна отсечено. Униформата му блестеше от чистота. Той имаше гъсти руси мустачки, а раздалечените му сини очи имаха навика да гледат право напред, сякаш непрекъснато беше нащрек.

– И продължаваме да се разрастваме – каза гордо той.

Четвърт час по-рано, когато Лъки и Бигман излязоха от своя кораб, лейтенантът им се беше представил като личен водач, прикрепен към тях от командира Донахю.

– Водач или телохранител, лейтенанте? – попита леко развеселен Лъки. – Въръжен сте.

– Носенето на оръжие е задължително за дежурните офицери, Съветнико – отвърна той с безстрастен израз на лицето. – Ще се убедите, че тук има нужда от водачи.

Лейтенантът, изглежда, се отпусна и лицето му започна да отразява обичайните човешки чувства, докато слушаше как посетителите възхитено хвалят проекта.

– Разбира се, отсъствието на всякакво значително гравитационно поле прави възможни определени инженерни трикове, които са неприложими на Земята – каза той. – На практика подземните коридори не се нуждаят от укрепване.

Лъки кимна, после каза:

– Разбрах, че първият аграв-кораб е почти готов за излитане.

За миг лейтенантът не отговори нищо. Лицето му отново бе станало непроницаемо, не изразяваше никакви усещания или чувства.

– Първо ще ви покажа квартирата – каза рязко той. – До нея най-лесно може да се стигне по аграв, ако успея да ви склоня да ползвате един аграв-кор...

– Хей, Лъки! – извика Бигман, внезапно развълнуван. – Погледни това!

Лъки се обърна. Видя не друго, а едно коте, сиво като пушек, с тъжен поглед, какъвто обикновено имат котките, и гръб, който с готовност

се извиваше под свитите пръсти на Бигман. Котето мъркаше.

– Командирът каза, че тук си падате по домашни животни. Тази котка ваша ли е, лейтенанте?

– На всички е – изчерви се лейтенантът. – Наоколо има още няколко. Понякога идват с корабите, носещи провизии. Имаме няколко канарчета, дългоопашато папагалче, бели мишки, златна рибка и тям подобни, но като вашето животно, не знам какво е, нямаме.

В бързия поглед, хвърлен от него към аквариума на В-жабата, който Лъки носеше под мишница, се четеше завист.

Бигман обаче беше съсредоточил вниманието си върху котката. На Марс нямаше местен животински свят и покритите с козина земни домашни животни винаги имаха за него чара на нещо необикновено.

– Той ме харесва, Лъки.

– Не „той“, а „тя“ – поправи го лейтенантът, но Бигман не му обърна внимание.

Котката минаваше покрай него с вдигната право нагоре опашка и подлагаше на ласките му ту едната, ту другата си страна.

Изведнъж мъркането спря и съзнанието на Бигман бе пронизано от силното усещане на глад. Това за миг го стресна, но после забеляза, че котката бе леко приклепнала и напрегнато дебнеше, както й диктуваха инстинктите отпреди милиони години.

Зелените ѝ очи гледаха в упор В-жабата. Емоцията обаче, така кошешка, когато го докосна, изчезна почти веднага. Котката тупаше меко с лапичка по стъкления контейнер, който Лъки държеше, гледаше с любопитство вътре и мъркаше доволно.

И тя хареса В-жабата. Нямахме как да не я хареса.

– Лейтенанте, вие говорехте, че бихме могли да стигнем до квартирата си с помощта на аграв – каза Лъки. – Бихте ли ни обяснили какво означава това?

Лейтенантът, който също гледаше приятелски В-жабата, направи пауза преди да отговори, за да събере мислите си.

– Да. Много е просто – отвърна той. – Всъщност тук на Юпитер-9 имаме изкуствени гравитационни полета, каквито има на всеки астероид или космически кораб. Направени са да действуват от край до край във всеки от главните коридори, така че може да се пада по дължината им и в двете посоки. Същото е, както падане в дупка на Земята.

– С каква скорост? – попита Лъки.

– Да, там е работата. Обикновено силата на притегляне е постоянна и човек пада все по-бързо и по-бързо...

– Затова зададох този въпрос – прекъсна го сухо Лъки.

– Но не и при наличието на аграв-пулт за управление – продължи лейтенантът. – „Аграв“ е всъщност „а-грав“, тоест отсъствие на гравитация, нали разбирате? „Аграв“ може да бъде използвана за поглъщане на гравитационната енергия, за складирането или пренасянето ѝ. Въпросът е, че човек пада бързо, но не и все по-бързо, разбирате ли? С гравитационно поле в обратната посока може да се забави дори до спиране. Аграв-коридорът с двете псевдогравитационни полета е нещо много просто, било е използвано като мост към аграв-кораб, който работи с единично гравитационно поле. Инженерските квартири, където ще бъдат вашите стаи, са на малко повече от една миля оттук и най-прекият път до тях е през коридор А-2. Готови ли сте?

– Ще бъдем готови веднага след като ни обясните как да използваме тази аграв.

– Нищо трудно няма.

Лейтенант Невски ги снабди с по един комплект леки колани и ги нагласи върху раменете и около кръста, като междуременно им обясняваше как се манипулира с тях. Накрая каза:

– А сега, господа, последвайте ме. Коридорът е само на няколко ярда в тази посока.

На входа на коридора Бигман се поколеба. Той не се страхуваше от самото пространство или от паданията, но през целия си живот бе свикнал да преодолява пропасти само при марсианска или при по-слаба гравитация. Този път псевдогравитационното поле беше равно на нормалното земно поле и под негово влияние коридорът представляваше яркочувствена шахта, спускаща се очевидно съвсем отвесно, независимо че всъщност (в себе си Бигман го знаеше) тя минаваше успоредно близко до повърхността на спътника.

– Това е линията за пътуване в посока на инженерските квартири – каза лейтенантът. – Ако я бяхме приближили от другата страна, „долу“ би се явило в обратната посока. Можем и да сменяме местата на „горе“ и „долу“ чрез подходяща настройка на аграв-пултовете си. – Той погледна изражението върху лицето на Бигман и добави: – Ще добиете представа като попътувате. След известно време се свиква напълно.

Лейтенантът стъпи в коридора, но не потъна в него дори на инч. Сякаш стоеше на невидима платформа. Попита със сериозен глас:

– Поставихте ли стрелките на нула?

Бигман го стори и у него моментално изчезна всяко чувство за притегляне. Стъпи в коридора.

Сега ръката на лейтенанта, която бе поставена върху главното копче на собствения му пулт, рязко го завъртя и той потъна, набирайки скорост. Лъки го последва и Бигман, който по-скоро би се оставил да пада по цялата дължина на коридора под действието на два пъти по-силна гравитация и да стане на каша, отколкото да пропусне да направи нещо, което вече е направил Лъки, си пое дълбоко въздух и завъртя копчето.

– Върнете копчето обратно на нула – извика лейтенантът – и ще останете да се движите с постоянна скорост. Овладейте я добре.

Периодично те доближаваха блестящи зелени букви, които предупреждаваха: „Дръжте тази страна!“ и минаваха през тях. Веднъж покрай тях в обратна посока профуча (всъщност падна) някакъв човек. Движеше се много по-бързо от тях.

– Случват ли се сблъсквания, лейтенанте? – попита Лъки.

– Не бих казал – отвърна лейтенантът. – Опитният спускач внимава да не се сблъска с хората, които го задминават или които той задминава; не е трудно да намалява или увеличава скоростта, с която се движи. Понякога, разбира се, момчетата се блъскат нарочно. Това е вид хулиганска забава и се случва да завърши с някоя счупена ключица. – Той хвърли бърз поглед към Лъки. – Игрите на нашите момчета са груби.

– Разбирам – отвърна Лъки. – Командирът ме предупреди.

Внезапно въодушевен, взирайки се надолу през добре осветения тунел, в който потъваше, Бигман извика:

– Хей, Лъки, много е забавно, когато свикнеш! – Той завъртя копчето към плюса и започна да потъва по-бързо. Главата му се изравни със стъпалата на Лъки и после ги отмина с нарастваща скорост.

– Спри се, глупако! – извика разтревожен лейтенант Невски. – Върни копчето към минуса!

– Бигман, забави ход! – извика със заповеден тон и Лъки.

Настигнаха го.

– Никога не правете това! – възкликна гневно лейтенант Невски. – По дължината на тези коридори има различни бариери и прегради и ако не познавате пътя, ще се разбиеете в някоя от тях точно когато си мислите, че сте в безопасност.

– Ето, Бигман, дръж В-жабата – каза Лъки. – Така поне ще изпитваш някакво чувство за отговорност и може би ще започнеш да се държиш прилично.

– Е, Лъки – засрами се Бигман, – аз само малко подскочих от радост. Марсиански пясъци, Лъки...

– Добре – каза Лъки, – всичко е наред.

Лицето на Бигман веднага светна и той отново погледна надолу. Падането с постоянна скорост не беше съвсем като свободното падане в космоса, където всичко наоколо изглежда неподвижно. Един космически кораб може да се движи със скорост стотици хиляди мили в час и въпреки това човек има чувството, че около него всичко е неподвижно. Далечните звезди никога не променят положението си.

Тук обаче чувството за движение беше навсякъде.

Светлините, отворите и различните приспособления, подредени до стените на коридора, минаваха светкавично покрай тях.

В космоса човек предполага, че няма „горе“ и „долу“. Тук също нямаше, но това изглеждаше невярно. Докато Бигман гледаше „надолу“ към стъпалата си, посоката бе сякаш „долу“ и всичко бе наред, но щом погледнеше нагоре, тутакси получаваше усещането, че „горе“ е всъщност „долу“, а той стои с главата „надолу“ и пада „нагоре“. Бигман бързо погледна отново към стъпалата си, за да се освободи от това усещане.

– Не се навеждайте твърде много напред, Бигман – предупреди го лейтенантът. – Аграв ви държи в права линия по посока на падането, но ако се наведете твърде много, ще започнете да се премятате презглава.

Бигман се изправи.

– Премятането не е особено опасно – продължи лейтенантът. – Всеки, свикнал с аграв, може отново да се изправи. За начинаещите обаче би било трудно. Сега ще започнем да намаляваме скоростта. Завъртете копчето към минуса, някъде към минус пет, и го оставете в това положение.

Докато говореше, той забави движението си и премина над тях. Стъпалата му се люлееха на равнището на очите на Бигман. Последният завъртя копчето, опитвайки се отчаяно да се изравни с лейтенанта. Докато забавяше движението си, „горе“ и „долу“ станаха определени, но по погрешен начин. Той стоеше на главата си.

– Хей, кръвта ми отиде в главата! – извика той.

– Отстрани по стената на коридора има опори – каза лейтенантът. – Закачете някоя с пръстите на краката си и после бързо се отгласнете.

Невски направи това, което каза, и главата и стъпалата му смениха местата си. После се преметна още няколко пъти и като удари бързо с ръка по стената, спря окончателно. Лъки направи същото. И Бигман, размахвайки късите си крака, успя накрая да закачи една опора. Преметна се рязко и закачи малко повече стената с лакът, но успя да застане правилно. Най-после отново бе с главата нагоре. Вече не падаше, а се издигаше, сякаш бе изстрелян от оръдие, и се издигаше все по-бавно

срещу гравитацията, но все пак бе с главата нагоре.

Докато се движеха с бавно пълзене, Бигман гледаше разтревожен стъпалата си и си мислеше: „Ще започнем отново да падаме.“ Внезапно коридорът му заприлича на безкрайно дълбок кладенец и стомахът му се сви. Но се чу гласът на лейтенанта: „Нагласете копчето на нула“ – и веднага скоростта им спря да намалява. Сега се движеха нагоре като в бавен, плавно движещ се асансьор, докато стигнаха до една пресечка, на която лейтенантът се улови със стъпалото за една опора и спря.

– Инженерските квартири, господа – обяви той.

– И делегация за посрещането – добави тихо Лъки, защото в коридора ги чакаха най-малко петдесет души. – Вие споменахте, лейтенанте, че те обичат да играят грубо и може би точно това искат сега.

Той решително пристъпи в коридора. Бигман, с разширени от вълнение ноздри и благодарен, че се намира на твърда земя под действието на постоянен псевдограв, стисна здраво аквариума с В-жабата и тръгна по петите на Лъки с лице към чакащите ги работници от Юпитер-9.

4. ПОСВЕЩАВАНЕТО

Лейтенант Невски постави ръка върху дръжката на бластера и се опита да придаде на гласа си по-авторитетен тон.

– Какво правите тук? – попита той.

Сред тълпата се разнесе леко мърморене, но, общо взето, мъжете си мълчаха. Очите им бяха обърнати към стоящия най-отпред, сякаш го чакаха да заговори.

Предводителят им се усмихваше, а лицето му се беше набръчкало в изражение на очевидно доброжелателство. Правата му коса, разделена по средата на път, имаше светлооранжев оттенък. Скулите му бяха широки и дъвчеше дъвка. Облеклото му бе от синтетично влакно, както и на останалите, но се отличаваше от тяхното по големите месингови копчета, с които бяха украсени ризата (четири отпред и по едно на двата ѝ джоба) и панталоните му (по четири надолу от двете страни) – всичко четиринадесет. Те, изглежда, нямаха никакво предназначение и бяха само за украшение.

– И така, Съмърс – обърна се към него лейтенантът, – какво правят хората тук?

– Ами, лейтенанте – заговори тогава с мек, ласкаещ глас Съмърс, – мислехме, че би било хубаво да посрещнем новодошлия. Той ще бъде често с нас. Ще ни задава въпроси. Защо да не се срещнем с него сега?

Докато говореше, той гледаше Лъки Стар и за миг в погледа му се появи студенина, която погълна цялата показна любезност.

– Вие, мъже, би трябвало да сте на работа – каза лейтенантът.

– Смилете се, лейтенанте – отвърна Съмърс, дъвчейки бавно и отмерено. – Допреди малко сме работили. Просто искаме да го поздравим.

Лейтенантът очевидно се колебаеше как да постъпи. Погледна несигурно към Лъки.

– Кои са стаите ни, лейтенанте?

– Стаи 2А и 2Б, сър. За да ги намерите...

– Ще ги намеря. Сигурен съм, че някой от тези мъже ще ни упъти. А сега, лейтенант Невски, след като ни показахте пътя към нашите стаи, мисля, че задачата ви е изпълнена. Ще се видим отново по-късно.

– Не мога да си тръгна – прошепна ужасен лейтенант Невски.

– Мисля, че можете.

– Разбира се, че можете, лейтенанте – намеси се Съмърс и се

усмихна по-широко от всякога. – Едно обикновено „здрасти“ няма да навреди на момчето. – В тълпата зад него избухна смях. – Освен това, помолиха ви да напуснете.

– Лъки – прошепна настойчиво приближилият се до него Бигман, – нека дам В-жабата на лейтенанта. Не мога да я държа и да се бия едновременно.

– Ти само я дръж – отвърна Лъки. – На мен ми е нужна точно тук... Довиждане, лейтенанте. Свободен сте!

Лейтенантът се колебаеше.

– Това е заповед, лейтенанте! – каза Лъки с тон, който при цялата си любезност режеше като нож.

– Тъй вярно, сър! – отсече Невски. После се поколеба още миг и погледна В-жабата, чийто аквариум Бигман носеше под мишница. – Внимавайте за животинката.

След това лейтенант Невски се обърна и с две крачки се намери в аграв-коридора, изчезвайки почти веднага с голяма скорост.

Лъки се обърна отново към тълпата. Не си правеше илюзии. Хората бяха с мрачни лица и имаха делови намерения и докато той не ги укротеше с погледа си и не им докажеше, че неговите намерения са също делови, срещу скалата на тяхната враждебност мисията му щеше да има нулев успех. Трябваше някак си да ги спечели.

Усмивката на Съмърс бе станала почти вълча.

– Е, приятелю, униформеният си отиде – каза той. – Вече можем да говорим. Казвам се Ред Съмърс, а ти?

– Името ми е Дейвид Стар – усмихна се в отговор Лъки, – а името на моя приятел е Бигман.

– Стори ми се, че чух преди малко да те нарича Лъки.

– Лъки⁴ ме наричат приятелите ми.

– А искаш ли да си останеш късметлия?

– Знаеш ли някой добър начин?

– Всъщност зная, Лъки Стар – отвърна Съмърс и лицето му внезапно се изкриви в горчива гримаса. – Махни се от Юпитер-9.

Сред другите избухна одобрителен смях, а някои от тях извикаха: „Махай се! Махай се!“

Струпаха се по-близо, но Лъки стоеше твърдо на краката си.

– Имам важна причина да остана на Юпитер-9 – каза той.

– В такъв случай ми се струва, че не си късметлия – каза Съмърс. –

4. Щастливец, късметлия – Б.пр.

Новак си и изглеждаш мек човек, а меките новаци си изпащат на Юпитер-9.

– Мисля, че няма да си изпата.

– Така ли мислиш, а? Арманд, ела тук!

Огромен мускулест мъж с кръгло лице, широки рамене и гръден кош като буре излезе напред от задните редици. Бе с половин глава по-висок от Лъки и го гледаше отгоре с усмивка, разкриваща пожълтели редки зъби.

Хората започнаха да сядат по пода. Подвикваха си един на друг леко развеселени, сякаш се готвеха да гледат футболен мач.

– Хей, Арманд! – подхвърли някой. – Гледай да не стъпиш върху момчето.

Бигман се сепна и хвърли яростен поглед в посоката, от която дойде гласът, но не можа да види кой говори.

– Все още можеш да си отидеш, Стар – каза Съмърс.

– Нямам такова намерение – отвърна Лъки, – особено в момент, когато май сте си наумили някакво забавление.

– За нас, но не и за тебе – уточни Съмърс. – Виж какво, Стар. Приготвили сме се. Готови бяхме още когато чухме, че идваш. До гуша ни дойде от вас, нищожни самохвалковци от Земята, и повече няма да търпим. Разполагам със свои хора на различни равнища. Ще узнаем, ако командирът се опита да се намеси, и ако го стори, ей богу, готови сме за стачка. Така ли е, мъже?

– Така е! – изреваха всички в хор.

– А командирът го знае и не мисля, че ще се намеси – продължи Съмърс. – По този начин получаваме възможността да ти устроим ритуално посвещаване, а после отново ще те питам дали не искаш да си заминеш. Ако си в съзнание, разбира се. Това е всичко.

– На път сте да си създадете големи неприятности без всякаква нужда – каза Лъки. – Преча ли ви с нещо?

– Няма да ни попречиш с нищо. Гарантирам го.

Чу се напрегнатият, писклив глас на Бигман:

– Слушай, приятелче, разговаряш с член на Съвета. Даваш ли си сметка какво ще ти се случи, ако правите номера на Научния съвет?

Съмърс внезапно го погледна, постави юмруци на хълбоците си и се затресе от смях.

– Хей, мъже, това нещо говори. Тъкмо се чудех какво е. Изглежда Лъки Ченгето е довел за свой защитник невръстното си братче.

Бигман прибледня като мъртвец, но под прикритието на

избухналия смях Лъки се наведе към него и процеди през зъби:

– Твоята работа е да се грижиш за В-жабата, Бигман. Аз ще се погрижа за Съмърс. И, Велика Галактико, престани да излъчваш гняв! Нищо друго не мога да доловя от В-жабата.

Бигман с мъка преглътна два-три пъти.

– А сега, Съветник Ченге, можеш ли да се движиш с аграв?

– Току-що правих това, мистър Съмърс.

– Нищо, ще трябва да те изпитаме, за да сме сигурни. Не можем да си позволим сред нас да има човек, който да не е научил всички тънкости на аграв. Липсата на гравитация е твърде опасна работа. Така ли е, мъже?

– Така е! – отново изреваха те.

– Това е Арманд, нашият най-добър учител – каза Съмърс и сложи ръка на рамото на огромния мъжага. – Като изкараш курса при него, ще знаеш изцяло да си служиш с аграв. Ще го узнаеш и ако не му се пречкаш. А сега ти предлагам да влезеш в аграв-коридора. Арманд ще те последва.

– Ами ако реша да не отида? – попита Лъки.

– Тогава ние ще те хвърлим в коридора, а Арманд ще дойде след теб.

– Изглежда, няма да се поколебаете – кимна Лъки. – Има ли някакви правила в този урок, който ще ми бъде предаден?

Избухна луд смях, но Съмърс вдигна ръце.

– Просто не се пречкай на Арманд, Съветнико. Това е единственото правило, което трябва да помниш. Ние ще бъдем на края на коридора и ще ви наблюдаваме. Ако се опиташ да изпълзиш извън аграв преди да е завършил урокът, ще те хвърлим обратно в него. На всяко равнище ще бъдете наблюдавани от мъже, готови да сторят същото.

– Марсиански пясъци! – извика Бигман. – Вашият човек е с петдесет фунта⁵ по-тежък от Лъки и е експерт по аграв!

– Ами! – привидно изненадан се обърна към него Съмърс. – Изобщо не помислих за това. Колко жалко! – Думите му бяха последвани от смях в тъпата. – Тръгвай, Стар. Влизай в коридора, Арманд. Завлечи го вътре, ако е необходимо.

– Няма да е необходимо – отвърна Лъки. Той се обърна и влезе в откритото пространство на широкия аграв-коридор. Когато стъпалата му увиснаха във въздуха, пръстите им докоснаха леко стената и му

5. Англ. мярка за тегло, равна на 453,6 грама. – Б.пр.

придадоха бавно въртеливо движение, което Лъки спря с повторно докосване до стената. Увисна във въздуха с лице към хората.

При тази негова маневра сред тълпата се разнесе одобрително мърморене, а Арманд кимна и за пръв път се чу басовият му глас:

– Хей, мистър, това не беше лошо!

Съмърс внезапно се намръщи и рязко удари Арманд по гърба.

– Не говори с него, идиот такъв, а иди и му дай добър урок!

Арманд бавно се придвижи напред.

– Хей, Ред, дай да не обръщаме чак такова внимание на тази работа! – каза той.

Лицето на Съмърс се изкриви от ярост.

– Отивай там и прави каквото ти казвам! Обясних ти кой е. Ако не се отървем от него, ще изпратят още – думите му прозвучаха като дрезгав шепот, който едва се чуваше.

Арманд стъпи в аграв-коридора и застана лице срещу лице с Лъки.

Лъки Стар чакаше и съзнанието му сякаш се беше изпразнило от съдържание. Беше се съсредоточил върху слабите емоционални импулси, достигащи до него от В-жабата. Част от тях можеше да разпознае без труд – както естеството им, така и техния собственик. Тези на Ред Съмърс бяха лесни за откриване – страх и омраза, примесени с оттенък на силно желание за победа. От Арманд се излъчваше леко напрежение. Произволно се явяваха остри върхове на вълнение от един или друг мъж и понякога на Лъки се отдаваше да разпознае източниците, понеже викиът съвпаднаше с изблик на щастие или заплаха. Разбира се, всички импулси трябваше да бъдат отделяни от непрекъснатото процеждащия се гняв на Бигман.

Сега Лъки се вираше в малките очи на Арманд и усещаше как другият се поклаща с отклонение от няколко инча нагоре-надолу. Пръстите на Арманд опипваха пулта на гърдите му.

Лъки веднага застана нащрек. Арманд местеше копчетата и променяше посоката на гравитацията. Нима очакваше, че по този начин ще обърка Лъки? Лъки ясно усети, че въпреки целия си космически опит, нямаше опит с типа безтегловност, предизвиквана от аграв, защото тя не беше абсолютна, както в космоса, а можеше да се променя по желание.

Внезапно Арманд пропадна, сякаш бе потънал в отворен люк, само че нагоре!

Когато огромните му крака минаха покрай главата на Лъки, те се разтвориха и отново се събраха, сякаш искаха да хванат главата на Лъки като в менгеме. Лъки машинално дръпна главата си назад, но при това

краката му отидоха напред и тялото му започна да се премията около собствения си гравитационен център. За момент изгуби равновесие. Сред наблюдаващите ги мъже избухна смях.

Лъки знаеше какво не е наред. Трябваше да се остави на гравитацията. Ако Арманд тръгнеше нагоре. Лъки трябваше да настрои пулта си така, че или също да се движи нагоре и да запазва разстоянието между тях, или бързо да се спусне надолу покрай него. Сега обаче се налагаше да използва цялата сила на гравитацията, за да се изправи. При нулева гравитация би се премиятал неопределено дълго време.

Но преди пръстите му да докоснат пулта, Арманд вече бе прехвърлил върха на своето издигане и сега набираше скорост надолу. Когато мина отново покрай Лъки, той рязко го ръгна с лакът в хълбока, продължи да пада по-нататък и вкопчвайки дебелиите си пръсти в глезените на Лъки, го повлече надолу. После се пресегна, за да го улови за раменете. Лъки усети тръпчивия му дъх в косата си.

– Много още има да се учите, мистър – каза Арманд.

Лъки вдигна ръце на височината на главата си и с рязък удар се освободи от хватката. После завъртя копчето в посока за увеличаване силата на гравитацията и се понесе нагоре, като силно се оттласна с крак от рамото на Арманд. Според собствените му сетива изглеждаше, че сега пада с главата надолу и при това усещане имаше една напрегнатост, която забавяше реакциите му. Или може би неговият аgrav-пулт действуваше мудно? Той го провери. Липсваше му опит, за да бъде сигурен, но предположението му се оказа вярно.

Сега Арманд се втурна с вик към него, опитвайки се да използва собствената си по-голяма маса, за да притисне Лъки здраво към стената.

Лъки изви ръката си към пулта, за да обърне посоката на гравитацията. Сви крака, за да се отблъсне нагоре и да извади Арманд от равновесие, но полето на Арманд се задействува по-напред и изваден от равновесие се оказа Лъки.

Сега Арманд се отблъсна с крака от прелитащата зад гърба му стена на коридора и двамата отхвъркнаха към насрещната стена. Лъки се нарани при удара с нея и се пързала няколко стъпки по дължината ѝ, докато закачи с единия си глезен металните перила и тялото му увисна, поклащайки се в средата на коридора.

– Стига ли ти, мистър? – прошепна Арманд на ухото на Лъки. – Само кажи на Ред, че ще си отидеш. Не ми се ще да те осакатявам.

Лъки поклати отрицателно глава. Колко странно, помисли той, че гравитационното поле на Арманд надделяваше над неговото поле. Нали

бе усетил ръката на Арманд, когато тя местеше копчетата, затова беше сигурен, че той бе задействувал първи пулта си.

Лъки внезапно се извърна и заби лакътя си в стомаха на Арманд. Арманд изсумтя и в тази частица от секундата Лъки успя да постави свитите си крака между себе си и него и да ги изправи. Двамата мъже отлетяха в противоположни посоки и Лъки се освободи. Изхвърли се далеч миг преди Арманд да се върне и през следващите няколко минути се съсредоточи само върху това, как да се задържи на разстояние от него. Вече се справяше с пулта за управление, но последният се задействуваше бавно. Успяваше да избегне Арманд само благодарение на това, че умело използваше опорите по стените и светкавично сменяше местоположението на главата и краката си. И тогава, когато се носеше като перце, позволявайки на Арманд да профучи покрай него, той задействува своя аgrav-пулт, но нищо не се получи. Посоката на гравитационното му поле не се промени, не усети и каквото и да е ускорение. Вместо това Арманд със сумтене отново се добра до него и за свое учудване Лъки се блъсна с ужасна сила в стената на коридора.

5. ИГЛЕНИ ПИСТОЛЕТИ И СЪСЕДИ

Бигман вярваше напълно в умението на Лъки да се справя успешно с всеки противник, дори ако е с голямо живо тегло, и въпреки че изпитваше силен гняв към враждебно настроената тълпа, не се страхуваше от нея.

Съмърс се беше доближил до началото на аграв-коридора заедно с едно дългуресто мургаво момче, което с хриплив глас излайваше случилото се на арената, сякаш това беше състезание по космическо поло, предавано по субетера.

Когато Арманд за пръв път блъсна Лъки в стената на коридора, чуха се одобрителни възгласи, но Бигман ги отмина с пренебрежение. Разбира се, викащият глупак се опитваше да представи нещата добре за своята страна. Само Лъки да почувствуваше аграв-техниката, щеше да натрие носа на Арманд. Бигман бе сигурен в това.

Ала когато мургавият младеж извика: „Арманд го стисна в ключ! Маневрира за повторно падане! Стъпала срещу стената! Свиване и изправяне и ето сгромолясването! Красота!“; Бигман започна да се притеснява.

Той също се приближи до ръба на аграв-коридора. Никой не му обърна внимание. Това бе едно от предимствата на малкия му ръст. Хора, които не го познаваха, бяха склонни да го подценяват като възможна опасност и да не го забелязват.

Бигман погледна надолу и видя как Лъки се отблъсна от стената, а Арманд изчаквателно плаваше наблизко.

– Лъки! – извика пронизително той. – Стой далеч от него!

Викът му се загуби във врявата, но не и гласът на мургавия мъж, макар да го беше снишил, докато разговаряше настрана със Съмърс. Бигман го долови.

– Позасили ченгето, Ред. Иначе ще пукнем от скука.

– Не ме интересува скуката – изръмжа в отговор Съмърс. – Искам Арманд да доведе работата до край.

За миг Бигман не осъзна колко важна е кратката размяна на фрази, но само за миг. Погледът му се стрелна светкавично към Ред Съмърс, чиито ръце правеха нещо с малък предмет, опрян на гърдите му, който Бигман не можеше да различи.

– Марсиански пясъци! – извика задъхан Бигман и отскочи назад. –

Ей, Съмърс! Подло копеле!

Това беше още един от тези случаи, когато Бигман се зарадва, че носи иглен пистолет въпреки неодобрението на Лъки, според когото това оръжие не беше сигурно, защото твърде трудно се фокусира точно, но Бигман по-скоро би повярвал, че е висок два метра, отколкото да се усъмни в собственото си умение.

Тъй като Съмърс не се обърна при вика на Бигман, последният хвана здраво оръжието (от което само половин инч от дулото, стесняващо се до иглен връх, се показваше между показалеца и средния пръст на дясната му ръка) и го стисна достатъчно силно, за да го задействува. Едновременно с това на шест инча от носа на Съмърс проблесна светлина и се чу слабо пукане. Светлината не беше много внушителна (представляваше само йонизирани въздушни молекули), обаче Съмърс подскочи и паниката, предадена чрез В-жабата, силно нарасна.

– Никой да не мърда! – извика Бигман. – Тъпаци, нахални нещастници!

Още един разряд от игления пистолет изпука във въздуха, този път над главата на Съмърс, където можеха ясно да го видят.

Малко хора разполагаха с иглени пистолети, защото струваха скъпо и за тях трудно се получаваха позволителни. Всички обаче знаеха как стреля, макар и само от субетерните програми, и какви повреди може да причини.

Петдесетте мъже сякаш престанаха да дишат.

Студеният ситен дъждец на човешкия страх, обзел петдесет уплашени мъже, обля Бигман. Той се облегна на стената.

– Сега слушайте, всички слушайте – каза той. – Колко от вас знаят, че това приятелче Съмърс неутрализира пулта за управление на моя приятел? Изходът е бил предрешен!

– Имаш грешка – процеди отчаяно през зъби Съмърс.

– Така ли? Ти си смел човек, Съмърс, когато си с петдесет души срещу двама. Нека видим колко ще си смел срещу игления пистолет. С него, разбира се, човек трудно се прицелва и аз може да не улуча.

Той отново стисна юмука си и този път пукането беше оглушително, а блясъкът от изстрела заслепи всички наблюдатели освен Бигман, който единствен знаеше в кой миг да си затвори очите.

Съмърс сподавено извика. Не беше засегнат, само дето бе изчезнало най-горното копче от ризата му.

– Добро прицелване, ако мога така да се изразя – каза Бигман, – но предполагам, че е твърде много да искам щастливата серия да

продължи. Съветвам те да не мърдаш, Съмърс. Представи си, че си камък, приятелче, защото, ако мръднеш, аз няма да улуча, а като усетиш, че парче от кожата ти изчезва, ще ти е по-зле, отколкото ако загубиш още едно копче.

Съмърс затвори очи. Челото му блестеше от пот. Бигман изчисли разстоянието и стреля още два пъти.

Пук! Пляс! И изчезнаха още две копчета.

– Марсиански пясъци, това е моят щастлив ден! Не е ли мило от твоя страна, че си уредил никой да не идва и да не се намесва? Е, още един... на изпроводяк.

Този път Съмърс извика от болка. В ризата се появи дупка и отдолу се показа зачервена кожа.

– Хм! – възкликна Бигман. – Не улучих. Вече се притеснявам и вероятно следващия път ще сбъркам с два инча... Като че ли се готвиш да кажеш нещо, а, Съмърс?

– Добре! – извика Съмърс. – Аз уредих така нещата.

– Твоят човек е по-тежък – каза кратко Бигман – и по-опитен. Въпреки това ти не ги оставяш да се бият честно. Не поемаш никакъв риск, нали? Хвърли това, дето го държиш... и никой от останалите да не мърда. Отсега нататък в аgrav-коридора ще има честна борба. Никой да не мърда от мястото си, докато единият от двамата не дойде тук. – Той поспря и ги огледа със свиреп поглед, движейки бавно наляво-надясно юмрука си с игления пистолет. – Но ако това бъде вашата планина от месо и кости, аз ще бъда само леко разочарован. Когато съм разочарован обаче, не отговарям за действията си. Може да се разочаровам и ядосам дотолкова, че да стрелям с игления пистолет в тълпата и няма нищо на света, с което някой от вас да ми попречи да стисна юмрука си десет пъти. Така че, ако сред вас има десет души, отегчени от живота, просто се надявайте, че вашето момче ще победи Лъки Стар.

Бигман чакаше, хванал в дясната си ръка игления пистолет, а под лявата мишница стиснал контейнера с В-жабата. Той гореше от желание да нареди на Съмърс да повика двамата обратно, но не се осмеляваше, за да не разгневи Лъки. Достатъчно добре го познаваше, за да знае, че не е допустимо борбата да прекъсне поради отказ от страна на Лъки.

Една фигура префуча в зрителното им поле, а след това още една. Чу се трясък като от удряне на нечие тяло в стена. После втори и трети. Сред това настъпи тишина.

Една фигура се връщаше плавно и теглеше втора, която бе хванала здраво за глезена.

Лицето господар на положението напусна с лека стъпка коридора, а този, който го следваше, падна като чувал с картофи.

Бигман нададе радостен вик. Първият беше Лъки. Бузата му бе ожулена, понакуцваше, но Арманд пък беше в безсъзнание.

С известни усилия успяха да свестят Арманд. На главата му имаше цицина колкото малък грейпфрут, а едното му око бе подуто и затворено. Долната му устна кървеше, но той успя да се усмихне и каза:

– Ей богу, този хлапак си го бива. – После се изправи и притисна Лъки в мечешка прегръдка. – След като се окопити, все едно че имах насреща си десет души! Наш човек е!

Съвсем неочаквано хората нададоха одобрителни викове. В-жабата пък излъчи облекчение, което тутакси бе погълнато от последвалото въодушевление.

– Съветникът е наш човек – усмихна се широко Арманд и избърса кръвта от устните си с опакото на ръката. – Всеки, който продължава да не го харесва, ще трябва да се бие и с мен. Къде е Ред?

Ред беше изчезнал заедно с уреда, който бе пуснал на пода по заповед на Бигман.

– Вижте какво, мистър Стар – започна Арманд, – Трябва да ви кажа, че тази идея беше на Ред. Той каза, че трябва да се отървем от вас, иначе ще ни създадете неприятности.

Лъки вдигна ръка.

– Станала е грешка – каза той, – Слушайте всички. За всеки предан землянин няма да има никакви неприятности, гарантирам това. Няма докладваме за схватката. Доста вълнуващо беше, но можем да я забравим. Следващия път, когато се срещнем, все едно че не сме се виждали. Все едно че нищо не се е случило. Ясно ли е?

Всички нададоха одобрителни викове, чуха се възгласи: „Наш човек е!“, „Да живее Съветът!“

Лъки понечи да си тръгне, когато Арманд каза:

– Хей, почакайте! – Пое си дълбоко въздух и посочи с дебелия си пръст В-жабата. – Какво е това?

– Венерианско животно – отвърна Лъки. – Отглеждаме си го.

– Симпатично е – каза грамадният мъж и му се усмихна.

Другите също се струпаха, за да разгледат В-жабата, да изкажат възхищението си, да стиснат ръката на Лъки и да го уверят, че през цялото време са били на негова страна.

Накрая Бигман, вбесен от блъсканицата, извика:

– Да се прибираме в стаите си, Лъки, или, кълна се, ще убия

няколко от тези момчета.

Мигновено настъпи тишина и мъжете се отдръпнаха, за да сторят път на Лъки и Бигман.

Лъки трепна, когато Бигман постави студен компрес върху ожулената му буза в уединението на тяхната квартира.

– Накрая в навалищата чух, че говореха нещо за иглените пистолети, но в суматохата не разбрах за какво точно става дума. Би ли ми обяснил, Бигман?

Бигман неохотно му разказа какво се беше случило.

– Досетих се, че пултът ми е изключил – каза замислено Лъки, – но предположих, че повредата е механична, тъй като заработи отново след второто ми падане. Не знаех, че ти и Ред Съмърс сте решили това с борба зад гърба ми.

– Е, Лъки – усмихна се Бигман, – допускаш ли, че ще оставя този тарикат да прави подобни номера?

– Може би е имало друг, по-добър начин от употребата на иглен пистолет.

– Нищо друго не би ги заковало на място – отвърна огорчен Бигман. – Да не би да искаш да им се заканы с пръст и да им кажа: „Ах вие, непослушни момчета!“ Освен това трябваше да ги уплаша до смърт.

– Защо? – попита рязко Лъки.

– Марсиански пясъци, Лъки, ти забеляза двете падания на твоя противник, когато борбата беше предварително нагласена, но аз не знаех дали ти е останала достатъчно сила да се справиш. Щях да накарам Съмърс да прекрати борбата.

– Щеше да стане лошо, Бигман. Нищо нямаше да спечелим.

– Зная, но не ми издържаха нервите.

– Напразно. След като моят пулт започна да реагира нормално, нещата тръгнаха много добре. Арманд бе сигурен, че ме е победил, и когато откри, че все още съм в състояние да се боря, изглежда, загуби всяко желание за борба. Това понякога се случва с хора, които никога не са губили. Когато не спечелят веднага, това ги обърква и те изобщо не печелят.

– Така е, Лъки – каза усмихнат Бигман.

– Не ми харесва това „Така е, Лъки“ – каза след неколкоминутно мълчание Лъки. – Какво още си направил?

– Ами... – Бигман докосна за последен път ожуленото място, за да

го прикрие с пудрата, и отстъпи назад, за да огледа критично своята работа. – Какво друго ми оставаше освен да се надявам, че ще спечелиш, нали?

– Предполагам, че да.

– И казах на тази тълпа, че ако Арманд спечели, ще застрелям колкото мога от тях.

– Пошегувал си се!

– Може би не. Във всеки случай те ми повярваха. Бяха сигурни, че не се шегувам, след като видяха как улучих четири копчета от ризата на Съмърс. Така че там имаше петдесет момчета заедно със Съмърс, които се обливаха в пот, надявайки се, че ти ще спечелиш, а Арманд ще загуби.

– Такава била работата – каза Лъки.

– Е, какво можех да направя, след като В-жабата беше там и предаде всички тези мисли и на тебе?

– Значи в Арманд е изчезнало желанието за борба, защото съзнанието му е било затъмнено от желанието да загуби... – Лъки беше огорчен.

– Не забравяй, Лъки! Две нечестни падания! Всичко беше нагласено.

– Да, зная. Е, може би при това положение съм имал нужда от тази помощ.

В същия миг светна сигналът на вратата.

– Кой ли може да е? – зачуди се Лъки и натисна бутона, който прибираше вратата в ниша.

На прага стоеше набит мъж с редееща коса и сини, сякаш порцеланови очи, които ги гледаха, без да мигнат. В едната си ръка държеше парче лъскав метал със странна форма, което подвижните му пръсти непрекъснато премятаха. Парчето като живо се плъзгаше между пръстите му от палеца към кутрето и обратно. Бигман усети, че го наблюдава, без да може да откъсне очите си.

– Казвам се Хари Норич – каза мъжът. – Съсед съм ви.

– Добър ден – каза Лъки.

– Вие сте Лъки Стар и Бигман Джоунс, нали? Искате ли да дойдете за няколко минути в моята квартира? Малко на гости и да пийнем по чашка, а?

– Много мило от ваша страна – отвърна Лъки. – С удоволствие ще ви правим компания.

Норич се обърна някак сковано и ги поведе по коридора към съседната врата, докосвайки от време на време стената с ръка. Лъки и Бигман

го последваха. Последният носеше В-жабата.

– Заповядайте, господа – покани ги Норич, като се дръпна встрани, за да могат да влязат. – Моля, седнете. Вече чух много неща за вас.

– Например? – попита Бигман.

– Например за борбата на Лъки с огромния Арманд и за отличната стрелба на Бигман с иглен пистолет. Вестта се разнесе из цялата база. Съмнявам се да остане човек на Юпитер-9, който да не я научи до сутринта. Това е една от причините, поради която ви поканих. Искам да поговорим за това.

Норич внимателно наля уиски в две малки чашки и им ги предложи. Лъки постави ръката си на около три инча от чашата и почака един миг, но безрезултатно.

После се пресегна, взе чашата от ръката на Норич и я остави настрана.

– Какво е онова на работната ви маса? – попита Бигман.

В стаята на Норич по цялата дължина на една от стените като добавка към обичайната мебелировка имаше нещо подобно на работна маса с пейка пред нея. Върху масата бяха пръснати метални джунджурии, а в средата ѝ имаше странна конструкция с височина шест инча и неравни очертания.

– Това ли? – Ръката се плъзна по повърхността на масата и спря върху конструкцията. – Това е триди.

– Какво?

– Триизмерна мозайка, игра. Японците ги имат от хиляди години, но никъде другаде не са успели да станат популярни. Представяват главоблъсканица, състояща се от известен брой части, които се съчетават и образуват някаква конструкция. Тази например, когато бъде завършена, ще бъде модел на аграв-генератор. Сам измислих и направих това триди.

Норич повдигна парчето метал, което държеше, и внимателно го постави в един малък прорез на конструкцията. Парчето се плъзна плавно навътре и се задържа там.

– Сега да вземем друго парче – при тези думи лявата му ръка се придвижи внимателно върху конструкцията, докато дясната опипа пръснатите парчета, намери подходящото и го намести.

Бигман пристъпи напред като хипнотизиран, но после бързо се отдръпна, защото изпод масата изведнъж се чу ръмжение. Оттам се измъкна едно куче и постави предните си лапи върху пейката. Беше голяма немска овчарка. Стоеше и кротко гледаше Бигман.

– Вижте какво, съвсем случайно го настъпих – каза нервно Бигман.

– Това е Мът – обясни Норич. – Няма да нарани никого, ако няма по-сериозна причина от това да го настъпят. Мът е кучето ми. Служи ми за очи.

– За очи ли?

– Мистър Норич е сляп, Бигман – каза тихо Лъки.

6. В ИГРАТА СЕ ВКЛЮЧВА СМЪРТТА

Бигман се отдръпна.

– Много жалко – каза той.

– Няма защо – отвърна весело Норич. – Свикнал съм със слепотата си и мога да се оправям. Имам ранга на главен техник и отговарям за конструирането на експериментални съоръжения. Не се нуждая от ничия помощ, както когато правя и моите триди.

– Предполагам, че тези триди са добро упражнение – каза Лъки.

– Искате да кажете, че сте в състояние да сглобявате тези неща, без дори да можете да ги виждате ли? – попита Бигман. – Марсиански пясъци!

– Не е толкова трудно, колкото си мислите. Имам дългогодишна практика, пък и самият аз правя триди, така че зная всички хитрости. Погледнете, Бигман, това триди е елементарно. Има точно формата на яйце. Можете ли да го разглобите?

Бигман пое овоида, направен от лека сплав, и го запремята из ръцете си, разглеждайки изкусно вмъкнатите една в друга части.

– Всъщност – продължи Норич – Мът ми е нужен единствено за да ме води по коридорите.

Той се наведе, за да почеше кучето зад едното ухо, при което то се прозя сънливо, показвайки големите си бели зъби и провисналия си розов език. Посредством В-жабата Лъки почувствува топлата привързаност на Норич към кучето.

– Не мога да използвам аграв-коридорите – каза Норич, – тъй като няма начин да разбере кога да намалявам скоростта си. Затова трябва да се движа по обикновените коридори и Мът ме води. Така много се обикаля, но това е добро упражнение. Благодарение на тези разходки Мът и аз познаваме Юпитер-9 по-добре от всеки друг, нали, Мът?... Разглобихте ли го вече, Бигман?

– Не – отвърна Бигман. – То е едно цяло.

– Не съвсем. Подайте ми го.

Бигман го подаде и пъргавите пръсти на Норич опипаха повърхността.

– Виждате ли малкото квадратче тук? Натискате го и то леко хлътва. Хващате края, който излиза от другата страна, завъртате го по посока на часовниковата стрелка и после измъквате цялата част. Ето, вижте!

Сега останалото се разглобява лесно. Първо тази част, после следващата и така нататък. Подреждате частите по реда на разглобяването. Те са само осем. После по обратния ред ги сглобявате отново. Ключовата част поставяте накрая и тя закрепва всички останали части по местата им.

Бигман се взря със съмнение в отделните части и се надвеси над тях.

– Предполагам, че ще искате да обсъждаме поведението на посрещналата ме делегация, с която се сблъсках при пристигането си, мистър Норич. Казахте, че искате да говорим за борбата ми с Арманд.

– Да, Съветнико. Да. Искам да ви изясня нещата. Намирам се на Юпитер-9 от началото на проекта „Аграв“ и познавам хората. Някои напускат, когато срещнат трудности, други остават. Идват и нови хора, но всички си приличат по едно: твърде са несигурни.

– Защо?

– По няколко причини. На първо място, проектът крие опасности. Имали сме десетки нещастни случаи, при които сме загубили стотици хора. Аз загубих очите си преди пет години и всъщност имах късмет. Останах жив. Второ, докато са тук, хората са откъснати от приятелите и семействата си. Истински откъснати.

– Предполагам, че има и хора, за които е радост да са далече – каза Лъки и мрачно се усмихна.

Не беше тайна, че хора, които по един или друг начин са нарушили законите, понякога успяваха да си намерят работа в някой от новооткритите светове. Винаги имаше нужда от хора, които да работят под куполи при изкуствена атмосфера и псевдогравитационно поле, а на доброволците обикновено не се задаваха твърде много въпроси. Това не беше кой знае колко лошо. Така, поставени при трудни условия, те помагаша на Земята и хората и по свой начин плащаха за греховете си.

– Виждам – кимна Норич при тези думи на Лъки, – че не гледате наивно на въпроса, и това ме радва. Ако оставим настрана офицерите и квалифицираните специалисти, предполагам, че по-голямата част от хората тук имат криминални досиета на Земята, а повечето от останалите биха имали такива, ако полицията знаеше всичко за тях. Едва ли и един от петима дава истинското си име. Във всеки случай виждате докъде води напрежението, когато пристигат следовател след следовател. Знаем, че всички вие търсите сириусиански шпиони, но всеки си мисли, че ще вадят найаве собствените му бели и отново ще го хвърлят в затвора. Хората до един искат да се върнат на Земята, но без шум, а не с белзеници на ръцете. Затова Ред Съмърс е в състояние да подстрекава така.

– А притежава ли Съмърс някакви специални качества, че е станал техен водач? Например особено лошо досие на Земята?

– Може би убийство? – запита с горчивина в гласа си Бигман, като вдигна за миг глава от своето триди.

– Не! – отвърна поривисто Норич. – Трябва да ви обясня за Съмърс. Имал е нещастен живот – разтурен дом, немарливи родители. Попаднал в лоша среда. Е, бил е в затвора за участието си в няколко дребни обира. Ако беше останал на Земята, щеше да пропилее живота си. Той обаче дошъл на Юпитер-9 и тук започнал нов живот. Отначало е бил обикновен работник, а после се е самообразовал. Изучавал е конструирането при ниски гравитации, механика на силовото поле и аграв-техника. Бил е повишен на отговорна длъжност и се е представил отлично. Уважават го, обичат го, приемат го добре. Вече е разбрал какво е да тежиш на мястото си и затова най-много се бои от мисълта, че може да се върне на Земята, към предишния си живот.

– Няма що, тази мисъл му е толкова омразна – намеси се Бигман, – че се опита да убие Лъки, като използва измама в борбата.

– Вярно – съгласи се Норич и се намръщи. – Чух, че е използвал субфазов осцилатор, за да неутрализира пулта на Съветника. Постъпил е глупаво, но е бил изпаднал в паника. Вижте, в основата си този човек е добросърдечен. Когато старият ми Мът умря...

– Старият ви Мът ли? – попита Лъки.

– Преди това имах друго куче водач, което също се казваше Мът. Умря при едно късо съединение на силово поле, при което загинаха и двама души. То не трябваше да се намира там, но понякога кучетата скитат и си търсят преживявания. Сегашният Мът прави същото, когато не го използвавам, но винаги се връща. – Норич се наведе и леко плесна кучето по хълбока, а Мът затвори едното си око и опашката му заудря по пода. – Както и да е. След като старият Мът умря, известно време изглеждаше, че няма да мога да намеря друго куче и ще трябва да ме изпратят у дома. Не ме бива за нищо без куче. Кучетата водачи не достигат. Има списък на чакащите. Тукашната администрация не пожела да използва никакви връзки, понеже не гори от желание да оповести факта, че държат слепец като конструктор. Икономическият блок в Конгреса винаги чака подобен случай, за да раздуха търканията. Съмърс беше този, който се нагърби с работата. Използува свои познати на Земята и ми достави Мът не по съвсем законен път. Може да се каже, че използва нещо като „черна борса“, но Съмърс заложи на карта положението си тук, за да ми направи услуга като на свой приятел, и аз съм му много

задължен. Надявам се да не забравяте, че Съмърс е способен да прави и е правил подобни неща и няма да го съдите строго за действията му преди няколко часа.

– Не възнамерявам да предприема никакви действия срещу него – отвърна Лъки. – Нямах намерение да сторя това дори преди нашия разговор. Все пак съм убеден, че истинското име и досието на Съмърс са известни на Съвета, и ще проверя как стоят нещата.

– Непременно – каза, изчервявайки се, Норич, – ще видите, че не е толкова лош човек.

– Надявам се. Имам обаче един въпрос. При всичко, което се случи, нямаше никакъв опит за намеса от страна на администрацията на проекта. Това не ви ли се струва странно?

– Ни най-малко – изсмя се Норич. – Не мисля, че командирът Донахю щеше много да се притесни, ако ви бяха убили, само дето щеше да се затрудни, докато потули случая. Той има на главата си по-големи грижи от вас или вашето разследване.

– По-големи грижи ли?

– Без съмнение. Шефът на този проект се сменя всяка година, те се придържат към въртене. Донахю е шестият поред и далеч по-добър от досегашните. Налага ми се да изтъкна това. Справи се с бюрокрацията и не се опита да превърне обекта във военен лагер. Поразпусна хората, позволи им от време на време да се забавляват и резултатът е налице. Първият аgrav-кораб ще бъде готов да отлети в най-скоро време. Някои казват, че е въпрос на дни.

– Толкова скоро?

– Не е изключено. Въпросът е, че командир Донахю трябва да бъде сменен след по-малко от месец. Едно закъснение сега би означавало, че пускането на аgrav-кораба може да не стане преди да дойде заместникът на Донахю. В такъв случай онзи ще обере всички лаври и името му ще влезе в историята, а Донахю ще остане с пръст в устата.

– Нищо чудно, че не искаше да слизаш на Юпитер-9, Лъки – каза възбудено Бигман. – Нищо чудно.

– Не се ядосвай напразно, Бигман – сви рамене Лъки.

– Подлец! – продължи да се възмущава Бигман. – Сириус е зинал да лапне Земята, а него го интересува само как да пусне този нещастен кораб! – Бигман размаха юмрук и чу приглушеното ръмжение на Мът.

– Какво правите, Бигман? – попита рязко Норич.

– Защо? – искрено се учуди Бигман. – Нищо не правя.

– Не правите ли законителен жест?

– Не съвсем – отвърна той и бързо свали ръката си.

– Трябва да сте внимателен, Мът е наблизо. Той е обучен да се грижи за мен... Сега ще ви покажа. Само пристъпете към мен и се престо- рете, че искате да ме ударите.

– Не е необходимо – намеси се Лъки. – Ние разбираме...

– Моля – настоя Норич. – Не е опасно. Ще спра Мът навреме. Всъщност добре е да се поупражнява. Всички, работещи по проекта, са така внимателни към мен, че, кълна се, аз се съмнявам, дали ще си спомни наученото. Хайде, Бигман!

Бигман пристъпи напред и вдигна неохотно ръка. Ушите на Мът веднага полегнаха, очите му се присвиха, зъбите се оголиха, мускулите на краката се напрегнаха, готови за скок, а от дълбините на гърлото му се разнесе дрезгаво ръмжене. Бигман бързо се дръпна.

– Долу, Мът! – заповяда му Норич.

Кучето се отпусна. Лъки ясно почувствува напрегането и облекче- нието в съзнанието на Бигман, както и победоносното доволство на Норич.

– Докъде стигнахте с яйцето триди, Бигман? – попита го Норич.

– Отказвам се – отвърна малкият марсианец, изгубил търпение. – Събрах две от частите и повече не мога да направя.

– Въпрос на тренировка, нищо друго – засмя се Норич и взе от ръ- ката на Бигман двете части. – Нищо чудно. Сглобил сте ги погрешно. – Той остави едната част, взе друга и събра двете. После добави трета, четвърта и така нататък, докато в ръката му се появиха седем части, съе- динени във формата, на хлабав овоид с отвор през него. Взе осмата, ключовата част, плъзна я донякъде в отвора, завъртя я на половин обо- рот по посока, обратна на часовниковата стрелка, и после я бутна до края. – Готово!

Норич подхвърли във въздуха готовото яйце и после го хвана, дока- то Бигман тъжно го наблюдаваше.

Лъки стана.

– Е, мистър Норич, ние пак ще се видим – каза той. – Ще запомня бележките ви относно Съмърс и останалото. Благодаря ви за питието.

Чашата с уиски все още стоеше недокосната на масата.

– Радвам се, че се запознахме – каза Норич, стана и се сбогува с Лъ- ки и Бигман.

Мина известно време, преди Лъки да може да заспи. Лежеше в

тъмнината на стаята си на стотици стъпки под повърхността на Юпитер-9, вслушваше се в тихото хъркане на Бигман в съседната стая и размишляваше върху събитията през деня. Непрекъснато ги прехвърляше през ума си. Изпитваше безпокойство! Случило се беше нещо, което не би трябвало да се случи, или не се беше случило нещо, което би трябвало да се случи. Той обаче се чувствуваше уморен и всичко изглеждаше малко нереално и изкривено в света на полудрямката. Нещо се въртеше на границата на възприятията му. Той се вкопчваше в него, но то му се изплъзваше, а когато настъпи утрото, от усещането му нямаше вече и следа.

От своята стая Бигман подвикна на Лъки, който се сушеше след душа под нежните струи на топлия въздух. Дребният марсианец извика:

– Хей, Лъки, поднових въглеродния двуокис на В-жабата и сложих в аквариума й още водорасли. Нали ще я вземем на срещата ни с онзи проклет командир?

– Разбира се, че ще я вземем, Бигман.

– Тогава всичко е наред. А кога ще ме оставиш да кажа на командира какво мисля за него?

– Сега, Бигман.

– Глупости! Сега ще влизам под душа. Подобно на всички хора от Слънчевата система, израснали не на Земята, а на други планети, Бигман се наслаждаваше на водата, когато се случеше да се добере до вода. Душът бе за него удоволствие и любимо преживяване. Лъки се стягаше за заседанието под звуците на теноровото мяукане, което Бигман наричаше пеене.

Видефонът за вътрешна връзка иззвъня точно когато Бигман беше започнал някакъв съмнителен фрагмент от мелодия, която звучеше пронизително и фалшиво, а Лъки завършваше обличането си. Той пристъпи към апарата.

– Стар на видефона – каза Лъки и включи на приемане.

– Стар! – На екрана се появи набразденото от бръчки лице на командира Донахю. Тънките му устни бяха стиснати, а когато видя Лъки, изражението му стана изцяло враждебно. – Чух, че сте се били с един от нашите работници.

– Да?

– Виждам, че не сте пострадал.

– Всичко е наред – усмихна се Лъки.

– Спомяте си, че ви предупредих.

– Нямам никакви оплаквания.

– След като е така, в интерес на проекта е да зная дали възнамерявате да направите рапорт относно това произшествие.

– Освен ако не се окаже, че то има някакво отношение към проблема за престоя ми тук, въобще няма да го споменавам.

– Добре! – облекчено въздъхна Донахю. – Питам се обаче дали бих могъл да разчитам на същото становище при разискванията ни на срещата днес сутринта. Може да бъдат записани за секретната архива, а аз бих предпочел...

– Няма да се яви нужда да обсъждаме този въпрос, командире.

– Много добре – каза почти сърдечно командирът. – Значи до един час ще се видим.

Лъки имаше смътното чувство, че душът на Бигман беше спрял и че пеенето бе преминало в тананикане.

Сега тананикането също спря и за момент настъпи тишина.

– Да, командире, дов... – тъкмо казваше Лъки по предавателя, когато Бигман избухна в див, неистов вик.

– Лъки!

Лъки бързо скочи на крака и с две крачки стигна до вратата между двете помещения.

Бигман обаче беше стигнал на прага ѝ преди него, с очи, разширени от ужас.

– Лъки! В-жабата! Тя е мъртва! Убили са я!

7. В ИГРАТА СЕ ВКЛЮЧВА РОБОТ

Пластмасовият аквариум на В-жабата беше разбит и смачкан, а подът – мокър от водата. В-жабата, полупокрита с клонките, с които се хранеше, беше мъртва, съвсем мъртва.

Сега, когато тя бе мъртва и неспособна да контролира емоциите, Лъки можеше да я гледа без принудителната обич, която той, както и всички други, попаднали в обсега ѝ на влияние, чувствуваха. Ядоса се най-вече на себе си, че бе позволил да го надхитрят.

Бигман, току-що излязъл изпод душа и само по гашета, свиваше и разпускаше юмруците си.

– Лъки, вината е моя. Вината е изцяло моя. Така високо виках под душа, че изобщо не чух някой да влиза.

Глаголът „влизам“ не беше съвсем подходящ. Убиецът се беше вмъкнал, прогаряйки своя път. Механизмът на ключалката беше разтопен, и то очевидно с енергиен излъчвател от доста голям калибър. Лъки се върна към видеофона.

– Командир Донахю?

– Какво стана? Случило ли се е нещо?

– Ще се видим до половин час – отвърна Лъки, после прекъсна връзката и се обърна към скърбящия Бигман. – Вината е моя, Бигман – каза мрачно той. – Чичо Хектор каза, че сириусианите още не са открили истината относно емоционалната сила на В-жабата, а аз приех това твърде безрезервно. Ако не възприемах така оптимистично незнанието на сириусианите, никой от нас нямаше и за миг да остави малкото създание без надзор.

Лейтенант Невски дойде да ги вземе. Стоеше мирно, докато Лъки и Бигман напуснаха стаите си.

– Радвам се, сър, че не сте пострадал при вчерашния сблъсък – тихо каза лейтенантът. – Нямаше да ви оставя, сър, ако изрично не ми бяхте заповядали да се оттегля.

– Забравете това, лейтенанте – каза разсеяно Лъки. Лъки тъкмо си беше спомнил момента преди да заспи миналата нощ, когато за кратко време една мисъл се завъртя на прага на съзнанието му и после изчезна. Сега обаче тя не се появяваше и накрая той започна да мисли за други неща.

Влязоха в аgrav-коридора. Този път той беше претъпкан с хора, които се движеха внимателно и безучастно в двете посоки. Навсякъде цареше атмосфера на започващия работен ден. Макар за хората, които работеха под повърхността, да нямаше ден или нощ, все пак старият двадесет и четири часов график се спазваше. Човечеството пренасяше със себе си познатото въртене на Земята във всички светове, където живееше, и въпреки че хората можеха да работят денонощно на смени, по-голямата част от тях работеха винаги „дневна смяна“, от девет до пет стандартно слънчево време.

Сега беше почти девет и в аgrav-коридорите имаше голямо движение, тъй като хората отиваха по работните си места. Чувството, че е „сутрин“, беше почти така силно, както ако Слънцето беше ниско на източния хоризонт, а по тревата имаше роса.

Когато Лъки и Бигман влязоха в заседателната зала, на масата седяха двама души. Единият беше командирът Донахию, чието лице носеше отпечатъка на старателно овладяно напрежение. Командирът стана и студено представи другия – Джеймс Панър, главен инженер и цивилен шеф на проекта. Панър беше набит мъж с мургаво лице, тъмни хлътнали очи и дебел врат. Беше облечен с тъмна риза с отворена яка и нямаше никакви отличителни знаци.

Лейтенант Невски козирува и излезе. Командирът Донахию почака да се затвори вратата и каза:

– Тъй като останахме само четиримата, нека започнем работа.

– Четиримата и една котка – поправи го Лъки, галейки животинката, която бе опряла предните си лапи на масата и тъжно го гледаше. – Нали това е същата котка, която видях вчера?

– Може би да, а може би не – отвърна командирът и се намръщи. – На спътника имаме много котки, но предполагам, че не сме тук, за да говорим за любимите си домашни животни.

– Напротив, командире – възрази Лъки, – според мен с тази тема трябва да започнем разговора, затова умишлено я избрах. Спомняте ли си моето любимо животно, сър?

– Малкото венерианско създание ли? – попита командирът с внезапна топлота. – Спомням си го. То беше... – Той спря объркан, сякаш се чудеше в отсъствието на В-жабата каква би могла да бъде причината за възторга му от нея.

– Малкото венерианско създание притежаваше особени способности – продължи Лъки. – То можеше да открива емоции. Можеше също да предава емоции и дори да ги налага.

Очите на командира се разтвориха широко, а Панър каза с дрезгав глас:

– Чух веднъж слухове в този смисъл. Съветнико, и се изсмях.

– Напрасно. Това е истина. Всъщност, командир Донахю, моята цел беше да уредите да разговарям с всеки човек, работещ по проекта, в присъствието на В-жабата. Искях да направя анализ на емоциите.

Командирът все още изглеждаше учуден.

– Какво би доказало това?

– Може би нищо. Все пак имах намерение да опитам.

– Имахте намерение да опитате ли? Използвате минало време, съветник Стар.

Лъки погледна тъжно двамата ръководители на проекта.

– Моята В-жаба е мъртва.

– Убита бе тази сутрин – добави разярен Бигман.

– Кой я е убил?

– Не знаем, командире.

– Предполагам, че тогава ще преустановите вашето малко разследване, докато животното не бъде заменено с друго.

– Няма да изчакаме – каза Лъки. – Самият факт, че В-жабата е мъртва, ми говори много и работата става далеч по-сериозна.

– Какво искате да кажете?

Всички го бяха зяпнали. Дори Бигман бе силно изненадан.

– Казах ви, че В-жабите притежават способността да налагат емоции. Вие самият, командир Донахю, изпитавте това. Спомняте ли си чувствата, които ви завладяха вчера, когато видяхте В-жабата на борда на моя кораб? Намирахте се под голямо напрежение и все пак, когато я видяхте... Спомняте ли си чувствата си, сър?

– Животното много ми допадна – със запъване изрече командирът.

– Сега, като премисляте този миг, можете ли да кажете защо?

– Не, да си кажа право. Грозно създание.

– Все пак го харесахте. Не можеше да не го харесате. Бяхте ли в състояние да му навредите?

– Струва ми се, не.

– Сигурен съм, че не сте бил. Никой, притежаващ емоции, не би могъл. И все пак някой го е направил. Някой го е убил.

– Възнамерявате ли да обясните парадокса? – попита Панър.

– Той е лесно обясним. Убил го е някой, който не притежава емоции. Например някой робот. Представете си, че някъде на Юпитер-9 има робот, механичен човек, който външно напълно прилича на

човешко същество.

– Искате да кажете хуманоид ли? – избухна командирът. – Невъзможно! Такива неща съществуват само в приказките.

– Аз мисля, командире, че вие не подозирате колко изкусни производители на работи са сириусианите. Мисля също, че те са в състояние да използват за модел някой много верен човек от Юпитер-9, да изработят робот по негово подобие и да го подменят. Такъв робот хуманоид може да има специални сетива, с които да се превърне в свършения шпионин. Той би могъл например да вижда на тъмно или да усеща скрити под дебела повърхност неща. И положително би бил в състояние да предава информация по субетера посредством някакво вградено устройство.

– Това е нелепо – поклати глава командирът. – И човек би могъл лесно да убие В-жабата. Един уплашен до крайност човек би могъл да преодолее това... това мисловно влияние, което животното упражнява. Помислихте ли за този вариант?

– Да, помислих – отвърна Лъки. – Защо обаче един човек да бъде така отчаян? Откъде такова безумие, за да убива безобидната В-жаба? Явно причината е, че ако В-жабата представлява ужасна опасност, тя престава да бъде безобидна. А единствената опасност, която тя може да е представлявала за убиеца, се основава на способността на животното, което би уловило и предало емоциите на самия убиец. Представете си, че тези емоции незабавно разкриеха факта, че убиецът е шпионин.

– Как е възможно това? – попита Панър.

– Ами ако нашият убиец изобщо не притежава емоции? – обърна се към него Лъки. – Нямаше ли веднага да се разкрие, че е робот? Или да разгледаме другата страна. Защо е убил само В-жабата? Защо вече влязъл в стайте ни, след като е рискувал толкова много и е открил, че единият от нас е под душа, а другият на видеофона, без да подозираме нищо, убиецът не е убил нас вместо В-жабата? Или и нас заедно с нея?

– Вероятно не е имал време – отвърна командирът.

– Има и друга, по-задоволителна причина – каза Лъки. – Знаете ли трите закона на роботиката? Правилата на поведение, които всички произведени работи трябва да следват?

– Само в общи линии – отвърна командирът. – Не мога да ги цитирам.

– Аз мога – каза Лъки – и с ваше позволение ще ги цитирам, за да мога да се изясня. Първият закон гласи:

„Роботът не е в състояние да навреди на човешко същество или с

бездействието си да изложи човешкото същество на опасност.“ Вторият закон гласи: „Роботът трябва да се подчинява на даваните от човешкото същество заповеди, освен ако те не са в противоречие с първия закон.“ Третият закон гласи: „Роботът трябва да защитава собственото си съществуване дотогава, докато подобна защита не е в противоречие с първия или втория закон.“

– Добре, Съветнико – кимна Панър, – но какво доказва това?

– Един робот може да получи заповед да убие В-жабата, която е животно. Той ще изложи на опасност своето съществуване, тъй като това е изложено едва в третия закон, и ще се подчини на заповедта, действувайки съгласно втория закон. На него обаче не може да му бъде заповядано да убие Бигман или мен, тъй като сме хора и първият закон има предимство пред другите два. Един шпионин човек би убил и нас, и В-жабата, а един робот – само В-жабата. От всичко казано дотук може да се направи само един извод, командире.

Командирът остана неподвижен и размишлява дълги минути върху казаното от Лъки. Бръчките се връзаха в умореното му лице.

– Какво предлагате да направим? – попита накрая той. – Да прегледаме на рентген всички хора, работещи по проекта, така ли?

– Не – отвърна веднага Лъки. – Не е толкова просто. Успешен шпионаж се провежда и някъде другаде. Ако тук има един робот хуманоид, вероятно някъде другаде има още. Би било добре да заловим колкото се може повече хуманоиди, при възможност всичките. Ако действуваме твърде прибързано и открито при залавянето на един, останалите могат да ги изтеглят и да ги използват при друг удобен случай.

– Тогава какво предлагате?

– Да действуваме бавно. Ако сме заподозрели робот, има начини да го накараме да се издаде, без да се усети, при това няма да започнем съвсем от нула. Например, командире, аз зная, че не сте робот, тъй като вчера открих у вас емоции. Всъщност аз умишлено възбудих у вас гняв, за да изпитам моята В-жаба. Моля да ме извините за това.

– Аз да съм робот?! – лицето на Донахю стана бледомораво.

– Както казах, използвах ви само за да проверя моята В-жаба.

– Но за мене нямате причина да сте сигурен. Съветнико, тъй като никога не съм виждал вашата В-жаба – каза сухо Панър.

– Точно така – потвърди Лъки. – Вие все още сте заподозрян. Свалете си ризата!

– Какво? – извика възмутен Панър. – Защо?

– Току-що доказахте, че сте невинен – каза кротко Лъки. – Един

робот би се подчинил на тази заповед.

– Спрете това! – извика командирът и удари с юмрук по масата. – Достатъчно по този въпрос! Няма да позволя да изпитвате и ядосват хората ми по какъвто и да било начин. Имам да върша работа на този спътник, съветник Стар! Трябва да пусна в космоса един аграв-кораб и ще го пусна. Хората ми са проверени и са във от подозрение. Съчинението ви за участието на робот е неубедително и аз няма да се съобразявам с него. Вчера ви казах, Стар, че не искам да безпокоите хората на този спътник и да рушите морала им. Вчера вие си позволихте да се обърнете към мен по обиден начин. Сега казвате, че било само за да изпитате вашето животно, което е не по-малка обида. Поради тази причина не чувствавам нужда да ви сътруднича и няма да го направя. Ще ви кажа точно как постъпих. Прекъснах всички връзки със Земята. Обявих извънредно положение на Юпитер – 9. Сега имам правата на военен диктатор. Ясно ли ви е?

Лъки леко присви очи.

– Като член на Научния съвет аз ви надвишавам по ранг – каза той.

– Как възнамерявате да Наложите своя ранг? Хората ми ще се подчиняват на мен и те вече са получили заповедите ми. Ако се опитате да попречите на изпълнението им по какъвто и да било начин, с думи или с дела, ще бъдете възпрян със сила.

– А какви са вашите заповеди?

– Утре – каза командир Донахю – в шест часа следобед стандартно слънчево време първият действащ аграв-кораб ще извърши първия си полет от Юпитер-9 до Юпитер-1, спътника Йо. След като се върнем... след като се върнем, съветник Стар, и нито час по-рано, вие ще можете да проведете вашето разследване. А ако тогава поискате да се свържете със Земята и да направите постъпки за военен съд, аз ще бъда на ваше разположение.

Командирът Донахю гледаше решително Лъки Стар.

– Корабът готов ли е? – обърна се Лъки към Панър.

– Така мисля – отвърна Панър.

– Утре заминаваме – каза презрително Донахю. – Е, съветник Стар, ще ми сътрудничите ли, или ще трябва да ви арестувам?

Тишината, която последва, бе напрегната. Бигман направо спря да диша. Ръцете на командира се свиваха в юмруци и се разпускаха, а лицето му беше побледняло. Панър бавно извади дъвка от джобчето на ризата си, разви с една ръка пластмасовата ѝ обвивка и я пхна в устата си.

Тогава Лъки леко стисна ръцете си, облегна се назад и каза:

– Ще се радвам да ви сътруднича, командире.

8. СЛЕПОТА

Бигман тутакси се вбеси.

– Лъки! – извика той. – Нима толкова лесно ще му позволиш да спре разследването?

– Не съвсем, Бигман. Ние ще бъдем на аграв-кораба и ще продължим работата си там.

– Не, сър – отказа категорично командирът. – Няма да бъдете на борда. И за миг не си го помисляйте.

– Кои ще бъдат на борда, командире? – попита Лъки. – Вие, предполагам?

– Аз, също Панър, като главен инженер, двама от офицерите ми, петима инженери и петима обикновени членове на екипажа. Всички те бяха избрани преди известно време. Аз и Панър като отговорни ръководители на проекта, петима инженери, които да управляват кораба, и останалите като отплата за заслугите им към проекта.

– Какъв вид заслуги? – попита замислено Лъки.

– Най-добрият пример за това – намеси се Панър – е Хари Норич, който...

– Имате предвид слепия ли? – вцепенен от изненада попита Бигман.

– Вие познавате ли го? – на свой ред попита Панър.

– Срещнахме се с него снощи.

– Норич е бил тук – продължи Панър – още от началото на проекта. Загуби си зрението, когато се хвърли между два източника на енергия, за да предпази силовото поле от деформиране. Лежа пет месеца в болницата и очите бяха тази част от него, която не можа да бъде възстановена. С тази своя проява на храброст той предотврати стопяването на къс от спътника, голям колкото планина, и спаси живота на двеста души. Спаси и проекта, защото едно значително произшествие в началото можеше да направи невъзможно получаването на по-нататъшни кредити от Конгреса. С неща от подобен род е заслужил мястото си на борда на аграв-кораба по време на първото му пътуване всеки един от избраниците.

– Жалко, че той няма да бъде в състояние да види Юпитер отблизо – каза Бигман. После присви очи и попита: – А как ще се качи на борда?

– Положително ще вземем и Мът – каза Панър. – Кучето е добре обучено.

– Това ми стига – рече разпалено Бигман. – Щом вие, приятелчета, можете да вземете едно куче, значи можете да вземете и двама ни с Лъки.

Командир Донахю поглеждаше нетърпеливо ръчния си часовник. Опря длан на масата и се приготви да стане.

– Значи свършихме нашата работа, господа – каза той.

– Не съвсем – каза Лъки. – Имаме за изясняване още един малък въпрос. Бигман го представи недодялано, но е напълно прав. Когато аграв-корабът излети, и ние с него ще бъдем на борда.

– Не – възрази командирът. – Невъзможно е.

– Би ли попречила на управлението на кораба допълнителната маса на двама души?

– С него можем да преместим и планина – отвърна с усмивка Панър.

– Тогава място ли ви липсва?

Командирът погледна Лъки с подчертано недоволство.

– Няма да посочвам причина. Няма да бъдете взети просто защото така реших. Ясно ли е?

В очите му проблесна злорадство и за Лъки не бе трудно да се досети, че той си връща за обидата, която му бе нанесъл на борда на „Светкавичния Стар“.

– По-добре ще е да ни вземете, командире – каза спокойно Лъки.

– Защо? – попита с язвителна усмивка Донахю. – Ще бъда освободен от длъжност по заповед на Научния съвет ли? Няма да можете да се свържете със Земята, докато не се върна, а след това може да ме освободяват от длъжност, ако желаят.

– Не мисля, че сте обмислили добре решението си, командире – каза Лъки, – Можете да бъдете освободен от длъжност със задна дата. Всъщност уверявам ви, че така ще стане. Що се отнася до правителствения архив, в него ще се появи официално съобщение, че аграв-корабът е извършил първия си полет не под ваша команда, а под командата на вашия приемник, който и да е той. Документите могат да бъдат така нагласени, че според тях вие изобщо да не сте били на борда.

Командир Донахю побледня и за миг изглеждаше като че ще се нахвърли върху Лъки.

– Вашето решение, командире? – попита Лъки.

Когато накрая Донахю успя да проговори, гласът му прозвуча съвсем неестествено.

– Можете да дойдете.

Лъки прекара остатъка от деня в помещенията на архивата, изучавайки папките на различните хора, работили по проекта, докато Бигман, воден от Панър, минаваше от лаборатория в лаборатория и през огромните експериментални помещения.

Едва след вечерята, когато се върнаха в стаите си, те имаха възможност да бъдат заедно и сами. Мълчанието на Лъки не беше нещо необикновено, тъй като младият член на Съвета по принцип не беше приказлив, но сега между веждите му имаше малка бръчка, която Бигман познаваше като сигурен признак за загриженост.

– Досега нямаме никакъв напредък, нали, Лъки? – каза Бигман.

– Признавам, че нищо особено не сме постигнали – поклати глава Лъки.

Той бе донесъл от филмотеката един филм. Бигман хвърли бегъл поглед на заглавието му: „Роботика за напреднали.“ Лъки методично прекарваше началото на лентата през апарата.

Бигман се разхождаше из стаята и не можеше да си намери място.

– През цялото време ли възнамеряваш да се занимаваш с този филм. Лъки? – попита той.

– Страхувам се, че да, Бигман.

– Тогава имаш ли нещо против, ако отида в съседния апартамент и поседя при Норич?

– Отивай – отвърна Лъки, който бе поставил апарата на очите си и се беше облегал назад със скръстени на гърдите ръце.

Бигман затвори вратата и за миг остана отвън. Беше малко нервен. Първо трябваше да го объсди с Лъки. Знаеше, че трябваше, но изкушението...

„Нямам намерение да предприемам каквото и да е – каза си той. – Само ще проверя нещо. Ако греша, защо тогава да безпокоя Лъки? Но ако това излезе вярно, тогава наистина ще има какво да му кажа.“

Щом Бигман позвъни, вратата веднага се отвори. Насочил слепите си очи към входа, Норич седеше на бюрото си, върху нарисованата върху него шахматна дъска имаше странни фигури.

– Кой е? – попита той.

– Бигман – представи се малкият марсианец.

– Бигман! Влезте. Седнете. Съветникът Стар с вас ли е?

Вратата отново се затвори, а Бигман огледа яркоосветената стая. Той присви устни.

– Лъки е зает. Аз обаче за днес достатъчно се занимавах с аграв. Доктор Панър ме разведе навсякъде, само дето почти нищо не разбрах.

– В такъв случай сте част от едно мнозинство, но ако се остави настрана математиката, някои от тези неща не са много трудни за разбиране – усмихна се Норич.

– Така ли? Тогава имате ли нещо против да ми ги обясните? – попита Бигман и седна на един голям стол. Наведе се, за да погледне под пейката до работната маса на Норич. Мът лежеше там с глава върху предните лапи и едното му око блестеше, втръчено в Бигман.

(„Трябва да продължава да говори – мислеше Бигман. – Трябва да продължава да говори, докато не открия пролука или не направи такава.“)

– Погледнете – каза Норич и повдигна един от кръглите пулове, които държеше. – Гравитацията е една от формите на енергията. За един предмет като този в ръката ми, който е под влиянието на гравитационно поле, но не му е позволено да се движи, се казва, че притежава потенциална енергия. Ако аз го освободя, тази потенциална енергия ще се превърне в движение или, както се казва, в кинетична енергия. Тъй като, докато пада, той продължава да е под влиянието на гравитационното поле, скоростта му непрекъснато се увеличава. – В този миг Норич пусна пула и той падна.

– Докато срещне преграда – каза Бигман. Пултът се удари в пода и се търкулна. Норич се наведе, сякаш се готвеше да го вдигне, но после каза:

– Бихте ли го намерили, Бигман? Не зная точно къде се търкулна.

Бигман потисна разочарованието си. Вдигна пула от пода и му го върна.

– Досега – продължи Норич, – това беше единственото нещо, което можеше да се направи с потенциалната енергия. Разбира се, кинетичната енергия може да се използва. Например падащите води на Ниагарския водопад могат да се използват за получаване на електричество, но това е друго нещо. В космоса гравитацията води до движение и с това въпросът се изчерпва. Нека разгледаме Юпитерианската система от лунни. Ние сме на Юпитер-9, на петнадесет милиона мили от Юпитер. По отношение на него притежаваме колосално количество потенциална енергия. Ако се опитаме да пътуваме до Юпитер-1, до спътника Йо, който е само на двеста осемдесет и пет хиляди мили от Юпитер, в известен смисъл ще падаме милиони мили. Ще развием огромна скорост, на която ще трябва да се противопоставяме чрез отблъскване в обратната

посока посредством хиператомен двигател. За него ще е нужно колосално количество енергия. Ако обаче със съвсем малко не улучим нашата цел, съществува опасността да продължим да падаме. В този случай има само едно място, където можем да отидем, и то е Юпитер, което означава мигновена смърт. Дори да се приземим безопасно на Йо, съществува проблемът относно връщането ни на Юпитер-9, което означава, че ще трябва да се издигаме всичките тези милиони мили срещу притеглянето на Юпитер. Количеството енергия, което се изисква за маневриране между луните му, е просто недостъпно.

– А аграв? – попита Бигман.

– Да! Това е друго нещо. Когато се използва аграв-преобразовател, потенциалната енергия може да бъде преобразувана в други форми енергия, различни от кинетичната. В аграв-коридорът например силата на гравитацията, докато се пада в едната посока, се използва за зареждане на гравитационното поле в обратната посока. Хората, падащи в едната посока, осигуряват енергията за хората, падащи наопаки. Чрез използване на енергията по този начин, докато човек пада, никога не е необходимо да увеличава скоростта си. Може да пада с всяка скорост, която е по-малка от тази на свободното падане. Разбирате ли?

Бигман не беше съвсем сигурен, че е разбрал, но му каза да продължи.

– В космоса положението е друго. Там няма второ гравитационно поле, към което да се прехвърля енергията. Вместо това тя се превръща в енергия на хиператомното поле и така се натрупва. По този начин един космически кораб може да пада от Юпитер-9 до Йо с всяка скорост, по-малка от тази при свободното падане, без да е необходима никаква енергия за намаляването ѝ. Всъщност няма да се използва никаква енергия освен за крайното нагаждане към орбиталната скорост на Йо. Не съществува никаква опасност, тъй като корабът винаги е под пълен контрол. Ако е необходимо, гравитацията на Юпитер може да бъде изцяло неутрализирана. За връщането към Юпитер-9 обаче ще се изисква енергия. Без това не можем да минем. Но за него ще използваме енергията, която първоначално сме натрупали в кондензатора на хиператомното поле. Използува се енергията на собственото гравитационно поле на Юпитер, за да ни изхвърли обратно.

– Това звучи добре – каза Бигман, който се въртеше неспокойно на стола. Не бе стигнал доникъде. – А с какво се занимавате на бюрото?

– С шах – отвърна Норич. – Играете ли?

– Малко – призна Бигман. – Лъжи ме научи. Но да играеш с него не

е забавно. Винаги печели. – После безцеремонно попита: – Как можете вие да играете шах?

– Искате да кажете защото съм сляп ли?

– Ами...

– Няма нищо. Не съм чувствителен на тази тема... Това е съвсем лесно за обяснение. Шахматната дъска е намагнетизирана, а пуловете са направени от лека магнитна сплав, така че прилепват добре на мястото, на което бъдат поставени, и не се събарят, ако ги закача неволно с ръка. Ето, Бигман, опитайте.

Бигман се пресегна към един от пуловете. Пултът се повдигна на около четвърт инч, сякаш беше потопен в сироп, и после се откъсна.

– Както виждате – каза Норич, – това не са обикновени шахматни фигури.

– Приличат повече на пуловете за дама – изсумтя Бигман.

– От друга страна, така не ги събарям. Все пак те не са съвсем гладки. Върху тях има изпъкнали знаци, които разпознавам съвсем лесно чрез опипване. Приличат на обикновените фигури, така че другите хора могат да ги научат за няколко секунди и да играят с мен. Сам виждате.

Бигман не срещна трудности. Кръгът с изпъкнали точки очевидно беше царицата, докато малкият кръст в средата на другия пул бележеше царя. Пуловете с наклонени вдлъбнатини бяха офицерите, изпъкналият кръг от квадратчета – топовете, заострените конски уши – конете и простите кръгли главички – пионките.

Бигман усети, че е в задънена улица.

– Какво правите сега? – попита той. – Сам ли играете?

– Не, решавам една задача. Пуловете са наредени така, както ги виждате, и съществува само един-единствен начин, по който белите могат да спечелят играта в три хода, и аз се опитвам да го открия.

– Как различавате белите от черните? – внезапно попита Бигман.

– Ако погледнете по-отблизо – усмихна се Норич, – ще видите, че белите пулове са с вдлъбнати ръбове, а черните не са.

– Аха. Тогава значи помните къде се намират всички фигури, нали?

– Това не е трудно – отвърна Норич. – Звучи като че човек трябва да притежава фотографска памет, но в действителност всичко, което трябва да направя, е да прекарвам понякога ръка над дъската и да проверявам разположението на пуловете. Ще забележите, че полетата също са маркирани с малки вдлъбнатини.

Бигман усети, че диша тежко. Бе забравил за полетата на шахматната дъска, а те също бяха маркирани. Струваше му се, че играе свой

собствен вид шахматна игра, в която беше безславно победен.

– Имате ли нещо против, ако погледам? – попита рязко той. – Може би ще се досетя за правилните ходове.

– Разбира се, че нямам – отвърна Норич. – Дано се досетите. Занимавам се с тази задача от половин час и вече започна да ми омръзва.

За минута, минута и нещо настъпи мълчание. После Бигман стана, извади от джоба си малко фенерче и с леки котешки стъпки се отправи към стената. Норич, наведен над шахматната дъска, изобщо не се помръдна. Бигман хвърли бърз поглед към Мът, но кучето също лежеше неподвижно.

Дишайки тежко, той достигна стената и леко и безшумно постави едната си ръка върху електрическия ключ. Светлината в стаята внезапно угасна и всичко потъна в дълбока тъмнина.

Бигман си спомни посоката, в която се намираше столът на Норич и вдигна фенерчето. Чу едно приглушено тупване, последвано от изненадания вик на Норич, който попита малко недоволно:

– Защо угасихте светлината, Бигман?

– Всичко е ясно! – извика победоносно Бигман и освети с лъча на фенерчето широкото лице на Норич. – Ти, шпионино, изобщо не си спял!

9. АГРАВ-КОРАБЪТ

– Не зная какво правите – извика Норич, – но, за бога, човече, не правете резки движения, иначе Мът ще скочи върху вас!

– Вие знаете точно какво правя – каза Бигман, – защото виждате достатъчно добре, че вадя игления пистолет, а, мисля, сте чували, че стрелям безпогрешно.

– Да не пострада Мът, моля ви!

Бигман беше изненадан от внезапната мъка в гласа на Норич. Затова каза:

– Тогава го успокойте, а после ще вървим. Така никой няма да пострада. Ще отидем при Лъки, а ако срещнем някого в коридора, не казвайте нищо друго освен „Добър ден“. Нали разбирате, ще бъда съвсем близо до вас.

– Не мога да тръгна без Мът – каза Норич.

– Разбира се, че можете – възрази Бигман. – Отиваме само на пет крачки по коридора. Дори наистина да сте спял, вие, който можете да правите триди и какво ли не, ще се справите.

При звука от отварянето на вратата Лъки свали апарата от главата си.

– Добър ден, Норич – поздрави той. – Къде е Мът?

– Мът е в стаята му – заговори Бигман, преди другият да успее да отвърне, – а Норич изобщо не се нуждае от него. Марсиански пясъци, Лъки! Той вижда не по-зле от нас!

– Какво?!

– Вашият приятел много греша, мистър Стар. Искам да кажа...

– Мълчете! – отсече Бигман. – Ще говоря аз, а после, когато бъдете поканен, можете да кажете някоя и друга дума.

Лъки скръсти ръце.

– Ако не възразявате, мистър Норич, аз бих желал да чуя какво има предвид Бигман – каза Лъки. – А междувременно, Бигман, прибори игления пистолет.

Бигман направи гримаса, но го прибра.

– Слушай, Лъки, аз подозирах това приятелче още от самото начало. Тези негови триди ме накараха да се замисля. Прекалено умело играеше ролята си. Веднага се усъмних, че може да е шпионин.

– За втори път ме наричате шпионин! – извика Норич. – Няма да

търпя това!

– Слушай, Лъки – продължи Бигман, без да обръща внимание на вика на Норич, – хитро е да имаш за шпионин човек, когото всички смятат за слепец. Може да вижда ужасно много от нещата, които никоой не би си помислил, че вижда. Хората не биха се прикривали. Нищо не биха крили от него. Той би могъл да се визира право в някой важен документ, а те ще си мислят: „Горкият Норич, та той не може да вижда!“ Още вероятно е тази мисъл изобщо да не мине през главите им. Марсиански пясъци, това би бил един съвършен план!

С всеки изминал миг Норич все повече се изумяваше.

– Но аз наистина съм сляп. Ако ви смущават тридите или шахът, нали обясних...

– О, разбира се, че обяснихте – каза презрително Бигман. – Повтаряли сте тези обяснения години наред. Откъде накъде седите сам в стаята си на запалена светлина? Лъки, когато влязох в стаята му преди около половин час, осветлението беше включено. Не го включи заради мен. Ключът беше твърде далеч от мястото, където седеше. Защо?

– Защо не? – отвърна Норич. – За мен няма разлика дали е включено, или не, така че то може да бъде включено докато съм буден заради тези, които биха ме посетили като вас.

– Добре – каза Бигман. – Това показва, че той може да измисли обяснение за всичко: как играе шах, как разпознава фигурите, всичко. Веднъж почти забрави, че се преструва на сляп. Изпусна една от шахматните фигури и се наведе да я вдигне, но изведнъж си спомни, че е сляп, и ме помоли да направя това вместо него.

– Обикновено – каза Норич – разбирам по звука къде пада нещо, но тази фигура се търкулна.

– Продължавайте – подкани го Бигман. – Обяснявайте. Това обаче няма да ви помогне, защото има едно нещо, което не можете да обясните. Лъки, аз имах намерение да го изпитам. Смятах да угася светлината и после да светна с фенерчето в очите му. Ако не беше сляп, положително щеше да скочи или поне да затвори очи. Бях сигурен, че ще го хвана. Но не бе необходимо да стигам чак дотам. Щом загасих светлината, бедното приятелче забрави, че е сляп, и попита: „Защо загаси светлината?“ ... Как разбра, че съм я загасил, Лъки? Как разбра?

– Но... – започна Норич.

– Той може да опипва шахматните фигури и тридите – продължи Бигман, – както и други подобни неща, но не може да опипа угасената светлина. Значи беше видял.

– Мисля, че е време да оставим мистър Норич да каже нещо – намери се Лъки.

– Благодаря ви – каза Норич. – Аз може да съм сляп. Съветнико, но моето куче не е. Когато вечер загасвам светлината, както казах преди, за мен нещата не се променят, но за Мът това е сигнал за лягане и той се отправя към своя ъгъл. Чух, че Бигман отиде на пръсти към стената по посока на електрическия ключ. Опита се да се движи безшумно, но един човек, който е сляп от пет години, може да чуе и най-лекото ходене на пръсти. Секунди след като спря, чух Мът да отива в своя ъгъл. Не се иска много ум, за да се досети човек какво се беше случило. Бигман стоеше до електрическия ключ, а Мът бе тръгнал да си ляга. Очевидно Бигман беше загасил светлината.

Инженерът обърна невидящите си очи първо към Бигман, а после към Лъки, сякаш напругаше слуха си да чуе нещо в отговор.

– Да, разбирам – каза Лъки. – Изглежда, че ви дължим извинение.

– Но, Лъки... – опита се да възрази Бигман и се намуси.

– Стига, Бигман – поклати глава Лъки. – Никога не се придържай към една теория, след като е била оборена. Мистър Норич, надявам се разбирате, че Бигман само се е опитал да направи това, което е сметнал за свое задължение.

– По-добре да беше задал няколко въпроса преди да действа – каза студено Норич. – Сега мога ли да си отивам? Имате ли нещо против?

– Можете да си вървите. Като официално искане обаче ви моля да не споменавате никому за случилото се. Много е важно.

– Това може да се окачестви като „незаконен арест“ предполагам, но няма да повдигам въпроса – каза Норич – и ще го запазя в тайна.

Той отиде до вратата, намери с минимум опипване бутона за отварянето ѝ и излезе.

Бигман почти веднага се обърна към Лъки.

– Това беше номер – каза той. – Не трябваше да го пускаш да си отиде.

Лъки беше подпрял брадичката си с дланта на дясната ръка, а спокойните му кафяви очи бяха замислени.

– Не, Бигман, не е той човекът, когото търсим.

– Тъкмо той е и никой друг. Лъки. Дори да е сляп, истински сляп, това е едно доказателство против него. Без съмнение. Лъки – Бигман отново се развълнува и малките му ръце се свиха в юмруци, – той би могъл да се приближи до В-жабата, без да я вижда. Той би могъл да я убие.

– Не, Бигман – поклати глава Лъки. – Мисловното влияние на В-

жабата не зависи от това, дали я виждаш. Тук е налице пряк умствен контакт. Не можем да отменим този факт. Работата е била свършена от робот – добави бавно той. – Само робот би могъл да убие В-жабата, а Норич не е робот.

– Откъде знаеше, че той... – започна Бигман и спря.

– Виждам, че сам си отговорил на въпроса си. Ние почувствувахме неговите емоции по време на първата ни среща, когато В-жабата беше още при нас. Той притежава емоции, следователно не е робот и не е човекът, когото търсим.

Но макар че Лъки каза това, на лицето му бе изписано безпокойство. Той захвърли филма по роботика, сякаш се отчая, че не може да получи помощ от него.

Първият построен някога аgrav-кораб бе наречен „Юпитерианска луна“ и не приличаше на нито един от корабите, които Лъки беше виждал дотогава. Бе достатъчно голям, като някой разкошен космически лайнер, но помещенията за екипажа и пътниците бяха ненормална сбутани в предната му част, тъй като девет десети от обема на кораба се заемаше от аgrav-преобразователя и кондензаторите на хиператомното силово поле. Извити крила, смътно напомнящи крилата на прилеп, се простираха от двете страни на средната секция. Пет от едната страна и пет от другата – всичко десет.

На Лъки бе обяснено, че тези крила, пресичайки силовите линии на гравитационното поле, преобразуват гравитацията в хиператомна енергия. Те бяха съвсем прозаични и въпреки това придаваха на кораба злоещ вид.

Сега корабът се намиреше в един огромен силос, изкопан в Юпитер-9. Капакът от армиран бетон беше отместен и цялото пространство вътре имаше нормалната за Юпитер-9 гравитация без въздух, както и на повърхността на спътника.

Въпреки това целият персонал от близо хиляда души, работил по проекта, се беше събрал в този естествен амфитеатър. Лъки никога не беше виждал толкова много хора в скафандри на едно място. По тази причина имаше някакво естествено вълнение, едно почти истерично безпокойство, което се изразяваше в недодялани игри, възможни поради слабата гравитация.

„А един от тези мъже в скафандри изобщо не е човек – мислеше мрачно Лъки. – Обаче кой?“ Как можеше да го познае?

Командир Донахию произнесе своята кратка Тържествена реч пред група смълчали се мъже, които се развълнуваха, колкото и да се владееха. В същото време Лъки, гледайки нагоре към Юпитер, се вираше в един малък обект в близост до планетата, който не беше звезда, а малък светъл резен, извит като отрязаната част от нокътче. Беше толкова тънък, че едва се виждаше. Ако вместо вакуума на Юпитер-9 между Лъки и малката крива имаше въздух, тя щеше да бъде размазана в безформена светла точка.

Лъки знаеше, че мъничкият сърп е Ганимед, Юпитер-3, най-големият спътник на Юпитер и достойна за гигантската планета луна. Той беше близо три пъти по-голям от земната Луна, по-голям и от планетата Меркурий. Беше почти колкото Марс. Построяха ли аграв-флотата, Ганимед щеше да стане свят от първостепенно значение в Слънчевата система.

Накрая командирът кръсти кораба с дрезгав от вълнение глас и събралата се публика започна на групи от по пет-шест души да влиза през различните шлюзове в изпълнената с въздух вътрешност на спътника.

Останаха само тези, които щяха да се качат на борда на „Юпитерианска луна“. Един по един те се изкатериха по рампата към входния шлюз, начело с командира Донахию.

Лъки и Бигман се качиха последни на борда. Командир Донахию се отвърна с неприязън от въздушния шлюз, когато те влязоха в него.

– Лъки – наведе се към него Бигман, за да му каже, без никой да чуе, – забеляза ли, че и Ред Съмърс е на борда?

– Да.

– Той е приятелчето, което се опита да те убие.

– Зная, Бигман.

Корабът вече започна да се издига; в началото това приличаше на величествено пълзене. Гравитацията на повърхността на Юпитер-9 беше равна само на една осемдесета от земната и макар теглото на кораба да беше стотици тонове, не това определяше първоначалното му бавно движение. Дори изобщо да липсваше гравитация, корабът би запазил масата си и нейната инерция. Да се задвижи цялата тази маса, не би било по-лесно, нито, да речем, да се спре движението или промени посоката, след като масата вече е задвижена.

Отначало бавно, а после все по-бързо корабът напускате силоза. Под него Юпитер-9 се смаляваше и се появи на екраните като грапава

сива скала. Съзвездията бяха като прах по черното небе, а Юпитер приличаше на бяло топче.

Джеймс Панър се приближи към тях и сложи ръце на ременете им.

– Господа, бихте ли желали да похапнем в моята кабина? Известно време тук, във видеозалата, няма да има нищо за гледане.

Широката му уста се разтегна в усмивка, при което изпъкнаха сухожилията на дебелия му врат, от което той сякаш се превърна в продължение на главата.

– Благодаря ви – отвърна Лъки. – Много сте любезен, че ни каните.

– Е, командирът няма намерение да го направи – каза Панър, – пък и другите, които малко се страхуват от вас. Не искам да се чувствувате твърде самотни. Пътуването ще бъде дълго.

– Вие не се ли страхувате от мен, доктор Панър? – попита сухо Лъки.

– Разбира се, че не. Не забравяйте, че ме проверихте и аз съм наред.

Кабината на Панър беше малка и тримата едва се събраха в нея. Очевидно спалните помещения на този първи аграв-кораб бяха направени толкова тесни благодарение на конструкторската изобретателност. Панър отвори три консерви с корабни порции – концентрирана храна, каквато обикновено се яде на космическите кораби. Лъки и Бигман се чувствуваха почти като у дома си: миризмата на затоплящите се порции, усещането за близките стени, от чиято външна страна се намираше безкрайната пустота на космоса и преминаващото през тези стени непрекъснато вибриращо жужене на хиператомните двигатели, превръщащи енергийните полета в насочен тласък или поне захранващи консумиращите енергия вътрешности на кораба.

Ако изобщо е възможно да се каже, че древната вяра в „Музиката на сферите“ е станала действителност, то тя съществуваше в бръмченето на хиператомните двигатели, които бяха същността на космическите полети.

– Ние надхвърлихме скоростта на откъсване от гравитационното поле на Юпитер-9, значи вече можем да летим без опасност да паднем обратно на повърхността му.

– Това означава, че падаме свободно към Юпитер – каза Лъки.

– И при това има да падаме петнадесет милиона мили. Щом успеем да наберем достатъчно скорост, при това значителна, ние ще преинем към аграв.

Докато говореше, Панър извади от джоба си часовник, който представляваше голям диск от лъскав безцветен метал. Той натисна малко копче и върху циферблата се появиха светещи фигури. Окръжаваше ги светеща бяла линия, която на извивките постепенно почервеняваше, докато кръгът се затвореше и отново станеше бял на цвят.

– Толкова скоро ли е предвидено да преминем на аграв? – попита Лъки.

– Няма да е след дълго – отвърна Панър.

Той постави часовника на масата и мълчаливо започнаха да се хранят.

– След по-малко от минута – наруши мълчанието Панър, като повдигна отново часовника. – Трябва да стане напълно автоматично.

Макар главният инженер да говореше спокойно, ръката, в която държеше часовника, леко трепереше.

– Сега – каза Панър и настъпи тишина. Пълна тишина.

Бръмченето на хиператомните двигатели беше спряло. Енергията, която поддържаше както осветлението на кораба, така и псевдогравитационното му поле, сега идваше от гравитационното поле на Юпитер.

– Съвсем точно! Отлично! – извика Панър. Той прибра часовника и макар усмивката на широкото му грозно лице да беше съдържана, тя всъщност изразяваше силно облекчение.

– Сега ние наистина сме на аграв-кораб и операцията „Аграв“ действува с пълна сила.

– Моите поздравления – усмихна се Лъки. – Радвам се, че съм на борда.

– Така си и мислех. Положихте доста усилия за това. Бедният Донахоу.

– Съжалявам, че трябваше да хвана командира толкова натясно, но нямах избор – каза сериозно Лъки. – На всяка цена трябваше да бъда на борда.

При думите на Лъки, които изведнъж прозвучаха тежко, очите на Панър се присвиха.

– Трябваше да бъдете, така ли?

– Трябваше да бъда. Почти съм сигурен, че на борда на този кораб се намира шпионинът, когото търсим.

10. В ЖИЗНЕНОВАЖНИТЕ ОРГАНИ НА КОРАБА

Панър беше озадачен. После попита:

– Защо?

– Сириусианите положително искат да знаят как точно ще действуват корабът. Ако техният метод на шпиониране продължава да бъде неуязвим както досега, защо да не продължат да го прилагат и на борда му?

– Искате да кажете, че един от четирнадесетте души на борда на „Юпитерианска луна“ е робот, така ли?

– Точно това имах предвид.

– Но тези хора са били избрани отдавна.

– Сириусианите положително знаят основанията и метода на избор, точно както знаят всичко друго за проекта, и биха лавирали със своя хуманоиден робот така, че той да бъде избран.

– Това им прави голяма чест – промърмори Панър.

– Така е – призна Лъки. – Но има друга възможност.

– Каква е тя?

– Хуманоидът да се е качил на борда тайно.

– Много неправдоподобно – отвърна Панър.

– Но съвсем възможно. В бъркотията преди командирът да произнесе своята реч хуманоидът е могъл лесно да се промъкне на кораба. Опитях се тогава да наблюдавам кораба, но се оказа невъзможно. Още повече, че девет десети от него, изглежда, са заети от двигателния отсек, а там сигурно има много място за криене.

– Не така много, както може би ви се струва – отвърна Панър, след като помисли малко.

– Все пак трябва да го претърсим. Ще направите ли това, доктор Панър?

– Аз ли?

– Разбира се. Като главен инженер вие би трябвало да знаете какво има в двигателния отсек по-добре от всеки друг. Ние ще дойдем с вас.

– Почакайте. Това е ходене за зелен хайвер.

– И да не открием „пътник без билет“, доктор Панър, пак е от полза. Ще знаем, че разследването може да се ограничи само върху хората, които са законно на борда на кораба.

– Само ние тримата ли?

– Кому можем да се доверим да ни помага? – каза спокойно Лъки. –

Всеки друг, когото помолим, може да се окаже търсеният от нас робот. Нека не обсъждаме повече този въпрос, доктор Панър. Ще се съгласите ли да ни помогнете да претърсим кораба? Моля за вашата помощ в качеството си на член на Научния съвет.

– При това положение няма как да не ви помогна – отвърна Панър и неохотно стана.

Те мъчително се придвижваха от дръжка на дръжка по тясната шахта, която водеше към равнището на първия двигател. Светлината беше притулена и естествено разсеяна, така че огромните конструкции от двете страни да не хвърлят сянка.

Не се чуваше никакъв звук, дори най-лекото бръмчене, което да свидетелствува за някакви процеси или да показва, че огромни мощности са уловени и впрегнати в работа. Оглеждайки се наоколо, Бигман с ужас откри, че нищо не му изглежда познато и че от обичайните начини на управление на един космически кораб, какъвто беше и техният, „Светкавичния Стар“, изглежда, не бе останало нищо.

– Всичко е оградено – каза той.

Панър кимна.

– Всичко е автоматизирано до възможно най-високата степен – поясни той. – Необходимостта от намесата на човек е сведена до минимум.

– Как се извършват ремонтите?

– Не би трябвало да има никакви ремонти – каза строго инженерът. – Има редуващи се цикли и запасни механизми за всеки етап. Всички те се включват автоматично при нужда.

Панър продължи напред, водейки ги през тесните отвори, като винаги се движеше бавно, сякаш всеки миг очакваше някой или нещо да се нахвърли кръвожодно върху им.

Равнище подир равнище, като се отдалечаваше методично от централната шахта по страничните преходи, Панър изследваше всяко ъгълче с увереността на експерт.

Накрая спряха на самото дъно, досами големите сопла, изложени на налягането от хиператомните сили, които тласкаха кораба напред (когато корабът беше в обикновен полет).

От вътрешната страна на кораба ракетните сопла представляваха четири гладки тръби, всяка от които беше два пъти по-дебела от човек. Проникваха дълбоко в кораба и завършваха с огромни безформени

конструкции, подслонили хиператомните двигатели.

– Ами соплата? Да проверим в тях! – извика Бигман.

– Няма смисъл – отвърна Панър.

– Защо? Един робот би могъл чудесно да се скрие вътре. Там е космическо пространство, но какво значение има това за един робот?

– Хиператомните тласъци биха го довършили, а само допреди час имаше много тласъци. Не, соплата не влизат в сметката – каза Лъки.

– Е, значи никъде в двигателния отсек няма човек. Или нещо друго – каза Панър.

– Сигурен ли сте?

– Да. Прегледахме навсякъде и пътят, който следвах, прави невъзможно нещо да ни се е изплъзнало.

Гласовете им слабо отекваха в шахтата зад тях.

– Марсиански пясъци – каза Бигман, – значи ни остават четиринадесетимата от екипажа.

– По-малко от четиринадесет – поправи го замислено Лъки. – Трима от мъжете на борда са показали, че притежават емоции: командирът Донахю, Хари Норич и Ред Съмърс. Значи остават единадесет.

– Не забравяйте и мен – напомни им Панър. – Аз не се подчиних на заповед. Значи остават десет.

– Това повдига един интересен въпрос – каза Лъки. – Знаете ли нещо за роботиката?

– Аз ли? – попита учудено Панър. – Никога през живота си не съм имал работа с робот.

– Точно така – каза Лъки. – Позитронният робот е изобретен от земляни, които са го усъвършенствували, но като се изключат известен брой специалисти, земните техници не разбират нищо от роботика, най-вече защото изобщо не я използваме. Не се изучава в училище и не е навлязла в практиката. Аз самият знам трите закона, но съвсем малко освен тях. А командир Донахю не може дори да ги цитира. Сириусианите, от друга страна, със своята наситена с работи икономика трябва да са свръхексперти във всички тънкости на роботиката. Да си призная, вчера и днес прекарах голяма част от времето си с един филм за развитието на роботиката, който намерих във филмотеката. Между другото това беше единственият филм на тази тема.

– Така ли? – учуди се Панър.

– Уверих се напълно, че трите закона не са толкова просто нещо, колкото си мислим... Впрочем да вървим. На обратния път можем да повторим проверката на двигателните равнища.

Докато говореше. Лъки пресичаше най-ниското равнище, като се оглеждаше с жив интерес около себе си.

– Например – продължи Лъки – можеше да реша, че е необходимо да се даде на всеки човек от кораба една нелепа заповед и да се види дали ще бъде изпълнена.

Всъщност вече не мисля така. Това няма да е достатъчно. Теоретически е възможно позитронният мозък на един робот да се настрои, та да се подчинява само на онези заповеди, които са естествени и присъщи за обсега на задълженията му. На заповеди, които са противоположни на тези задължения или са неуместни в случая, той все пак може да се подчини, но само ако са предшествувани от определени думи, действащи като код, или ако лицето, което дава заповедите, се идентифицира предварително по определен начин. Така един робот може да бъде управляван от своите господари, а да не реагира на непознати хора.

Панър, който си беше поставил ръцете върху дръжките, по които щеше да ги поведе към следващото, по-горно равнище, ги свали и се обърна към Лъки.

– Искате да кажете, че неподчинението ми на вашата заповед не означава нищо?

– Казах, че може да не означава нищо, доктор Панър, тъй като да си свалите ризата в този миг не беше част от обичайната ви работа, а моята заповед може да не е била изложена в подходяща форма.

– Значи ме обвинявате, че съм робот, така ли?

– Не. Не изглежда вероятно да сте робот. Избирайки кого от работещите по проекта да заместят с робот, сириусианите едва ли биха се спрели на главния инженер. За да изпълнява един робот пълноценно вашата работа, би трябвало да знае толкова много за аграв, че сириусианите не биха могли да му набавят необходимите знания, а в противен случай не би имало нужда да ни шпионират.

– Благодаря – каза кисело Панър и се обърна отново към дръжките.

Тогаво обаче проехтя гласът на Бигман.

– Не бързай, Панър!

Малкият марсианец стискаше в юмука си своя неразделен иглен пистолет.

– Чакай, Лъки – каза той, – откъде сме сигурни, че Панър знае нещо за аграв? Досега не ни е демонстрирал никакви познания. Къде беше той, когато „Юпитерианска луна“ премина към аграв? Седеше в стаята си заедно с нас, ето къде беше.

– Аз също мислих върху това, Бигман – каза Лъки, – и поради тази

причина го доведох тук, долу. Той очевидно познава двигателите. Наблюдавах го как проверява всичко. Не би могъл да действа с такава увереност, ако не е експерт по тези работи.

– Това задоволява ли ви, марсианец? – попита Панър, едва сдържайки гнева си.

Бигман прибра игления пистолет, а Панър, без да каже нито дума повече, се заизкачва нагоре по стълбата.

Спряха на следващото равнище и го обходиха за втори път.

– Добре, значи остават десет души – каза Панър. – Двама офицери, четирима инженери и четирима работници. Какво предлагате да направим? Да прегледаме всеки от тях на рентген ли? Или нещо от този род?

– Твърде е рисковано – поклати глава Лъки. – Известно е, че сириусианите използват един хитър малък трик, за да се защитят. Известно е, че използват роботи за пренасяне на сведения или за изпълнение на такива задачи, които индивидът, даващ заповедите, иска да бъдат запазени в тайна. Но един робот не може да запази тайната, ако някой човек го попита по подходящ начин, с цел да я разкрие. Тъкмо затова сириусианите инсталират в роботите взривяващо се устройство, което се включва при всеки опит да се принуди роботът да издаде тайната.

– Искате да кажете, че ако един робот се изследва с рентген, ще избухне?

– Голяма е вероятността да стане така. Неговата най-важна тайна е самоличността му и той може да бъде взривен при всеки опит, предвиден от сириусианите, за разкриването на тази самоличност – каза Лъки. – В-жабата не е влизала в сметките им – добави със съжаление той. – Срещу нея не е имало защита. Наложило се е да заповядат на работа направо да я убие. Това във всеки случай е било за предпочитане, защото по този начин роботът е останал невредим и неразкрит.

– Ако роботът избухне, не би ли навредил на хората около него? Няма ли в такъв случай да се наруши първият закон? – с лек сарказъм в гласа попита Панър.

– Няма, защото самият робот не би имал контрол над експлозията. Избухването би било последица от прозвучаването на определен въпрос или от изявата на определено действие, а не от нещо, направено от самия робот.

Промъкнаха се още едно равнище нагоре.

– Тогава какво смятате да правите, Съветнико? – попита Панър.

– Не зная – призна си Лъки. – Трябва да се принуди роботът да се издаде по някакъв начин. Колкото да са преобразували и преиначили

трите закона, те все пак са останали в сила. Човек просто трябва достатъчно да познава роботиката, за да прецени как да се възползува от законите. Ако знаех как да принудя робота да извърши нещо, с което да се издаде, че не е човек, без да задействавам някое взривно устройство, вградено вероятно в него, ако можех така да боравя с трите закона, та да доведе един от тях до силно противоречие с друг за да го изключи напълно, ако...

– Е, ако очаквате помощ от мен, Съветнико – прекъсна го нетърпеливо Панър, – няма да има полза. Вече ви казах, че не разбирам нищо от роботика. – Той внезапно се обърна. – Какво е това?

– Аз не чух нищо – огледа се и Бигман.

Без да каже нито дума, Панър се промъкна покрай тях, смален като джудже в сравнение с извиващите се от двете страни метални тръби.

Беше се отдалечил на известно разстояние, следван от другите двама, когато промърмори:

– Някой може да се е вмъкнал между ректификаторите. Ще ги обходя отново.

Лъки намръщено се взираше в извиващите се кабели, приличащи направо на гора, които ги обграждаха отвсякъде като задънена улица.

– Струва ми се, че там е чисто – каза той.

– Да проверим за по-сигурно – твърдо каза Панър. Беше отместил един плот в близката стена и сега, поглеждайки през рамо, внимателно пипаше вътре.

– Не мърдайте! – каза той.

– Нищо не открихме – сопна се Бигман. – Там няма нищо.

– Зная – отвърна с облекчение Панър. – Помолих ви да не мърдате, защото не исках да отсека някоя ръка, когато пусна силовото поле.

– Какво силовото поле?

– Затворих веригата на силовото поле, така че да минава напреки на коридора. Можете да излезете оттам не по-лесно, отколкото ако бяхте затворени в масивна стоманена клетка с три стъпки дебелина на стената.

– Марсиански пясъци, Лъки! – извика Бигман. – Той наистина е роботът!

При тези думи ръката му хвана оръжието.

– Не се опитвайте да използвате игления пистолет! – веднага извика Панър. – Как ще излезете оттук, ако ме убие? – Той се взря в тях. Тъмните му очи святкаха, а широките му рамене се смъкнаха. – Не забравяйте, че енергията може да мине през силовото поле, но материята не може, дори и молекула от въздуха няма да мине. Вие сте херметически

затворени. Ако ме убие, ще се задушите много преди някой да дойде тук.

– Аз казах, че той е роботът – рече Бигман, обзет от гневно отчаяние.

– Грешите – изсмя се Панър. – Аз не съм робот, но ако има такъв, зная кой е той.

11. ПО ПЪТЯ НА ЛУНИТЕ

– Кой? – веднага поиска да научи Бигман.

Отговори му обаче Лъки:

– Явно Панър мисли, че е някой от нас.

– Благодаря! – каза Панър. – А какво обяснение бихте дали вие? Вие споменахте за „пътник без билет“, вие говорихте за хора, проникнали със сила на борда на „Юпитерианска луна“. Ама че нахалство! Няма ли двама души наистина проникнали по този начин на борда? Нима не бях свидетел как стана? Та това сте вие двамата!

– Съвсем вярно – съгласи се Лъки.

– Доведохте ме тук, за да можете да разучите точно как функционира корабът. Опитахте се да ми отвлечете вниманието с истории за роботи, като се надявахте, че няма да зебележа, че обикаляте и разглеждате най-внимателно целия кораб.

– Ние имаме право на това – каза Бигман. – Този тук е Лъки Стар!

– Той казва, че е Лъки Стар. Ако е член на Научния съвет, може да го докаже и знае как. Ако имах поне малко мозък в главата, щях да поискам да удостоверите самоличността си преди да ви доведе тук, долу.

– И сега не е твърде късно – каза спокойно Лъки. – Можете ли да виждате добре от такова разстояние?

Той вдигна едната си ръка с дланта към него и си запретна ръкава.

– Няма да дойда по-близо – сърдито отвърна Панър.

Лъки не каза нищо. Китката му говореше вместо него. Кожата от долната страна на китката изглеждаше съвсем обикновена, но преди години я бяха обработили с хормони по най-сложен начин. Реагирайки само на едно тренирано усилие на волята на Лъки, едно овално петно на китката му потъмня и бавно почерня. Малки жълти петънца очертаваха в него познатите контури на Голямата мечка и Орион.

Панър зяпна от учудване, сякаш някой му бе изкарал въздуха от дробовете. Малко хора имат случай да видят този знак на Съвета, но всички надхвърлили детската възраст знаят значението му – той е неоспоримият и неподлежащ на подправяне знак за самоличност на членовете на Научния съвет.

Панър нямаше избор. Мълчаливо и неохотно той изключи силовото поле и отстъпи назад.

– Заслужаваш да ти счупя главата, неуравновесен... – извика

гневно Бигман и пристъпи напред, но Лъки го дръпна.

– Няма нищо, Бигман. Човекът има същото право да ни подозира, както ние него. Успокой се.

– Изглеждаше логично – сви рамене Панър.

– Признавам, че беше така. Мисля, че вече можем да си имаме доверие.

– С вас може би – каза многозначително главният инженер. – Вие удостоверихте самоличността си, но малкият кресльо? Кой ще удостовери самоличността му?

Бигман изкряска нечленоразделно и Лъки застана между двамата.

– Аз гарантирам за него – каза Лъки – и поемам пълна отговорност за действията му... Сега предлагам да се върнем към кабините, докато не са тръгнали да ни търсят. Всичко, което стана тук, долу, трябва, разбира се, да си остане само между нас.

После, сякаш нищо не се беше случило, те продължиха да се катерят нагоре.

В стаята, предназначена за тях, имаше две легла едно над друго и умивалник, от чийто кран с мъка се процеждаше тънка струя вода. Нищо повече. Дори тесните спартански помещения на „Светкавичния Стар“ изглеждаха луксозни в сравнение с нея.

Бигман седеше, кръстосал крака, на горното легло, а Лъки изтриваше с гъба врата и раменете си. Разговаряха шепнешком, съзнавайки, че от другата страна на тънките стени биха могли да ги подслушват.

– Слушай, Лъки – каза Бигман, – предлагам да отида при всеки човек на борда. Искам да кажа, при всеки един от десетимата, за които не знаем нищо. Умишлено да се сбия с всеки от тях и да го нарека с обидни имена. Няма ли да излезе, че този, който откаже да се бие с мен, е робот?

– В никакъв случай. Човекът може да не иска да наруши дисциплината на кораба, а може и да знае колко добре владееш игления пистолет. Може също така да не иска да си има неприятности с Научния съвет или просто да не желае да удари човек, който е по-дребен от него.

– Прекаляваш, Лъки – каза Бигман и замълча за миг. – Мисля си – продължи предпазливо той, – откъде си сигурен, че роботът е на борда на кораба? Може да е останал на Юпитер-9? Не е изключено.

– Зная, че не е изключено – отговори замислено Лъки, – и все пак съм сигурен, че роботът е тук, на борда. Толкова. Сигурен съм, макар да

не зная защо.

Той се облегна назад в леглото и почука по зъбите си с кокалчето на един от пръстите си.

– Първия ден, точно когато се приземихме на Юпитер-9, нещо се случи – каза той.

– Какво?

– Само ако знаех! Мина ми през ума. Точно преди да заспя онази нощ знаех какво е, или така си мислех, но после ми се изплъзна. Не бях в състояние да си го възстановя. Ако бях на Земята, щях да се подложя на психосонда. Велика Галактико, кълна се, че бих се подложил! Опитах всяка хитрост, която ми е известна. Мислих здраво; изхвърлих го напълно от съзнанието си. Когато бяхме долу при двигателите с Панър, опитах се да уморя бедната си глава с приказки. Струваше ми се, че ако не спра да обсъждам този въпрос от всяка страна, мисълта непременно щеше да изплува в съзнанието ми. Но не стана така. И все пак тя е в съзнанието ми. Тази мисъл трябва да е причината да се чувствавам сигурен, че един от хората на борда на кораба е робот. Направил съм подсъзнателното умозаключение. Само ако можех да се докопам до мисълта, щях да имам целия отговор. Само ако можех!

Той беше почти отчаян.

Бигман никога не беше виждал Лъки с точно такъв израз на объркване и безнадеждност върху лицето.

– Хей – подвижна загрижено той, – по-добре е малко да поспим.

– Да, по-добре е.

– Хей, Лъки – прошепна в тъмнината няколко минути по-късно Бигман, – откъде си сигурен, че аз самият не съм робот?

– На сириусианите не би се удало да направят робот с такова грозно лице – отвърна му също шепнешком Лъки и вдигна лакът, за да се предпази от летящата възглавница.

Дните минаваха един след друг. На половината път към Юпитер корабът пресече вътрешния и много слабо наситен с малки луни пояс, от които само Шестата, Седмата и Десетата бяха номерирани. Юпитер-7 се виждаше като ярка звезда, но другите бяха достатъчно далеч и се сливаха с фона на съзвездията. Самият Юпитер беше пораснал до размера на Луната, гледана от Земята. И понеже корабът се приближаваше към планетата така, че Слънцето беше точно зад него, Юпитер оставаше в „пълната“ си фаза. Цялата му видима повърхност пламтеше от

слънчевата светлина. Нощта не хвърляше сянка върху ѝ.

Все пак, макар и с размера на Луната, планетата в никакъв случай не беше с нейната яркост. Покритата ѝ с облаци повърхност отразяваше осем пъти по-голяма част от достигналата до нея светлина, отколкото голите и покрити с прах скали на Луната, но за съжаление една квадратна миля от Юпитер получаваше само една двадесет и седма част от светлината, която получава Луната, и вследствие на това в момента Луната, гледана от Земята, беше три пъти по-ярка.

И все пак Юпитер бе по-живописен от Луната. Поясите му се очертаваха съвсем ясно на кремавобелия фон като кафеникави ивици с леко размазани ръбове. Не беше трудно да се различи дори разплесканият сламеножълт овал на Голямото червено петно, което се появяваше в единия край, пресичаше лика на планетата и изчезваше в другия край.

– Хей, Лъки – извика Бигман, – Юпитер не изглежда съвсем кръгъл. Оптична измама ли е това?

– Нищо подобно – отвърна Лъки. – Юпитер наистина не е кръгъл. Сплескан е на полюсите. Нали си чувал, че и Земята е сплескана на полюсите?

– Несъмнено, но не достатъчно, за да се забелязва.

– Разбира се, че не. Помисли! Дължината на земния екватор е двадесет и пет хиляди мили, а Земята се завърта около оста си за двадесет и четири часа, така че всяка точка на екватора се движи със скорост малко по-голяма от хиляда мили в час. Получаващата се центробежна сила така издува екватора, че диаметърът на Земята през него е с двадесет и седем мили по-голям от този свързващ Северния и Южния полюс. Разликата в двата диаметъра е около една трета от процента, така че от космоса Земята изглежда като съвършена сфера.

– Аха.

– Сега да вземем Юпитер. Обиколката по екватора му е двеста седемдесет и шест хиляди мили – единадесет пъти по-дълга от тази на земния екватор – и въпреки това планетата прави едно завъртане около оста си за десет часа, или, за да бъдем точни, за девет часа и петдесет и пет минути. Една точка от неговия екватор се движи със скорост почти двадесет и осем хиляди мили в час или двадесет и осем пъти по-бързо от която и да е точка на земния екватор. Налице е много по-голяма центробежна сила и съответно много по-голямо изпъкване на екватора, още повече, че веществото на външните пластове на Юпитер е много по-леко в сравнение със земната кора. Диаметърът на Юпитер през екватора му е с близо шест хиляди мили по-голям от диаметъра му, свързващ

северния и южния полюс. Разликата в диаметрите е цели петнадесет процента и лесно се забелязва.

– Марсиански пясъци – мърмореше Бигман, докато се взираше в сплескания кръг светлина, който представляваше Юпитер.

Докато падаха към Юпитер, Слънцето оставаше зад тях и не се виждаше. Пресякоха орбитата на Калисто, Юпитер-4, най-външния от главните спътници на Юпитер, но не го видяха в благоприятен за него момент. Юпитер-4 беше на разстояние един и половина милиона мили от Юпитер и голям колкото Меркурий, но се намираше в отдалечената част на орбитата си. Виждаше се като малко грахово зърно в близост до Юпитер и навлизаше в сянката му.

Ганимед, който беше Юпитер-3, бе достатъчно близо, за да се види дискът му, с размери една трета от лунния диск, гледан от Земята. Той лежеше встрани, така че можеше да се види част от тъмната му страна. При това беше във фаза три четвърти – бледен и неизразителен.

Лъки и Бигман установиха, че останалите хора от екипажа ги пре-небрегват. Командирът нито веднъж не ги заговори, дори не ги поглеждаше, а минаваше покрай тях с поглед, вперен в нищото. А когато минеше Норич, воден от Мъг, весело кимаше, както винаги, щом откриеше присъствието на хора. Но ако Бигман отвърнеше на поздрава, любезността изчезваше от лицето на слепаца. Следваше леко подръпване на кашката, кучето отново тръгваше и Норич изчезваше.

Двамата се чувствуваха по-добре, като се хранеха сами в стаята си.

– Какво, по дяволите, си въобразяват? – изсумтя Бигман. – Дори оня тип, Панър, веднага си намира работа, щом ме види наблизо.

– Първо на първо, Бигман – каза Лъки, – понеже командирът открива показва, че сме в черния му списък, подчинените му също не се надпреварват да са любезни с нас. Второ, общувахме с някои от хората по неотама приятен начин.

– Срецнах днес оня гад Ред Съмърс – каза замислено Бигман. – Излизаше от двигателния отсек и попадна право на мене.

– Случи ли се нещо? Нали не...

– Нищо не направих. Стоях и го чаках да започне нещо, надявах се, че ще се опита, но той само ми се усмихна и ме заобиколи.

Всички на борда на „Юпитерианска луна“ наблюдаваха как Ганимед затъмнява Юпитер. Не беше истинско затъмнение. Ганимед покриваше само една малка част от Юпитер. Спътникът беше на разстояние

шестстотин хиляди мили от кораба и голям колкото половината Луна, гледана от Земята. Юпитер беше на два пъти по-голямо разстояние и сега представляваше издуто кълбо, четиринадесет пъти по-голямо от Ганимед, зловещо и страховито.

Ганимед срещна Юпитер малко по-долу от екватора му и двете кълба бавно се сляха. Там, където попадна, Ганимед образува кръг по-слаба светлина, защото той имаше далеч по-рядка атмосфера от Юпитер и отразяваше значително по-малка част от получаваната светлина. Но дори и да не беше така, той щеше да се вижда там, където пресича поясите на Юпитер.

Най-интересен от всичко беше черният сърп, прилепил се към задната част на Ганимед, когато спътникът вече изцяло се бе преместил върху диска на Юпитер. Както хората шепнешком си обясняваха един на друг, това бе падналата върху Юпитер сянка на Ганимед.

Сянката, от която се виждаха само краищата, следваше спътника, но постепенно започна да го настига. Черната ивица все повече изтъняваше, докато по средата на затъмнението, когато Юпитер, Ганимед и „Юпитерианска луна“ застанаха на една линия със Слънцето, сянката напълно изчезна, покрита от небесното тяло, което я хвърляше.

След това, когато Ганимед продължи да се движи, сянката започна да го изпреварва. Появи се пред него като тънка ивица, после като подебел сърп и накрая заедно със спътника напусна кълбото на Юпитер. Цялото затъмнение трая три часа.

Юпитерианска луна" достигна и пресече орбитата на Ганимед, когато спътникът беше на отдалечения край на своята седемдневна орбита около Юпитер.

По този случай имаше специално чествуване. Хора с обикновени кораби (не често, разбира се) бяха достигали Ганимед и се бяха приземявали на него, но никое човешко същество не бе прониквало по-близо до Юпитер. Сега „Юпитерианска луна“ стори това.

Корабът мина на сто хиляди мили от Европа, Юпитер-2. От главните спътници на Юпитер Европа беше най-малкият, с диаметър едва хиляда и деветстотин мили. Той беше малко по-малък от Луната, но понеже беше близо, изглеждаше два пъти по-голям от нея, гледана от Земята. Тъмните петна, които можеха да се различат, бяха вероятно планински вериги. Телескопите на кораба доказаха, че е тъкмо така. Планините приличаха на меркурианските и бяха без следи от кратери, каквито има

на Луната. Виждаха се и ярки петна, наподобяващи ледени полета.

Корабът продължи да потъва надолу, оставяйки орбитата на Европа зад себе си.

От главните спътници Йо беше най-вътрешният. Големината му беше почти като на земната Луна. Освен това се намираше на разстояние само двеста осемдесет и пет хиляди мили от Юпитер или малко повече, отколкото от Луната до Земята.

Приликата обаче свършваше дотук. Докато Земята с умереното си гравитационно поле завърташе Луната около себе си за четири седмици, Йо, заловен от гравитационното поле на Юпитер, обикаляше около него по малко по-голяма орбита за четиридесет и два часа. Докато Луната се движеше около Земята със скорост малко повече от хиляда мили в час, Йо обикаляше около Юпитер със скорост двадесет и две хиляди мили в час и да се качне на повърхността му ставаше също толкова пъти по-трудно.

Корабът обаче маневрираше отлично. Пресече пътя на Йо и изключи аграв в най-подходящия момент.

Внезапно бръмченето на хиператомните двигатели се върна и изпълни кораба с някакво подобие на водопад от звуци след тишината на изминалите седмици.

Накрая „Юпитерианска луна“ се отклони от пътя си, подчинена отново на гравитационно поле, този път на Йо. Корабът пое орбита около спътника на разстояние по-малко от десет хиляди мили, така че дискът на Йо изпълни небето.

Обикаляха около него от дневната към нощната му страна, спускайки се все по-ниско. Подобните на крилата на прилеп аграв-крила на кораба бяха прибрани, за да не бъдат отнесени от рядката атмосфера на Йо.

След време се чу пронизително свистене, причинено от триенето на кораба в най-горните слоеве на тази атмосфера.

Скоростта все повече намаляваше, както и височината. Страничните ракетни двигатели извиха кораба, за да се обърне със задната си част към Йо, а хиператомните двигатели се включиха, за да смекчат спускането. Накрая, като пропадна за последен път и леко се разтресе, „Юпитерианска луна“ кацна на повърхността на Йо.

На борда на кораба всички бяха обзети от страхотна възбуда. Дори Лъки и Бигман бяха потупвани по раменете от хора, отбягвали ги по време на цялото пътуване.

Един час по-късно в нощната тъмнина на Йо хората от

„Юпитерианска луна“, в скафандри и предвождани от командира Донахю, излязоха един по един върху повърхността на Юпитер-1.

Шестнадесет мъже. Първите човешки същества, кацнали на Йо!

„Поправка – помисли си Лъки. – Петнадесет мъже и един робот!“

12. НЕБЕТО И СНЕГЪТ НА ЙО

Всички се спряха да гледат не друго, а Юпитер. Замръзнаха на място. Не си говореха какво виждат, в шлемовите слушалки не се чуваше нито звук. Гледката не можеше да се опише с думи.

Гигантското кълбо на Юпитер заемаше една осма от пътя си върху видимата част на небето. Ако се виждаше целият му диск, той би бил две хиляди пъти по-ярък от земната Луна при пълнолуние, но нощната сянка отрязваше една трета от него.

Ярките зони и тъмните пояси, които го пресичаха, сега не бяха само кафяви. Те бяха достатъчно близо, за да покажат съвсем ясно цветовете си – розов, зелен, син и морав, и то учудващо ярки. Краищата на лентите бяха неравни и докато хората наблюдаваха, те бавно променяха формата си, сякаш през атмосферата профучаваха гигантски вихрови урагани, както най-вероятно и беше. Чистата рядка атмосфера на Йо не скриваше и най-малката подробност от тази цветна, променяща се повърхност.

Голямото червено петно тромаво се появяваше пред очите им. То създаваше впечатлението на лениво въртящ се стълб газ.

Гледаха дълго време Юпитер, но той не промени положението си. Звездите минаваха покрай него, но той стоеше закован на мястото си, ниско на западния хоризонт. Не се движеше, защото при въртенето си Йо бе винаги обърнат към него с една и съща страна. Върху близо половината повърхност на Йо Юпитер никога не изгряваше, а върху почти половината от него никога не залязваше. В междинната област от спътника, равняваща се почти на една пета от пълната му повърхност, Юпитер винаги оставаше отчасти над хоризонта и отчасти скрит.

– Какво място за телескоп! – промърмори Бигман на дължината на вълната, определена за Лъки по време на инструкцията преди кацането.

– Скоро ще разположат телескоп – каза Лъки, – както и много други уреди.

Бигман докосна визьора на шлема на Лъки, за да привлече вниманието му, и като посочи бързо Норич, каза:

– Погледни го, Лъки! Клетникът не може да види нищо от тази красота!

– Забелязах го преди малко – каза Лъки. – Взел е със себе си и Мът.

– Да. Марсиански пясъци, много правят за Норич! Този кучешки

скафандър е много специален. Наблюдавах как го слагаха на кучето, докато ти не изпускаше от очи кацането. Провериха дали кучето ще може да чува заповедите, за да им се подчинява, и дали ще допусне Норич да го използва, след като самият той облече скафандър. Явно всичко е било наред.

Лъки кимна. Някакъв подтик го накара бързо да се придвижи към Норич. Гравитацията на Йо беше съвсем малко по-силна от тази на Луната и двамата с Бигман се справяха добре с нея.

Няколко дълги отмерени крачки свършиха работа.

– Норич – повика го Лъки, преминавайки на неговата дължина на вълната.

Човек, разбира се, не може да различи посоката на звука, приеман с шлемофон, и Норич безпомощно се заозърта със слепите си очи.

– Кой е? – попита той.

– Лъки Стар – отвърна Лъки. Той се беше приближил до слепаца и през визъора на шлема му ясно различи радостното изражение на лице-то му. – Щастлив ли сте, че сте тук?

– Щастлив ли? И така може да се каже. Много ли е красив Юпитер?

– Много. Искате ли да ви го опиша?

– Не, не е необходимо. Виждал съм го през телескоп, когато... когато имах очи, а сега го виждам в съзнанието си. Това е точно както... Не зная дали ще мога да се изразя така, че да ме разберете. Ние сме от малцината, стъпващи за пръв път на един нов свят. Съзнавате ли каква особена група прави това от нас?

Той се пресегна, за да погали главата на Мът, но, разбира се, срещна само метала на шлема му. През издутия визъор Лъки виждаше изплезения език на кучето и неспокойните му, непрестанно движещи се насам-натам очи, сякаш беше обезпокоено от странната обстановка или от присъствието на гласа на господаря му, без до него да върви познато-то тяло.

– Бедният Мът – каза тихо Норич. – Слабата гравитация съвсем го е объркала. Няма да го държа още дълго навън. – След което повтори още по-развълнувано: – Помислете за трилионите човешки същества в Галактиката. Помислете колко малко от тях са имали щастието да стъпят първи на един свят! Човек знае почти всички по име: Яновски и Стърлинг бяха първите хора на Луната, Чинг – първият човек на Марс, Лабъл и Смит – на Венера. Пребройте ги. Пребройте дори хората, стъпили на всички астероиди и всички планети извън Слънчевата система. Пресметнете общия брой и ще видите колко са малко. И ние сме сред това

малцинство. – Норич разпери ръце, сякаш се готвеше да прегърне целия спътник. – И това дължа на Съмърс. Когато той изнамери нова техника за производството на оловните точкови контакти (макар да става дума само за един ротор, това спести два милиона долара и една година време, а Съмърс дори не е опитен механик), предложиха му да бъде включен в групата като награда. А знаете ли какво каза той? Той каза, че аз заслужавам тази чест повече от него. Отвърнаха му, разбира се, че аз съм сляп, но той им напомни от какво бях ослепял и добави, че няма да тръгне без мен. Така взеха и двама ни. Зная, че вие с Бигман нямате високо мнение за Съмърс, но когато мисля за него, аз винаги си спомням какво направи за мене.

– На работа, мъже – прозвуча във всички шлемове гласът на командира. – Юпитер няма да избяга. Ще го гледате по-късно.

Разтоварваха кораба часове наред – сглобяваха апаратура, издигаха хангари. Направиха временно въздухонепроницаемо помещение, снабдявано с кислород, което да служи като седалище извън кораба.

Обаче не можеше да се заповяда на хората да не наблюдават необикновеното небе. Тъкмо тогава и другите три главни спътника на Юпитер бяха на небето.

Европа беше най-близо, по размери голяма почти колкото Луната. Виждаше се като сърп близо до източния хоризонт. Ганимед, който изглеждаше още по-малък, беше по-близо до зенита, във втората си четвърт. Калисто, голям колкото една четвърт от Луната, се гушеше до Юпитер и подобно на него беше във фаза две трети. И трите спътника, взети заедно, не даваха и една четвърт от светлината на Луната при пълнолуние и бяха почти незабележими в присъствието на Юпитер.

Точно това каза Бигман.

Лъки, който, замислен, беше изследвал източния хоризонт, погледна малкия си марсиански приятел.

– Мислиш, че нищо не може да надмине Юпитер, така ли? – попита го той.

– На това място не – отвърна решително Бигман.

– Тогава продължавай да наблюдаваш.

В рядката атмосфера на Йо не можеше и дума да става за полумрак или за някакво предупреждение. Върху покритата със скреж най-горна линия на планинския хребет на ниските хълмове пробяга диамантена искра и седем секунди по-късно Слънцето се изтърколи на хоризонта.

Беше като мъничък бисер, ослепително бяло кръгче, което излъчваше многократно по-силна светлина от гигантския Юпитер.

Те навреме насочиха нагоре телескопа, за да уловят Калисто, изчезващ зад Юпитер. Един по един и трите спътника щяха да сторят същото. Въпреки че Йо беше обърнат към Юпитер винаги само с едната си страна, той се завърташе около него за четиридесет и два часа. Това създаваше илюзията, че за същото време Слънцето и всички звезди правят пълно завъртане около Йо.

Колкото до спътниците, Йо се движеше по-бързо от всички останали, така че при въртенето си около Юпитер ги задминаваше. Най-далечният и най-бавният, Калисто, той задминаваше най-бързо, така че последният пресичаше небето на Йо за два дни. На Ганимед бяха нужни четири дни, а на Европа – седем. Всеки от тях се движеше от изток към запад и при въртенето си трябваше да мине зад Юпитер.

Възбудата, предизвикана от затъмнението на Калисто, което се наблюдаваше за пръв път, беше крайно голяма. Дори Мът, изглежда, не остана безучастен. Кучето все повече привикваше към слабата гравитация и Норич го пускаше по малко сам. През това време Мът се препъваше комично наоколо и напразно се опитваше да подуши многобройните странни неща, които срещаше. И накрая, когато Калисто достигна ярката извивка на Юпитер и мина отзад, всички мъже замълчаха. Мът също седеше на задните си лапи и се взираше в небето.

Всъщност обаче всички очакваха Слънцето. Видимото му движение беше по-бързо, отколкото на всеки от спътниците. Слънцето достигна спътника Европа (чийто сърп се изгъни толкова, че едва се виждаше) и мина зад него, оставайки в затъмнение по-малко от тридесет секунди. След като Слънцето изплува, Европа отново стана сърп, но този път с рогове, обърнати на другата страна.

Ганимед се гмурна зад Юпитер преди Слънцето да успее да го догони, а Калисто, изплувал иззад него, се беше скрил от хоризонта.

На небето останаха само Слънцето и Юпитер.

Хората гледаха жадно как голямото колкото зърно бисерно Слънце се изкачва високо в небето. В същото време фазата на Юпитер все повече намаляваше, като осветената му част, разбира се, оставаше винаги обърната към Слънцето. Юпитер стана „полумесец“, после дебел сърп и накрая тънък сърп.

В рядката атмосфера на Йо обляното от слънчева светлина небе

стана тъмнопурпурно, а слабо мъждукащите звезди избледнях. На този фон в небето пламтеше гигантският сърп, издут по посока на безмилостно приближаващото се към него Слънце. Слънцето приличаше на камъчето на Давид, хвърлено от някаква космическа прашка към челото на Голиат.

Светлината, излъчвана от Юпитер, продължаваше да намалява и се превърна в жълтеникава нишка. Слънцето почти го докосваше. Докосна го и хората нададоха одобрителни възгласи. Бяха засенчили визьорите си, за да могат да гледат, но това вече не беше необходимо, защото силата на светлината намаля до поносими размери.

И все пак тя не беше изчезнала напълно. Слънцето се движеше зад Юпитер, но светлината му все се процеждаше през плътните широки атмосферни слоеве водород и хелий на гигантската планета.

Самият Юпитер сега беше напълно затъмнен, но атмосферата му бе оживяла, пречупвайки и изкривявайки слънчевите лъчи през себе си и около планетата като плавно извиващ се тънък пласт млечнобяла светлина.

С по-нататъшното движение на Слънцето зад Юпитер пластът светлина все повече се разрастваше. Това продължи, докато плахо, много плахо двата рога светлина се срещнаха от другата му страна. Изчезналото тяло, Юпитер, бе очертано от светлината, която правеше едната му страна да изглежда издута. Сега на небето имаше един диамантен пръстен, достатъчно голям, за да побере две хиляди кълба с размера на Луната, гледана от Земята.

Слънцето продължи да се движи по-нататък зад Юпитер, така че светлината започна да отслабва, докато накрая съвсем изчезна и остана само бледият сърп на Европа, а небето стана черно и отново принадлежеше на звездите.

– Слънцето ще остане там пет часа – каза Лъки на Бигман. – После, когато се покаже, всичко ще се повтори в обратен ред.

– И всеки четиридесет и два часа ли се случва това? – попита с благоговение Бигман.

– Точно така – отвърна Лъки.

На следващия ден Панър се приближи до тях и им подвикна:

– Как сте? Ние почти си свършихме работата тук. – Той направи голям кръг с ръка, за да покаже долината на Йо, сега с разпръснати по нея съоръжения. – Скоро ще си заминем и ще оставим по-голямата част от

тези неща тук.

– Така ли? – попита изненадано Бигман.

– Защо не? На спътника няма нищо живо, което да ги повреди, нито атмосферни влияния, за които да си струва да се говори. Всички съоръжения са със защитно покритие срещу амонияка в атмосферата, което ще издържи докато дойде насам следващата експедиция.

Гласът му внезапно се сниши.

– Има ли още някой на вашата дължина на вълната, Съветнико? – попита той.

– Приемникът ми не открива никого.

– Искате ли да се поразходим? – попита Панър и потегли. Излезе от плитката долина и тръгна нагоре към леко наклонените околни хълмове.

Лъки и Бигман го последваха.

– Дълга ви извинение, дето на борда на кораба не изглеждах настроен приятелски към вас – каза Панър. – Мислех, че така ще е по-добре.

– Не ви се сърдим – увери го Лъки.

– Да ви призная, възнамерявах да се опитам да направя свое собствено разследване и мислех, че ще е по-безопасно да не демонстрирам, че се разбираме с вас. Бях сигурен, че стига да наблюдавам внимателно, ще уловя някой да се издаде, правейки нещо, неприсъщо за човек. Разбирате какво искам да кажа. Обаче за съжаление не успях.

Бяха достигнали върха на първата височина, когато Панър погледна назад.

– Вижте това куче – каза той весело. – То получава истинско удоволствие от слабата гравитация.

През изминалите няколко дни Мът беше научил много. Тялото му се извиваше като дъга и се изправяше когато правеше ниски скокове от по двадесет стъпки изглежда, това го забавляваше.

Панър включи радиото си на дължината на вълната, определена на Норич за Мът, и извика:

– Хей, Мът! Ела тук, Мът! – и свирна.

Кучето, разбира се, го чу и скочи високо във въздуха. Лъки се включи на вълната на кучето и чу радостния му лай. Панър му махна с ръка и то се отправи към тях. После спря и погледна назад, сякаш се питаше дали има право да остави своя господар. Приблужи се по-бавно. Панър, Бигман и Лъки продължиха нататък.

– Сириусиански робот, който да може да заблуди човек, трябва да е изпипан с всички тънкости – каза Лъки. – Една несистемна проверка не би разкрила измамата.

– Проверката ми не беше несистемна – възрази Панър.

– Започвам да мисля, че проверки, правени от всеки друг освен от опитен роботолог, могат да бъдат единствено несистемни. – В гласа на Лъки се чувствуваше горчивина.

Вървяха по нещо като снежна преспа, която проблясваше на светлината на Юпитер, а Бигман учудено я разглеждаше.

– Това вещество се топи, щом го погледнеш – каза той. После взе малко от него с ръка, на която имаше ръкавица. То се стопи и потече като масло върху печка. Бигман хвърли поглед назад. Там, където бяха стъпвали, имаше дълбоки трапчинки.

– Това не е сняг, а замръзнал амоняк, Бигман – каза Лъки. – Амонякът се топи при температура с осемдесет градуса по-ниска от тази на леда, а топлинното излъчване от нашите скафандри го топи много по-бързо.

Бигман се втурна напред, където преспите изглеждаха по-дебели, като правеше дупки, където стъпеше.

– Голямо удоволствие! – извика той.

– Ако имаш намерение да си играеш в снега, провери дали ти е включено отоплението! – извика Лъки.

– Включено е – отвърна Бигман. Затича се с бавни дълги скокове по билото надолу и се хвърли с главата напред в една преспа. Гмурна се със забавени движения в преспата замръзнал амоняк и за миг изчезна. После криво-ляво се изправи на краката си. – Също като че се гмуркаш в облак. Лъки. Чуваш ли ме? Хайде, опитай! По-забавно е от пързалането със ски по лунните пясъци.

– По-късно, Бигман – отвърна Лъки и се обърна към Панър. – Опитайте ли например някакъв начин да проверите някой от хората?

С ъгълчето на окото си Лъки видя, че Бигман се хвърли за втори път в една преспа и след като изминаха няколко секунди, погледът му се закова в тази посока. След още миг той извика обезпокоен:

– Бигман!

После го повика по-високо и още по-обезпокоен. Накрая се затича.

– Изкарах си... въздуха... ударих се в скала... тук долу... река... – достигна до него слабият и задъхващ се глас на Бигман.

– Дръж се! Идвам при теб! – извика Лъки и заедно с Панър се затичаха презглава.

Лъки, разбира се, знаеше какво се беше случило. Повърхностната температура на Йо не беше много по-ниска от точката на топене на амоняка. Топящият се амоняк под преспите би могъл да образува скрити

реки от това вещество с неприятна и задушлива миризма, което бе в изобилие на външните планети и техните спътници.

Той чу в ухото си хрипливата кашлица на Бигман.

– Прекъсване във въздушния маркуч... амонякът влиза вътре... задушавам се.

Лъки достигна дупката, оставена от гмурналия се Бигман, и погледна вътре. Амонячната река се виждаше ясно. Тя бълбукаше надолу върху острите камъни, някой от които вероятно бе повредил маркуча на Бигман.

– Бигман, къде си?

И макар Бигман да отговори слабо „тук“, не се виждаше никъде.

13. ПАДАНЕ!

Без да обръща внимание на опасността, Лъки скочи в реката и леко се понесе надолу под действието на слабото притегляне на Йо. Ядосваше се на бавното падане, на Бигман, за детинските му прищевки, които така внезапно го бяха завладели, и на себе си, че не го бе спрял навреме.

При цопването му в потока високо във въздуха полетяха пръски амоняк и паднаха обратно с изненадваща бързина. Рядката атмосфера на Йо не можеше да задържи малките капчици дори при така слабата гравитация.

Не усещаше да се задържа на повърхността на реката. Пък и не го бе очаквал. Течният амоняк е с по-малка плътност от водата и с по-малка подемна сила. Силата на течението също не беше голяма при слабото притегляне на Йо. Ако маркучът за въздух на Бигман не се беше повредил, той лесно щеше да излезе от реката през каквито и да е преспи, които може да са я затрупали.

А сега...

Лъки яростно загребваше и се носеше по течението. Някъде напред малкият марсианец сигурно с последни сили се бореше с отровния амоняк. Ако маркучът се беше разкъсал доста или дупката се беше уголемила, та да позволи проникването на течния амоняк, Лъки щеше да пристигне твърде късно.

А може би вече беше твърде късно? При тази мисъл гърдите му се свиха и той замря.

Край Лъки светкавично се промъкна нещо, което се гмуркаше сред амонячните пръски. Изчезна, като остави след себе си тунел, в който амонякът бавно нахлу.

– Панър? – каза колебливо Лъки.

– Тук съм – отвърна Панър, който бе зад него и го докосна по рамото. – Това беше Мът. Той дотича, когато извикахте. И двамата бяхме на неговата дължина на вълната.

Лъки и Панър напредваха бавно в амоняка по следата на кучето. Срещнаха го да се връща.

– Намерил е Бигман! – извика нетърпеливо Лъки. Отпуснатите ръце на Бигман бяха обхванали долната част от кучешкия скафандър и въпреки че това спъваше движението на Мът, слабата гравитация му бе позволила да измине значително разстояние, използвайки само мускулите

на предните си лапи.

Когато Лъки се наведе да подхване Бигман, мъчително вкопчилият се дребен марсианец се пусна и падна. Лъки го измъкна и го повдигна. Нямаше време да проверява какво точно е станало и да приказва. Можеше да направи само едно нещо: отвори докрай кислородния вентил на Бигман, сложи марсианеца на гърба си и хукна към кораба. Гравитацията на Йо беше слаба, но при все това той никога през живота си не бети чал така безразсъдно. Лъки с такава скорост се отблъскваше от повърхността, щом я докоснеше след всяка припряна хоризонтална крачка, че се получаваше нещо като ниско летене. Мът възбудено го следваше по петите, а Панър пхтеше най-отзад.

Още докато тичаше, Лъки използва общата дължина на вълната, за да съобщи на другите да приготвят едно от херметичните помещения.

Влетя вътре с почти същата скорост. Вратата зад него се затвори и в помещението започна да приижда допълнителен въздух под налягане, заради времето, докато вратата е била отворена.

Със светкавична бързина Лъки откопча шлема на Бигман и после малко по-бавно свали и останалата част от скафандъра. След това провери дали сърцето му бие и с облекчение откри, че всичко е наред. Херметичното помещение беше, разбира се, пригодено за даване на първа помощ. Лъки направи на Бигман необходимите инжекции, за да се съвземе, и почака топлината и изобилието на кислород да сторят останалото.

Накрая Бигман отвори очи и мъчително спря погледа си на Лъки. Устните му се помръднаха и образуваха думата „Лъки“, макар да не се чу никакъв звук.

Лъки с облекчение се засмя и най-последно отдели време да свали собствения си скафандър.

На борда на „Юпитерианска луна“ Хари Норич спря при отворената врата на кабината, където Бигман завършваше възстановяването си. Невиждащите му светлосини очи излъчваха топлина.

– Как е болникът? – попита той.

– Добре! – отвърна Бигман, като с усилие се надигна на койката. – Марсиански пясъци, чувствавам се отлично! Ако Лъки не настояваше да лежа, вече щях да съм станал.

Лъки недоверчиво изсумтя, но Бигман не му обърна внимание.

– Хей, нека влезе Мът! – извика Бигман. – Добрият стар Мът! Ела,

приятелю, ела!

Мът, чиято кашка беше отхлабена, припна към него, като възбудено въртеше опашка, гледаше умно и аха-аха да поздравя Бигман гласно.

Малките ръце на Бигман се обвиха около шията на кучето в мечешка прегръдка.

– Голям приятел си ми ти! Норич, вие знаете какво е направил, нали?

– Всички знаят – отвърна Норич и си личеше, че много се гордее с постъпката на кучето си.

– Почти не помня какво се случи, преди да ми притъмнее пред очите – каза Бигман. – Напълних си дробове с амоняк и изглеждаше, че няма да мога да се изправа. Търкулнах се надолу по склона право през амонячния сняг, сякаш изобщо го нямаше. После при мен дойде това нещо. Когато чух, че нещо се движи, помислих, че е Лъки. То обаче ме почисти от снега, светлината на Юпитер започна да прониква и аз успях да разпозная Мът. Последното нещо, което си спомням, е, че се вкопчих в него.

– И добре си направил – каза Лъки. – Допълнителното време, което ми бе необходимо, за да те намеря щеше да те довърши.

– Уф, Лъки – сви рамене Бигман, – не прави от това такъв въпрос. Нищо нямаше да се случи, ако маркучът ми не се беше закачил за една скала и не се беше повредил, а ако бях имал достатъчно мозък в главата си да увеличи докрай кислородното налягане, щях да успея да задържа амоняка отвън. Просто първата глътка амоняк ме извади от строя. Спрях да разсъждавам.

Точно в този миг оттам минаваше Панър и надзърна през вратата.

– Как сте, Бигман? – попита той.

– Марсиански пясъци! Изглежда всички мислят, че съм болен или нещо подобно. Нищо ми няма. Дори командирът спря, минавайки оттук, и успя да си преобърне езика, за да измърмори едно: „Как сте, Бигман?“

– Е, може би е започнало да му минава – каза Панър.

– В никой случай! – отвърна Бигман. – Просто иска да е сигурен, че първият му полет не е бил изпортен от нещастен случай. Исква докладът му да е съвсем чист, това е всичко.

Панър се засмя.

– Готови ли сте за отлитането? – попита той.

– Напускаме ли Йо? – на свой ред попита Лъки.

– Съвсем скоро. Хората товарят съоръженията, които ще вземем обратно със себе си, и укрепват тези, които оставяме. Ако желаете да

дойдете в пилотското помещение, щом потеглим, елате. Ще наблюдаваме Юпитер по-добре от всякога.

Той почеса Мът зад ухото и излезе.

Предадоха по радиото на Юпитер-9, че напускат Йо както бяха предали по-рано за кацането си на повърхността му.

– Защо не се обадим на Земята? – попита Бигман. – Председателят на Съвета Конуей трябва да знае, че полетът е извършен.

– Официално няма да сме го извършили докрай, докато не се върнем на Юпитер-9 – отвърна Лъки.

Той не добави гласно, че изобщо не изпитва силно желание да се върне на Юпитер-9, а още по-малко да говори с Конуей. В края на краищата по време на това пътуване не беше свършил нищо.

Кафявите му очи оглеждаха командната зала. Инженерите и членовете на екипажа бяха по местата си, готови за излитането. В командната зала бяха само командирът, двамата му офицери и Панър.

Лъки се интересува отново от офицерите, както се интересуваше от всеки друг от десетимата мъже, от които В-жабата нямаше възможността да елиминира някого. При удобни случаи той бе говорил с всеки от тях, както бе правил и Панър, а дори и по-често от Панър. Беше претърсил спалните им помещения. Двамата с Панър бяха прегледали дневниците им. Никакъв резултат. Лъки щеше да се върне на Юпитер-9 без да е открил робота, а след това откриването му би било много по-трудно. Може би щеше да се принуди да докладва пред ръководството на Съвета за своя неуспех.

Мисълта за рентгена или за някакви други средства за насилствено изследване още веднъж премина отчаяно през съзнанието му. Както винаги, веднага си помисли за възможността от експлозия, вероятно ядрена. Тя би разрушила робота, но също така би убила тринадесет мъже и би унищожила безценен кораб. Най-лошото от всичко бе, че това нямаше да разкрие безопасен начин за откриване на хуманоидните роботи, които, Лъки бе убеден, върлуваха из други части на Слънчевата конфедерация.

Той се сепна от внезапния вик на Панър: „Потегляме!“ Последва познатият глух съсък на началния тласък и нарастващото притискане назад от ускорението.

Повърхността на Йо започна все по-бързо да се отдалечава.

Екранът не можеше да побере целия Юпитер. Планетата бе твърде

голяма. Вместо това екранът улови Голямото червено петно и започна да го следва във въртенето му около планетата.

– Преминахме отново на аграв – каза Панър, – но само временно, докато се освободим от притеглянето на Йо.

– Но ние все още падаме към Юпитер – възрази Бигман.

– Точно така, но само докато настъпи подходящият момент. Тогава ще преминем на хиператомна тяга и ще се гмурнем към Юпитер по хиперболична орбита. Щом влезем в орбита, ще прекъснем тягата и ще оставим Юпитер да свърши останалото. Най-голямото ни приближаване до него ще бъде на около сто и петдесет хиляди мили. Гравитацията на Юпитер ще ни притегли като камъче в прашка и отново ще ни изхвърли. В подходящата точка от тази орбита ще включим отново хиператомната тяга. Възползувайки се от ефекта на прашката, ние всъщност спестяваме малко от необходимата енергия за директно напускане на Йо и постигаме едно свръхприближаване до Юпитер. Панър си погледна часовника.

– Остават още пет минути – каза той. Лъки знаеше, че Панър следи по часовника си момента, когато корабът ще превключи от аграв на хиператомна тяга и ще навлезе в планираната орбита около Юпитер.

– Времето е избрано така – каза Панър, като продължи да се взира в часовника си, – че да се отправим към Юпитер-9 с възможно най-малък разход на енергия. Колкото по-малко допълнителни корекции се наложи да направим, толкова повече енергия ще спестим. Трябва да се върнем на Юпитер-9 с възможно най-голяма част от първоначалните ни енергийни запаси. Колкото повече енергия спестим, толкова по-благоприятно е за аграв. Аз съм си поставил за цел осемдесет и пет процента. Ако успеем да се върнем с деветдесет, би било превъзходно.

– Ами какво ще стане, ако се върнете с по-голямо количество енергия, отколкото сте имали първоначално? – попита Бигман.

– Свръхпревъзходно ще е, Бигман, но е невъзможно. Съществува така нареченият Втори закон на термодинамиката, който не позволява да се извлича печалба от подобна сделка или, да речем, от завършване на състезанието наравно. Ще трябва да претърпим известна загуба. – Той се усмихна и добави: – Остава още една минута.

В съответната секунда шумът от хиператомните двигатели изпълни кораба с приглушеното си жужене, а Панър прибра часовника в джоба си с доволно изражение на лицето.

– Оттук нататък до маневрите за приземяване на Юпитер-9 всичко е напълно автоматично – каза Панър.

Тъкмо го каза, когато жуженето спря, а светлините в помещението

премигнаха и угаснаха. Почти веднага те се появиха отново, но сега на командното табло се появи малък червен надпис: „Авария!“

– Какво, по дяволите!... – извика Панър и скочи на крака.

Тичешком напусна пилотското помещение и остави другите да гледат подире му и да се споглеждат с лица, обзети от различни степени на ужас. Командирът бе пребледнял като мъртвец, прорязаното му от бръчки лице представляваше маска на умората.

Лъки внезапно реши да последва Панър, а Бигман, разбира се – Лъки.

Налетяха на един от инженерите, който излизаше от двигателния отсек.

– Сър! – дишайки тежко, каза той.

– Какво се е случило? – сопна се Панър.

– Аграв е изключена, сър. Не може да бъде задействувана.

– А хиператомните двигатели?

– Главният резерв е даден накъсо. Изключихме го навреме, за да не избухне. Ако се докосне, корабът ще експлодира. Ще избухне целият запас от енергия.

– Значи използваме аварийния запас от енергия?

– Именно.

Мургавото лице на Панър се наля с кръв.

– Какво може да ни помогне това? Не можем да влезем в орбита около Юпитер с аварийния запас от енергия. Изключено! Отмести се да слеза долу!

Инженерът отстъпи встрани. Панър влезе в шахтата. Лъки и Бигман го следваха по петите. Не бяха влизали в двигателния отсек от първия си ден на борда на „Юпитерианска луна“. Сега обстановката беше различна. Липсваше величествената тишина и чувството, че са впрегнати в работа мощни сили. Вместо това наоколо се чуваше шум от гласове.

Панър скочи на третото равнище.

– Какво е станало? Каква е повредата? – попита той.

Хората се отдръпнаха, за да мине, и всички се струпаха над извадените вътрешности на един сложен механизъм. Сочеха разни части със смесено чувство на отчаяние и гняв.

По стъпалата на шахтата прозвучаха стъпки и след малко се появи самият командир.

– Какво има, Съветнико? – обърна се той към Лъки, застанал с мрачен вид встрани.

За пръв път, откакто бяха напуснали Юпитер-9, командирът се

обръщаше към Лъки.

– Някаква сериозна повреда, командире – отвърна Лъки.

– Как е станала? Панър!

Панър вдигна съсредоточения си поглед от някаква част, която му бяха подали.

– Какво, по дяволите, искате? – попита с раздражение той.

Ноздрите на командир Донахю се разшириха от гняв.

– Защо е допуснато нещо да се повреди? – попита той.

– Нищо не е допуснато да се повреди.

– Тогавя как ще наречете това?

– Саботаж, командире. Умишлен, убийствен саботаж!

– Какво?

– Пет гравитационни релета са напълно смачкани, а резервните са преместени и не могат да бъдат намерени. Лостът за включване на хиператомните двигатели е така повреден, че не може да се поправи. Нищо от тези неща не е станало случайно.

Командирът погледна втренчено своя главен инженер.

– Може ли да се направи нещо? – попита глухо той.

– Може да открием петте резервни релета или да извадим релета от друга част на кораба. Нямам представа. Може да се изработи заместител на лоста за управление. При всички случаи обаче това ще отнеме дни, а за резултата не гарантирам.

– Дни ли! – извика командирът. – Това не може да отнеме дни. Та ние падаме към Юпитер!

За няколко минути настъпи пълна тишина. После Панър изрази с думи това, което всички знаеха.

– Точно така, командире. Ние падаме към Юпитер и не можем да спрем навреме. Това означава, че сме загубени, командире. Всички сме вече мъртви!

14. ЮПИТЕР СЕ ПРИБЛИЖАВА

Лъки беше този, който наруши мъртвата тишина.

– Никой не е мъртъв, докато все още е в състояние да мисли – каза той с рязък тон. – Кой може най-бързо да работи с корабния компютър?

– Майор Брант – отвърна командирът Донахю. – Обикновено той се занимава с траекториите.

– Той горе в командната зала ли е?

– Да.

– Нека се качим при него. Трябва ми подробния „Справочник на планетите“... Панър, вие с хората стойте тук и започвайте работа по подмяната на лоста и осигуряването на релетата.

– Има ли смисъл?... – започна Панър.

– Може би няма – тутакси го прекъсна Лъки. – Ако излезе така, ще се блъснем в Юпитер и вие ще умрете след като напразно сте се потили няколко часа. Обаче това е заповед. Започвайте работа!

– Но... – командирът Донахю успя да каже само толкова и млъкна.

– Като член на Научния съвет аз поемам командването на кораба – каза Лъки. – Ако желаете да оспорвате решението ми, ще накарам Бигман да ви заключи в кабината ви. В случай, че останем живи, ще можете да го оспорвате пред военния съд.

Лъки се обърна и бързо се заизкачва към централната шахта. Бигман махна чевръсто с палец на командира в знак да тръгва и сам го последва.

Панър погледна, мръщейки се, след тях и после се обърна към инженерите.

– Хайде, трупове! Няма полза да чакате с пръст в устата. Залавяйте се за работа – свирепо каза той.

Лъки влезе в командната зала.

– Каква повреда има долу? – попита офицерът на командния пулт. Устните му бяха побелели.

– Вие сте майор Брант – каза Лъки. – Не сме се запознавали официално, но това няма значение. Аз съм съветник Дейвид Стар и вие ще получавате заповедите си от мен. Залавяйте се с компютъра и правете каквото ви казвам с възможно най-голяма бързина.

Лъки държеше пред себе си „Справочник на планетите“. Подобно на всички големи справочници, той бе по-скоро книга, отколкото филм.

Обръщането на страниците в крайна сметка помага по-бързо да се намери дадена специфична информация, отколкото да се извърта филма от край до край.

Сега Лъки обръщаше страниците с опитна ръка и търсеше в редовете и колоните с цифри онези данни, определящи местоположението на всяко късче материя с диаметър над десет мили (а някои и с под десет мили) в Слънчевата система при определени времена заедно с плоскостите на въртене и скоростта на движение.

– Отбелязвайте координатите по реда, по който ви ги съобщавам, заедно с линията на движение – каза Лъки – и изчислете характеристиката на орбитата и положението на обекта в този момент и в следващите моменти за промеждутък от четиридесет и осем часа.

Пръстите на майора се задвижиха светкавично и данните бяха преобразувани от специална перфорираща машина в кодирана лента, която бе вкарана в компютъра.

– Изчислете от нашето сегашно положение и скорост – продължи Лъки още докато се извършваха тези манипулации – орбитата ни по отношение на Юпитер и точката на пресичане с обекта, чиято орбита току-що пресметнахте.

Майорът отново заработи.

Резултатите се получиха от компютъра като кодирана лента, която се нави на макара и задвижи пишещо устройство, което ги преобразува в цифри.

– Какво е несъответствието във времето на нашия кораб и обекта в точката на пресичане?

– Не ни достигат четири часа двадесет и една минути и четиридесет и четири секунди – отвърна майорът.

– Пресметнете как трябва да бъде променена скоростта на кораба, за да улучим точно обекта. За стартово време ползвайте времето след един час от сегашния момент.

Командир Донахю се намеси:

– Нищо не можем да направим толкова близо до Юпитер, Съветнико. Не разбрахте ли, че аварийната мощност не е достатъчна, за да ни откъсне от притеглянето му?

– Аз не казвам на майора да ни откъсне от притеглянето му, командире, а да увеличи ускорението на кораба към Юпитер. За това резервната ни мощност ще стигне.

– Към Юпитер ли? – попита командирът и се олюля.

Компютърът правеше изчисленията и подаваше резултатите.

– Можете ли да ускорите кораба до такава степен с наличната мощност? – попита Лъки.

– Мисля, че да.

– Тогава действайте.

– Към Юпитер, така ли? – отново попита командирът.

– Да. Точно така. Йо не е най-вътрешният спътник на Юпитер. Амалтея, Юпитер-5, е по-близо. Ако успеем да засечем орбитата му както трябва, ще можем да кацнем на повърхността.

Бигман се почувствува внезапно обнадежден. Той въобще не можеше да стигне до пълно отчаяние, щом нещо бе в ръцете на Лъки, но едва в този миг разбра точно какво възнамеряваше да направи той. Сега си спомни по-раншния разговор с Лъки на тази тема. Спътниците бяха номерирани по реда на тяхното откриване. Амалтея беше малък спътник с диаметър само сто мили, открит едва след като бяха вече станали известни четирите главни спътника, така че макар и най-близо до Юпитер, той беше Юпитер-5. Човек някак забравяше този факт. Поради това, че Йо бе наречен Юпитер-1, хората винаги бяха склонни да мислят, че между него и планетата няма друг спътник.

Един час по-късно „Юпитерианска луна“ започна внимателно да увеличава ускорението си според плана и то я понесе към смъртоносния капан.

Престанаха да центрират екрана върху някоя част от Юпитер. Въпреки че планетата с всеки изминал час се издуваше, центърът на наблюдение оставяше една част от звездното пространство на значително разстояние от очертанията на Юпитер. Звездното пространство беше под максимално увеличение. В тази област трябваше да се намира Юпитер-5, бързащ за срещата си с един кораб, който с всички сили се носеше към Юпитер. Корабът или щеше да се закачи на малкото парче скала и да се спаси, или нямаше да улучи и щеше да бъде безвъзвратно загубен.

– Ето го! – извика развълнуван Бигман. – Вече се вижда като диск.

– Пресметнете наблюдаваното положение и движение и ги сравнете с изчислената орбита – нареди Лъки. Това беше направено.

– Някакви корекции? – попита Лъки.

– Ще трябва да намалим скоростта си с...

– Цифрата няма значение. Коририрайте я!

Юпитер-5 правеше едно пълно завъртане около Юпитер за дванадесет часа, движейки се в своята орбита със скорост близо три хиляди

мили в час. Това беше един и половина пъти скоростта на Йо, а гравитационното му поле бе само една двадесета от неговото. Поради тези две причини Юпитер-5 представляваше трудна цел.

Ръцете на майор Брант върху пулта за управление трепнаха, когато толкова важните странични тласъци леко измениха орбитата на „Юпитерианска луна“, колкото да срещне много бързо движещия се Юпитер-5, да се плъзне зад него и да го заобиколи, нагаждайки скоростта си точно за този критичен момент, когато спътникът ще бъде в състояние да го привлече в орбита около себе си.

Сега Юпитер-5 беше голям, ярък обект. Ако останеше така, беше добре, но ако започнеше да се смаява, значи се бяха разминали с него.

– Успяхме – прошепна майор Брант и когато махна пръстите си от таблото, обори глава върху треперещите си длани.

Дори Лъки затвори за миг очи и въздъхна с облекчение.

В едно отношение положението върху Юпитер-5 се различаваше много от това върху Йо. На Йо всички от екипажа бяха туристи. Наблюдаването на небето имаше предимство пред протакащите се приготовления в долината. На Юпитер-5 обаче никой не излезе от „Юпитерианска луна“. Никой не видя каквото имаше за гледане. Хората стояха на борда на кораба и поправяха двигателите. Нищо друго нямаше значение. Не успееха ли, кацането им на Юпитер-5 щеше само да отложи участието им и да проточи агонията.

Никой нормален кораб не можеше да се приземи на Юпитер-5, за да ги спаси, а друг аграм-кораб не съществуваше и нямаше да се появи поне още една година. Ако не успееха, щяха да имат достатъчно време да наблюдават Юпитер и небето, докато чакат смъртта си.

Все пак при едни по-спокойни условия гледката би си заслужавала да бъде наблюдавана. Всичко беше съвсем като на Йо, но удвоено и утроено.

От мястото, на което кацна „Юпитерианска луна“, долният край на Юпитер като че се плъзгаше по плоския, сякаш покрит с прах хоризонт. Гигантът изглеждаше толкова близо в безвъздушното пространство, че на един наблюдател би се сторило, че ако протегне ръка, ще я пхне право в това кълбо от светлина.

Юпитер се издигаше над хоризонта на половината си път до зенита. В момента на кацането на „Юпитерианска луна“ той беше почти кръгъл и в кръга от непоносимо ярки цветове можеше да бъдат поставени десет

хиляди пълни земни луни. Близо една шестнадесета от целия свод на небето бе заета от Юпитер и понеже Юпитер-5 правеше една обиколка около него за дванадесет часа, видимите луни (тук те бяха по-скоро четири, а не три, както на Йо, тъй като самият Йо беше сега луна) се движеха три пъти по-бързо, отколкото наблюдаваните от Йо. Така се движеха също звездите и всичко друго на небето освен замръзналия на място Юпитер, тъй като едната страна на спътника вечно го гледаше и поради тази причина той никога не се движеше.

След пет часа Слънцето щеше да изгрее и щеше да бъде съвсем същото като на Йо. То бе единственото нещо, което не се беше променило, но щеше да препуска към четири пъти по-големия Юпитер с три пъти по-голяма скорост и щеше да направи едно сто пъти по-красиво затъмнение.

Никой обаче не го видя, въпреки че докато „Юпитерианска луна“ беше на Юпитер-5, на два пъти имаше затъмнение. Никой нямаше време. Никой нямаше сърце да гледа.

Накрая Панър седна и загледа вторачено. Очите му бяха възпалени, а кожата около тях – зачервена и подута. Гласът му се превърнал в дрезгав шепот.

– Всички по местата си. Ще проведем пробно пускане – каза той.

Не беше спал четиридесет часа. Другите работиха на смени, но той не бе спрял нито за да яде, нито за да спи.

Бигман, който се беше ограничил с неквалифициран труд – изпълняваше нареждания, отчиташе скали според давани указания и държеше лостове съгласно съответната инструкция, – нямаше какво да прави при пробното пускане. Нямаше нито работно място, нито задължения. Бродеше мрачно из кораба и търсеше Лъки. Накрая го намери в командната зала заедно с Донахю.

Лъки си беше свалил ризата и бършеше лицето и раменете си с голяма кърпа от пластопух.

– Корабът ще тръгне, Бигман – каза бодро той, щом го видя. – Скоро ще отлетим.

– Сега правим само пробно пускане, Лъки – отвърна Бигман.

– Корабът ще тръгне. Джим Панър направи чудеса.

– Съветник Стар, вие спасихте моя кораб – каза принудено командирът Донахю.

– Не, не. Панър заслужава похвалата. Мисля, че половината

двигател се държи на медни жици и лепило, но ще работи.

– Знаете какво искам да кажа, Съветнико. Докарахте ни на Юпитер-5, когато ние, останалите, бяхме готови да се предадем и да изпаднем в паника. Вие спасихте моя кораб и аз ще докладвам изцяло този факт, когато застана пред военния съд на Земята, загдето не ви сътрудничих на Юпитер-9.

– Не мога да позволя това – каза Лъки и се изчерви от смущение. – Важно е членовете на Съвета да избягват публични изяви. Що се отнася до официалния доклад, вие сте командвали кораба през цялото време. Няма да бъде споменато за никакво действие от моя страна.

– Невъзможно. Не мога да си позволя да бъда похвален за направеното от вас.

– Ще ви се наложи. Това е заповед. И нека не говорим за военен съд.

Командир Донахю се изправи.

– Аз заслужавам военен съд – каза гордо той. – Вие ме предупредихте за присъствието на сириусиански шпионин. Аз не ви послушах и на кораба ми бе извършен саботаж.

– Аз също съм виновен – каза спокойно Лъки. – Бях на борда на кораба, а не успях да го предотвратя. Все пак, ако успеем да се завърнем със саботьора, няма изобщо да се повдига въпросът за военен съд.

– Саботьорът, разбира се, е робот. Вие ме предупредихте – каза командирът. – Как съм могъл да бъда толкова сляп!

– За съжаление все още не сте прогледнали. Саботажът не е извършен от робот.

– Не е извършен от робот ли?

– Един робот не може да направи саботаж на кораба. Това би навредило на хора и би означавало нарушение на първия закон.

– Той може да не е чувствувал, че причинява вреда – след като помисли малко, отвърна командирът.

– Всички на борда на кораба, включително хуманоидът, разбират от аграм. Роботът би знаел, че причинява вреда. Във всеки случай аз мисля, че ние знаем кой е саботьорът или ще узнаем всеки момент.

– Така ли? И кой е той, съветник Стар?

– Е, нека поразсъждаваме малко. Някой, извършил саботаж на космически кораб, при което, е сигурен, че корабът или ще се взриви, или ще падне върху Юпитер, би бил луд или фанатичен свръхчовек, ако остане на борда му.

– Да. Струва ми се, че е така.

– Откакто напуснахме Йо, въздушните шлюзове изобщо не са отвари. В противен случай налягането на въздуха леко щеше да се понижи, а барометърът не е отчел понижения. Разбирате, че саботьорът не може да се е качил на кораба от Йо. Той е още там, ако вече не са го взели.

– Как биха могли да го вземат? Никой кораб освен този не може да отиде на Йо.

– Никой земен кораб – усмихна се мрачно Лъки.

– Нито сириусиански кораб – добави командирът.

– Сигурен ли сте?

– Да, сигурен съм – намръщи се командирът. – Всъщност, почакайте. Всеки рапортува, че е на борда, преди да напуснем Йо. Нямахме да тръгнем, ако някой не беше потвърдил присъствието си на кораба.

– В такъв случай всички продължават да са на борда.

– Така излиза.

– Добре – каза Лъки. – Панър беше наредил всички да бъдат по местата си по време на аварията. Местонахождението на всеки човек би трябвало да е уточнено и при пробния пуск. Обадете се на Панър и го попитайте дали някой липсва.

Командир Донахоу се обърна към видеофона за вътрешна връзка и звънна на Панър.

Измина известно време, преди умореният глас на Панър да отговори.

– Тъкмо се канех да ви позвъня, командире – каза той. – Пробният пуск мина успешно. Можем да излитаме. Ако имаме късмет, двигателите ще издържат докато се върнем на Юпитер-9.

– Много добре – отвърна командирът. – Работата ви ще бъде оценена по заслуги. Междувременно всички хора ли са по местата си?

Лицето на Панър върху екрана на видеофона сякаш мигновено застина.

– Не! Господи, аз възнамерявах да ви кажа! Не можем да открием Съмърс.

– Ред Съмърс? – извика внезапно развълнуван Бигман. – Този убиец! Лъки...

– Не бързай, Бигман – прекъсна го Лъки. – Доктор Панър, вие искате да кажете, че Съмърс не е в кабината си, така ли?

– Няма го никъде. Ако не беше невъзможно, бих казал, че не е на борда.

– Благодаря ви – каза Лъки и се пресегна, за да прекъсне връзката. –

Е, командире?

– Слушай, Лъки – обади се Бигман. – Спомняш ли си, когато веднъж ти казах, че го срещнах да излиза от двигателния отсек? Какво е правил там?

– Сега вече знаем какво – отвърна Лъки.

– И знаем достатъчно, за да го арестуваме – добави преbledнял от гняв командирът. – Ние ще се приземим на Йо и...

– Почакайте – каза Лъки. – Всяко нещо с времето си. Има и по-важни работи от един предател.

– Какви са те?

– Въпросът с робота.

– Той може да почака.

– По-скоро не може. Командире, вие казахте, че всички хора са рапортували, че са на борда на „Юпитерианска луна“, преди да напуснем Йо. Ако е така, тогава очевидно рапортът е бил фалшив.

– Е?

– Аз мисля, че трябва да намерим източника на фалшивия рапорт. Робот не може да направи саботаж на кораб, но ако го е направил човек без знанието на робота, би било много просто последният да му помогне да остане извън кораба, ако се поиска от него това.

– Искате да кажете, че отговорен за фалшивия рапорт е роботът ли?

Лъки замълча. Опитваше се да не позволи на надеждата или победоносното чувство да нараснат твърде много у него, но все пак доводът изглеждаше съвършен.

– Изглежда, че е така – каза той.

15. ПРЕДАТЕЛ!

– Тогава майор Левинсън – каза командирът и очите му помръкнаха. – И все пак смятам, че това е невъзможно.

– Какво смятате, че е невъзможно? – попита Лъки.

– Че майор Левинсън е робот. Той е човекът, който е приел рапорта. Той отговаря за нашата архива. Познавам го добре и се кълна, че той не може да е робот.

– Ние ще го разпитаме, командире. И едно нещо... – Лицето на Лъки придоби мрачно изражение. – Не го обвинявайте, че е робот, не го питайте дали е робот, дори не му загатвайте, че би могъл да бъде робот. Не правете нищо, което може да го накара да се почувствува заподозрян.

– Защо не? – попита командирът.

– Сириусианите имат начин да защитават роботите си. Откритото подозрение може да задействува някакво устройство в майора, което да предизвика експлозия, ако той наистина е робот.

– Господи! – изпуфтя командирът.

Напрежението, което беше общо за всички хора на борда на „Юпитерианска луна“, бе дало своето отражение и върху майор Левинсън, но той стоеше по военному мирно.

– Да, сър – каза той.

– Съветник Стар има да ви зададе няколко въпроса – каза предпазливо командирът.

Майор Левинсън отмести погледа си към Лъки. Той беше много висок, по-висок дори от Лъки, светлокос, синеок и с продълговато лице.

– Всички мъже са рапортували на борда на „Юпитерианска луна“ непосредствено преди отлитането от Йо, а вие сте приели тези рапорти – започна Лъки. – Така ли е, майоре?

– Да, сър.

– Видяхте ли лично всеки един човек?

– Не, сър. Използувах видеофона за вътрешна връзка. Всеки човек отговори от работното си място или от кабината си.

– Всеки човек ли? Чухте ли гласа на всеки? На всеки един от тях лично?

– Така предполагам. – Майор Левинсън изглеждаше озадачен. –

Всъщност това са неща, които човек запомня.

– Моля ви, много е важно да си спомните.

– Е, тогава почакайте – майорът сбърчи чело и наведе глава. – Започвам да си спомням. Норич отговори вместо Съмърс, защото Съмърс бил в банята. – После Левинсън внезапно се развълнува. – Чакайте, точно сега всички го търсят!

– Това няма значение, майоре – вдигна ръка Лъки. – Бихте ли намерили и довели тук Норич?

Норич влезе, воден за ръка от майор Левинсън. Изглеждаше объркан.

– Командире – каза той, – изглежда не могат да открият Ред Съмърс. Какво му се е случило?

Лъки изпревари отговора на командира.

– Опитваме се да установим това – каза той. – Вие ли рапортувахте присъствието на Съмърс, когато майор Левинсън е проверявал дали всички са на борда преди да напуснем Йо?

Слепият инженер се изчерви.

– Да – притеснено отвърна той.

– На майора сте казали, че Съмърс е в банята. Там ли е бил наистина?

– Ами... не, не беше там, Съветнико. Излезе за малко от кораба, за да прибере нещо от уредите, което беше забравил. Не искаше командира да му трие сол на главата, извинете, сър, за лекомислието му, и ме помоли да го прикроя. Каза, че ще се върне доста преди да излетим.

– А върна ли се?

– Аз... аз мислех... Останах с впечатлението, че се е върнал. Струва ми се Мът се разлая и затова бях сигурен, че Съмърс се връща, но по време на подготовката за излитане аз нямам задължения, така че отидох да си легна и да подремна. Предполагам, че в момента не съм обърнал особено внимание на тази работа. Почти веднага след това стана бъркотията в двигателния отсек и после нямаше време да се мисли за нищо друго.

– Предупреждение до всички! Излитаме! Всички по местата си! – внезапно се чу високо гласът на Панър по централния видеофон.

„Юпитерианска луна“ беше отново в космоса, издигайки се мощно срещу гравитацията на Юпитер. Изразходваше енергия колкото пет обикновени кораба и само едно леко потрепване в звука на

хиператомните двигатели показваше, че работата на корабните механизми зависи в известна степен от импровизираните съоръжения.

Панър унило размишляваше върху напразно загубената от кораба енергия.

– Както върви, аз ще се върна само със седемдесет процента от първоначалната енергия, а процентът можеше да бъде осемдесет и пет или деветдесет – каза той. – Ако кацнем на Йо и излетим отново, ще се върнем само с петдесет процента от първоначалната енергия и не знам дали ще сме в състояние да издържим още едно излитане.

– Ние трябва да вземем Съмърс и вие знаете защо – каза Лъки.

Когато Йо започна отново да се уголемява на екраните, Лъки замислено каза:

– Не е съвсем сигурно, че ще го намерим, Бигман.

– Да не би да смяташ, че сириусианите наистина са го прибрали?

– Не, но Йо е голям. Ако Съмърс е търсил някакво място за среща, никога няма да можем да го намерим. Разчитам единствено на това, че той няма да се движи. Може да се движи само ако носи със себе си кислород, храна и вода, така че в случая е по-логично да стои на едно място. Особено след като няма причина да очаква, че ще се върнем.

– Трябваше веднага да се досетим, че е тоя гад, Лъки. Още в самото начало се опита да те убие. Защо би искал да стори това, ако не е работил за сириусианите?

– Съвсем вярно, Бигман, но не забравяй, че ние търсехме шпионин. Съмърс не може да бъде шпионин. Няма достъп до информацията, която е изтичала. Щом ми стана ясно, че шпионинът е робот, подозрението падна от Съмърс. В-жабата бе открила в него емоции, така че той не би могъл да бъде робот, а следователно и шпионин. Разбира се, това не му е пречило да бъде предател и саботьор, а аз не би трябвало да си позволя търсенето на шпионин да ме направи сляп за тази възможност. – Лъки поклати глава. – На това разследване непрекъснато не му вървеше. Всеки друг освен Норич да бе прикрил Съмърс, сякаш да пипнем нашия робот. Бедата е там, че Норич е единственият човек, който би могъл да има убедителна невинна причина да сътрудничи на Съмърс. Насроен е приятелски към него, знаем това. После Норич би могъл да не разбере, че Съмърс не се е върнал преди излитането. В края на краищата, нали е сляп.

– Освен това – добави Бигман – той също показва, че притежава

емоции и не може да е роботът.

– Точно така – кимна Лъки, но после се намръщи и замълча.

Те слизаха надолу към повърхността на Йо. Кацнаха почти на предишното място. При приближаването им точките и размазаните сенки се превърнаха в съоръженията, които бяха оставили. Лъки оглеждаше внимателно повърхността чрез видеоекрана.

– Останаха ли помещения с кислород на Йо след като го напуснахме? – попита Лъки.

– Не – отвърна командирът.

– Тогава може би сме пипнали нашия човек. Зад онова скално образувание можете да видите едно помещение в пълна изправност. Имате ли опис на изчезнали от кораба материали?

Без да каже нещо, командирът извади един лист и Лъки започна да го изучава.

– Бигман и аз ще излезем да го потърсим – каза той. – Мисля, че няма да имаме нужда от помощ.

Мъничкото Слънце беше високо в небето, а Бигман и Лъки вървяха върху собствените си сенки. Юпитер беше съвсем тънък сърп.

– Ако не спи, трябва да е видял кораба – заговори Лъки на дължината на вълната на Бигман.

– Или ако не си е отишъл – допълни Бигман.

– Съмнявам се да си е отишъл.

– Марсиански пясъци! – почти веднага след това извика Бигман. – Лъки, виж там, горе!

Върху скалите се появи една фигура. Тя се чернееше на фона на изтъняващата жълта ивица на Юпитер.

– Не мърдайте – чу се нисък, уморен глас на вълната на Лъки. – Имам бластер.

– Съмърс, слез и се предай – предложи му Лъки.

– Отгатнах вярната дължина на вълната ти, нали, Съветнико? – каза Съмърс и в напрегнатия му глас се долавяше нотка на горчива насмешка. – Макар че това бе лесно за отгатване, като се има предвид ръста на твоя приятел... Връщайте се на кораба или ще ви убия и двамата.

– Не блъфирай напразно – каза Лъки. – На това разстояние не можеш да ни улучиш и от дузина опити.

– А аз също съм въоръжен – добави със своя тенор Бигман – и мога да те улуча дори от такова разстояние. Само помни това и не мръдвай

пръста си в близост до спусъка.

– Хвърли бластера и се предай – каза Лъки.

– Никога! – отвърна Съмърс.

– Защо не? На кого си верен? – попита Лъки. – На сириусианите ли? Обещаха ли ти да те вземат? Ако е така, значи са те измамили... Те не заслужават вярност. Каж ми къде в системата на Юпитер е разположена сириусианската база?

– Нали все много знаеш! Намери си я сам!

– Каква субвъълнова комбинация използваш за връзка с тях?

– И това си открий сам... Не се приближавай!

– Помогни ни сега, Съмърс, и аз ще направя каквото мога, за да смекча наказанието ти на Земята – предложи му Лъки.

– Даваш думата си на съветник, така ли? – леко се засмя Съмърс.

– Да.

– Не бих разчитал на нея. Върнете се на кораба си.

– Защо си се обърнал срещу своя собствен свят, Съмърс? Какво ти предложиха сириусианите? Пари ли?

– Пари! – внезапно прозвуча яростно гласът на другия. – Искаш ли да знаеш какво ми предложиха? Ще ти кажа. Възможността за почтен живот.

Лъки и Бигман чуха стържещия звук, когато Съмърс стисна зъби.

– Какво имах на Земята? Нещастия през целия си живот. На тази пренаселена планета за мене нямаше възможност да си създам име и положение. Навсякъде, където отидех, ме заобикаляха милиони хора, които се бореха със зъби и нокти за съществуването си. Опитах се да се боря по същия начин и аз, но ме хвърлиха в затвора. Тогава реших, че ако някога мога да направя нещо, с което да си отмъстя на Земята, ще го направя.

– Какво очакваше да получиш от Сириус, за да водиш почтен живот?

– Поканиха ме да емигрирам на сириусианските планети, ако искаш да знаеш. – Съмърс замълча и дишането му се чу като слаб, хъркащ звук. – Нови светове има там. Чисти светове. В тях има място за хора. Те се нуждаят от хора и таланти. Там бих имал възможност.

– Никога няма да стигнеш до там. Кога очакваш да те приберат?

Съмърс мълчеше.

– Погледни истината в очите, човече – каза Лъки. – Те няма да дойдат. Няма да ти предложат почтен живот, няма да ти предложат никакъв живот, остава ти само смъртта. Очакваше ги да дойдат преди да

закъсаш, нали?

– Не.

– Не лъжи. Това няма да подобри положението ти. Ние проверихме липсващите запаси на „Юпитерианска луна“ и знаем точно колко кислород си изнесъл тайно от кораба. Кислородните бутилки са нещо неудобно за носене дори при слабата гравитация на Йо, ако трябва да ги отгъкнеш незабелязано и набързо, като гледаш да не те хванат. Запасите ти от въздух са почти на свършване, нали?

– Имам въздух в изобилие – отвърна Съмърс.

– А според мене е почти на привършване. Не разбираш ли, че сириусианите няма да дойдат? Не могат да дойдат без аграв-кораб, а нямат такъв. Велика Галактико човече, така ли си жаден за сириусианските светове, че ще позволиш да те убият посредством такава явна и груба двойна игра, каквато виждам за първи път? Каж ми сега какво направи за тях?

– Направих това, за което ме помолиха – отвърна Съмърс – а то не беше много. И ако съжалявам за нещо – извика задъхано той, – то е, че не смогнах да унищожа „Юпитерианска луна“. Все пак как успяхте да се изгъкнете? Аз направих това. Аз повредих гнилия... – И Съмърс започна да се задушава.

Лъки даде знак на Бигман и хукна, като правеше онези дълги скокове, характерни за тичането в световите със слаба гравитация. Бигман го последва, тичайки зигзагообразно, за да не бъде лесна цел.

Бластерът на Съмърс се появи и се чу слаб пукащ звук. Нищо повече не можеше да се чуе в разредената атмосфера на Йо. Наоколо се извисиха фонтани от пясък, а на няколко ярда от бързо движещата се фигура на Лъки се образува кратер.

– Няма да ме хванеш! – извика отчаяно Съмърс. – Нямам намерение да се връщам на Земята! Сириусианите ще дойдат да ме вземат!

– Нагоре, Бигман – каза Лъки, който бе достигнал скалното образувание. Той подскочи, улови се за една издатина и се втурна по-нататък. При такава слаба гравитация и в скафандър, човек можеше да надмине по катерене и планинска коза.

Съмърс леко изпищя. Улови шлема си с ръце, скочи назад и изчезна.

Лъки и Бигман стигнаха върха. От другата страна скалното образувание беше почти отвесно. Само остри ръбове нарушаваха повърхността му. Фигурата на Съмърс приличаше на прилеп с разперени крила. Той падаше бавно надолу, като се премятеше и удряше в скалите.

– Да го хванем, Лъки – рече Бигман и направи дълъг скок далече от скалата. Лъки го последва.

На Земята, а дори и на Марс, този скок би бил смъртоносен. На Йо обаче той можеше да предизвика само леко сътресение. Двамата паднаха долу със свити колене, и се претъркулиха, за да смекчат удара. Лъки пръв скочи на крака и се отправи към Съмърс, който лежеше неподвижно.

Бигман пристигна задъхан.

– Хей, този скок не беше най-лесният, който аз... Какво се е случило с приятелчето?

– Мъртъв е – отвърна Лъки. – От начина, по който звучеше гласът му, разбрах, че кислородът му е на свършване. Беше почти в безсъзнание. Затова го карах да говори бързо.

– Човек може да бъде в безсъзнание дълго време – каза Бигман.

– Той се подсигури – поклати глава Лъки. – Наистина не искаше да бъде заловен. Точно преди да скочи, отвори шлема си за отровния въздух на Йо и се удари в скалата.

Лъки отстъпи встрани и Бигман можа да хвърли поглед на смазаното лице на Съмърс.

– Бедният глупак – каза Лъки.

– Бедният предател! – поправи го гневно Бигман. – Той сигурно е знаел отговора, но не ни го каза. Сега вече не може.

– Не е необходимо, Бигман – каза Лъки. – Аз мисля, че сега го зная.

16. РОБОТ!

– Наистина ли? – гласът на малкия марсианец се извиси до писък. – И какъв е той. Лъки?

– Не сега – отвърна Лъки и погледна Съмърс, чиито мъртви очи бяха втрещени в чуждото небе. – Съмърс се отличава с едно нещо – продължи Лъки. – Той е първият човек, умрял на Йо.

Лъки вдигна поглед. Слънцето се скриваше зад Юпитер.

– Скоро ще се стъмни – каза той. – Да се връщаме на кораба.

Бигман се разхождаше из кабината им. Можеше да направи само по три крачки в едната посока и по три в обратната, но се разхождаше.

– Лъки, ако ти знаеш отговора – каза Бигман, – защо тогава не...

– Аз не мога да предприемам обикновени действия – прекъсна го Лъки – и да рискувам да стане експлозия. Остави ме, Бигман, да действувам, когато трябва и по начина, който смятам за най-правилен.

В гласа му имаше твърдост, което съвсем разстрои Бигман.

– Е, защо тогава си губим напразно времето на Йо заради това приятелче? Той е мъртъв и нищо повече не може да се направи за него.

– Едно нещо... – започна Лъки и в този момент светна входният сигнал. – Отвори, Бигман – каза той. – Сигурно е Норич.

Наистина беше Норич. Слепият инженер влезе, воден от кучето си Мът.

– Научих за Съмърс, Съветнико – каза Норич. – Ужасно нещо е да си помисли човек, че той се е опитал да... да... Ужасно е, че е бил предател. Но все пак някак го съжалявам.

– Зная – кимна Лъки, – затова ви помолих да дойдете. Сега на Йо е тъмно. Има слънчево затъмнение. Ще дойдете ли с мен навън да го погребем, когато затъмнението премине?

– Разбира се. Ние бихме направили толкова и за всеки друг, нали?

Норич отпусна ръката си, сякаш да потърси утешение в муцуната на Мът, а кучето се приближи и се притисна до своя господар, като че ли смътно изпитваше нужда да му предложи съчувствието си.

– Помислих си, че и вие ще пожелаете да дойдете – каза Лъки. – В края на краищата, бяхте му приятел. Сигурно бихте искали да му отдадете последната си почит.

– Благодаря ви. Наистина бих искал – отвърна Норич и слепите му очи се навлажниха.

Лъки съобщи на командира за своето намерение точно преди да сложи шлема на главата си.

– Това ще бъде последното ни излизане навън – каза той. – Когато се върнем, ще можем да излетим за Юпитер-9.

– Добре – съгласи се командирът. В очите му се четеше едно неизказано разбиране.

Лъки постави шлема на главата си, а в другия ъгъл на пилотското помещение чувствителните пръсти на Норич се движеха внимателно върху гъвкавия скафандър на Мът, за да се увери, че отвсякъде е добре закопчан. Вътре, в остъкления отпред странен шлем върху главата на Мът, челюстите на кучето се движеха и се чуваше лай. Очевидно кучето разбираше, че са тръгнали да се разхождат на слабата гравитация и се радваше на тази възможност.

Първият гроб на Йо бе направен. Изкопаха го в твърдата скалиста почва с нагнетателни лопати, а после го уплътниха с едрозърнест пясък. Най-отгоре като знак поставиха голям валчест камък.

Тримата мъже стояха около гроба, а Мът бродеше из околността, и както винаги се опитваше да души през метала и стъклото, които не му позволяваха да използва обонянието си.

Бигман, който знаеше, че Лъки иска от него да направи нещо, и знаеше какво, но не знаеше защо, чакаше напрегнато.

– Той беше човек, който много силно желаше нещо, по тази причина направи злини и заплати за тях – каза тихо, навел глава, Норич.

– Той е направил каквото сириусианите са го помолили да направи – добави Лъки. – Това беше престъплението му. Той извърши саботаж и...

Норич настръхна, когато паузата в забележката на Лъки се удължи.

– И какво? – попита той.

– И е довел вас на борда на кораба. Отказал е да се присъедини към екипажа без вас. Вие самият ми казахте, че само благодарение на него сте били определен да бъдете на борда на „Юпитерианска луна“. Вие сте робот шпионин – повиши тон Лъки, – подставен от сириусианите. Вашата слепота ви прави да изглеждате невинен в очите на другите от проекта, но на вас не ви е нужно зрение. Вие убихте В-жабата и помогнахте на Съмърс да напусне незабелязано кораба. Собствената ви смърт не означава нищо за вас въпреки заповедите, формулирани в третия

закон. И накрая, вие ме заблудихте, показвайки емоции, които долових чрез В-жабата, изкуствени емоции, вградени във вас от сириусианите.

Това беше условният сигнал, който Бигман чакаше. Вдигнал високо дръжката на своя бластер, той се нахвърли върху Норич, чиито несвързани протести не се обединяваха в думи.

– Знаех, че си ти – крещеше Бигман, – и ще те смажа!

– Не е вярно – проплака Норич, като едва проговори.

Той вдигна ръце и залитна назад.

Внезапно Мът се стрелна на слабата бяла светлина. Той яростно се втурна през тази четвърт миля, която го отделяше от мъжете, насочвайки се право към Бигман.

Бигман не се смути. С едната си ръка той улови Норич за рамото, а с другата вдигна бластера.

Тогавя Мът рухна!

Краката му се вдървиха още докато беше на десет стъпки от борещата се двойка и той, търкаляйки се, мина покрай тях, докато накрая замръзна неподвижно. През стъклото на шлема му се виждаха застиналите в отворено положение, сякаш по средата на лай, челюсти.

Бигман остана все така заплашително надвесен над Норич, като че ли също бе замръзнал.

Лъки с бързи крачки се приближи до животното. Той използва лопатата си като нож, за да разцепи скафандъра на Мът по дължината на тялото му от врата до опашката. После възбудено разцепи и кожата на врата му и ловко го опипа с облечените си в броня пръсти. Откри малко кълбо, което не беше кост. Опита се да го извади, но срещна съпротива. Със затаен дъх Лъки преряза жиците, които задържаха кълбото на мястото му, и стана, почти премалаял от облекчение. Основата на мозъка беше логичното място за поставяне на задействуван от мозъка механизъм и Лъки го бе открил. Сега вече Мът не застрашаваше никого.

– Кучето ми! Какво направихте с кучето ми? – извика Норич, сякаш инстинктивно почувствувал загубата на Мът.

– Това не е куче, Норич – каза тихо Лъки, – и никога не е било. Това беше робот. Хайде, Бигман, води го към кораба. Аз ще нося Мът.

Лъки и Бигман се намираха в кабината на Панър. „Юпитерианска луна“ бе отново в полет. Йо бързо оставаше назад и вече се беше смалил до размера на малка монета.

– Какво го издаде? – попита Панър.

– Куп неща, които не проумях навреме – каза мрачно Лъки. – Всяка улика ме насочваше твърдо към Мът, но аз толкова съсредоточено търсех хуманоиден робот, бях дотолкова вътрешно убеден, че роботът трябва да има човешки облик, че се разминавах с истината, макар тя да ме гледаше право в очите.

– Тогава кога проумяхте?

– Когато Съмърс се самоуби, скачайки от скалата. Аз го гледах да лежи на земята и си спомнях как Бигман пропадна в амонячния сняг и как едва не загина. Тогава си помислих, че Мът го няма, за да спаси този... И това ми помогна.

– Как? Не разбирам.

– Как Мът спаси Бигман... Когато кучето изтича покрай нас, Бигман беше някъде под снега и изобщо не се виждаше. Въпреки това Мът се гмурна в снега, отправяйки се без колебание към него, и го извлече навън. Ние приехме това, без да помислим, защото някак си очакваме от кучетата да откриват неща, които не могат да се видят, посредством обонянието си. Главата на Мът обаче бе затворена в шлем. Той не можеше нито да види, нито да подуши Бигман и все пак го намери без затруднение. Трябваше да забележим, че се бе намесило необикновено сетивно възприятие. Ще открием точно какво е то след като нашите роботолози пороботят върху тялото на Мът.

– Сега, когато обяснявате – каза Панър, – всичко изглежда съвсем ясно. Кучето се е издало, защото първият закон го е принудил да не позволи на човешко същество да бъде причинена вреда.

– Точно така – потвърди Лъки. – Щом най-накрая започнах да дозирам Мът, няколко други неща също си отидоха на мястото. Вярно, че Съмърс е успял да уреди Норич да бъде на борда, но с това той е уредил и Мът. Още повече, че точно Съмърс е бил този, който е намерил Мът за Норич. Възможно е на Земята да има шпионски кръг, чиято единствена задача е да разпределя тези работи кучета във важни изследователски центрове или близо до тях. Кучетата са съвършени шпиони. Ако откриете, че едно куче души вашите документи или минава през някой свръхсекретен сектор от лабораторията, ще бъдете ли обезпокоен? Вероятно ще го погалите и ще му дадете нещо за ядене. Огледах Мът, доколкото можах, и мисля, че в него има вграден субетерен предавател, посредством който държи връзка със сириусианските си господари. Те могат да виждат и чуват всичко, каквото вижда и чува той. Например те са видели В-жабата през очите на Мът, разбрали са, че е опасна за тях, и са му наредили да я убие. Той би могъл да бъде конструиран

така, че да е в състояние да си служи с енергийния излъчвател, с който е разтопил ключалката на вратата. Дори да беше заловен по време на действието, би могло лесно да се допусне, че това е случайно произшествие, при което едно куче си играе с намерено от него оръжие. Щом всичко това ми дойде на ум, започнах да осъществявам замисъла си. Трябваше да се опитам да запазя кучето непокътнато, защото бях сигурен, че всяко открито подозрение върху Мът би възпламенило намиращия се в него експлозив. Затова първо изведох Норич и Мът на безопасно разстояние от кораба, предлагайки да изкопаем гроб за Съмърс. По този начин, ако Мът експлодираше, поне корабът и хората в него щяха да се отърват. Естествено оставих на командир Донахю писмо, което да бъде отворено в случай че не се върна. Така поне на Земята щяха да бъдат подложени на изследване всички кучета в изследователските центрове. След това обвиних Норич...

– Марсиански пясъци. Лъки – прекъсна го Бигман. – Когато каза, че Норич е убил В-жабата и ни е заблудил с вградени в него изкуствени емоции, за момент си помислих, че говориш сериозно.

– Не, Бигман – поклати глава Лъки. – Ако той можеше да ни заблуди с вградени в него емоции, защо тогава би си направил труда да убива В-жабата? Не, аз бях сигурен, че ако виждаха и чуваха посредством севивата на Мът, сириусианите щяха да бъдат убедени, че съм на погрешна следа. В добавка подготвих ситуация, която би била в полза на Мът. И така съгласно предварителните ми указания Бигман нападна Норич. Като куче водач на сляп човек в Мът са били заложени строгите заповеди да защитава господаря си от нападение и да се подчинява на втория закон. Малко хора нападат сляп човек, а и онези, които го правят, обикновено биха се спрели, стига кучето да изръмжи и да покаже зъбите си. Бигман обаче упорствуваше в своето нападение и Мът, за първи път, откакто е бил създаден, трябваше да продължи докрай. Но как? Той не можеше да нарани Бигман. Първият закон! Не можеше също да остави да бъде наранен Норич. Това беше сложна дилема и Мът излезе от строя. Щом това се случи, вече не бях изложен на опасност. Каквато и бомба да имаше вградена в Мът, тя вече не можеше да бъде възпламенена. И така аз я отстраних и ние бяхме спасени.

– Много изкусно извършено – каза Панър, като си пое дълбоко въздух.

– Изкусно ли? – изсумтя Лъки. – Аз трябваше да направя това още първия ден, когато се приземих на Юпитер-9, ако умът ми беше на мястото си. Почти го бях постигнал. Мисълта беше непрекъснато на

границата на възприятията ми, а аз въобще не успях да я доловя.

– Каква беше тя, Лъки? – попита Бигман. – Все още не я знам.

– Много просто е. В-жабата откриваше животинските емоции така добре, както и човешките. Ние имахме един такъв пример още когато за пръв път се приземихме на Юпитер-9. Открихме глад в съзнанието на котката. След това, по-късно, се срещнахме с Норич и той те накара да посегнеш да го удариш, за да демонстрира способностите на Мът да го защитава. Ти направи това. Чрез В-жабата аз открих емоциите на Норич и твоите, Бигман, но макар Мът да показваше външни признаци на ярост, нямаше и следа от такава емоция. Още тогава беше налице абсолютно доказателство, че на Мът липсват емоции и следователно той не е куче, а робот. Все пак аз бях толкова убеден, че търся човек, че съзнанието ми отказа да приеме този факт... Е, хайде да отидем да вечеряме и пътьом да посетим Норич. Искам да му обещаая, че ще му намерим друго куче, този път истинско.

Станаха, а Бигман каза:

– Лъки, може да изгубихме малко повече време, но все пак спряхме сириусианите.

– Не знам дали сме ги спрели, но съм сигурен, че ги забавихме – отвърна спокойно Лъки.

КРАЙ

© 1957 Айзък Азимов
© 1993 Григор Попхристов, превод от английски

Isaac Asimov
Lucky Starr and the Moons of Jupiter, 1957

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

ВРАГЪТ ОТ СИРИУС. 1993. Изд. Атлантис, София. Фантастични романи. Превод: от англ. Григор ПОПХРИСТОВ [The Big Sun of Mercury; The Moons of Jupiter; The Rings of Saturn, Isaac ASIMOV]. Художник: Текла АЛЕКСИЕВА, Жеко АЛЕКСИЕВ.

Печат: Полипринт, Враца. Формат: 130×200 мм. Офс. изд. Тираж: 15 000 бр.

Страници: 489. Цена: 32.00 лв.

Съдържание:

Голямото слънце на Меркурий – с.7;

Луните на Юпитер – с.165;

Пръстените на Сатурн – с.327.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1114>]